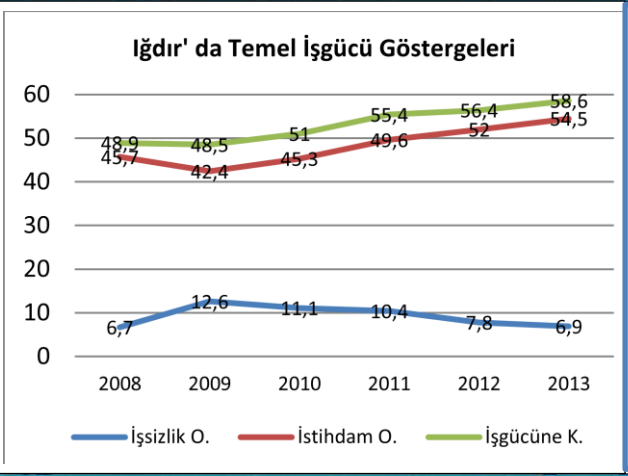

2014

IĞDIR

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

TÜRKİYE İŞ KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

IĞDIR ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

(2014)

RAPORU HAZIRLAYANLAR

İş ve Meslek Danışmanları

Mehmet GELEN

Suat ÖZBEY

SUNUŞ

Dünyada gelişen teknoloji ve piyasa şartları mevcut işgücünün arz ve talebini yapısal olarak değiştirmektedir. Bu değişim işgücü piyasasında arz-talep uyuşmazlıklarından kaynaklanan işsizliğe neden olmaktadır. İşsizlik, vasıflı işgücü yetiştirememe ve yeterince istihdam yaratamama günümüz toplumlarının en önemli sorunlarındandır. Diğer yandan küreselleşmeyle birlikte rekabetin boyut değiştirmesi de dünya ülkelerinin sürekli olarak gelişen ve yenilenen piyasa sürecine adapte olmalarını zorunlu hale getirmiştir. Bu süreçte ekonominin temel unsurlarından olan insan kaynaklarının ve girişimciliğin geliştirilmesi önem kazanmıştır.

İŞKUR İl Müdürlüğü 2010 yılından bu yana yerel düzeyde uygulanacak aktif işgücü piyasası politikalarının etkin ve ihtiyaca uygun olmasını sağlamak amacıyla işverenlerimizin görüşlerine başvurmaktadır. İşverenlerimizin işgücü talepleri doğrultusunda kamu istihdam hizmetlerinin yürütülmesi hedeflenmektedir. İşverenlerimizin nitelikli işgücüne daha hızlı ulaşabilmesi amacıyla İŞKUR kendi bünyesinde olan işsizleri işgücü uyum programlarına tabi tutarak yetiştirmektedir. Yani işverenin nitelikli işgücü talebi karşılanırken aynı zamanda işsizlerimize meslek kazandırılmakta ve onlara yeni iş kapıları açılmaktadır.

Başkanlığını yürüttüğüm İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurulunun en önemli görevi il düzeyinde istihdamı koruyucu, geliştirici ve işsizliği önleyici tedbirleri belirlemek ve gereği için ilgili kurum ve kuruluşlara bildirmektir. Bu görevin yerine getirilebilmesi için halen istihdam edilen ve gelecekte ihtiyaç duyulacak işgücünün tespit edilmesi büyük önem arz etmektedir.

Bu amaç ışığında hazırlanan Iğdır İli İşgücü Piyasası Analiz Raporunun tüm taraflarla paylaşılarak, aranan mesleklerde eğitim/programların düzenlenmesi ve işsizliğin azaltılması hedeflenmiştir. Bu çalışmanın ortaya çıkmasında gösterdikleri özenli çalışma nedeniyle İŞKUR İl Müdürlüğü personeline, araştırma sürecinde işyeri bilgi formlarına titiz bir şekilde yanıt veren tüm işverenlerimize ve emeği geçen herkese teşekkür ediyor, Iğdır İşgücü Piyasası Talep Araştırması Analiz Çalışmasının ilimiz ve tüm ilgililer için yararlı olmasını temenni ediyorum.

Davut HANER
Iğdır Valisi

ÖNSÖZ

Günümüzün en önemli problemlerinden biri kuşkusuz işsizlik ve yeterince istihdam alanını oluşturmama sorunudur. Bu iktisadi sorunla karşılaşan birey ve toplumlarda sosyo-psikolojik sorunların ve huzursuzlukların yaşanılması kaçınılmazdır. Bu nedenle istihdam arttırıcı yatırım ve politikalara ağırlık vermek birçok kamu politikasında öncelik haline gelmiştir. ülkemizde de istihdamın arttırılabilmesi için ciddi atılımlar yapılmıştır. Bu süreci daha etkin yürütebilmek ve etkili istihdam politikalarını oluşturabilmek amacıyla işgücü piyasasının talep ve isteklerini detaylı bir şekilde inceleme gerekliliği de kaçınılmazdır. Bu amaçla yerel düzeyde oluşturulan istihdam politikası uygulamalarının etkin olması bir zorunluluk halini almıştır.

İŞKUR İl Müdürlüğü, 2010 yılından bu yana yerel düzeyde uygulanacak aktif işgücü piyasası politikalarının etkin ve ihtiyaca uygun olmasını sağlamak amacıyla işverenlerimizin görüşlerine başvurmaktadır. Bununla işverenlerimizin işgücü talepleri doğrultusunda kamu istihdam hizmetlerinin sağlıklı bir şekilde yürütülmesi hedeflenmektedir. İşverenlerimizin nitelikli işgücüne daha hızlı ulaşabilmesi amacıyla İŞKUR kendi bünyesinde olan işsizleri işgücü uyum programlarına tabi tutarak yetiştirmektedir. Böylece işverenin nitelikli işgücü talebi karşılanırken aynı zamanda işsizlerimize meslek kazandırılmakta ve onlara yeni iş kapıları açılmaktadır.

İŞKUR, sunduğu hizmetleri daha etkin sunabilmek ve il düzeyinde mesleki eğitim programlarını ihtiyaca uygun yönlendirmek amacıyla kapsamlı bir İşgücü Piyasası Talep Araştırması gerçekleştirmiştir. İl düzeyinde işgücü arzı ve talebi verilerini içeren bu rapor, alanında genel bir rehber niteliğindedir.

Bu raporun ortaya çıkması sürecinde gösterdikleri titiz ve özverili çalışmaları nedeniyle Iğdır Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü personeline, araştırma sürecinde işyeri bilgi formlarına hassas bir şekilde yanıt veren tüm işverenlerimize ve emeği geçen herkese teşekkür ediyor, Iğdır İşgücü Piyasası Talep Araştırması Analiz Çalışması'nın ilimiz ve tüm ilgililer için yararlı olmasını temenni ediyorum.

Halis ERDOĞAN

İl Müdürü

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ i
ÖNSÖZ ii
İÇİNDEKİLER iii
TABLOLAR LİSTESİ iv
KISALTMALAR vi
YÖNETİCİ ÖZETİ 7
GİRİŞ 12
BİRİNCİ BÖLÜM 13
İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ 13
İŞGÜCÜ PiYASASINI ETKİLEYEN UNSURLAR: ARKA PLAN 13
KAYITLI İŞSİZ 14
AÇIK İŞLER 15
İŞE YERLEŞTİRMELER 16
İKİNCİ BÖLÜM 19
İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI 19
AMAÇ VE YÖNTEM 19
İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM 21
İŞYERİ VERİLERİ 21
AÇIK İŞ VERİLERİ 34
TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER 50
GELEÇEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ 59
SONUÇ 64
KAYNAKÇA 66
EKLER 67
Ek 1- İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu 67
Ek 2- Örnekleme Yapılan İller Listesi ve Örnek Sayıları 72
Ek 3-Tanım ve kavramlar sözlüğü 73
Ek 4- Ek Tablolar 79
Ek-5 2014 Yılı İŞKUR İşgücü Piyasası Analiz Çalışması (İPA) Örnek Planı 80

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri 13
Tablo 2: Kayıtlı İşsizlerin Mesleklere Göre Dağılımı (2013-2014*) 14
Tablo 3: Açık İşlerin Mesleklere Göre Dağılımı (2013-2014*) 15
Tablo 4: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme (2013-2014*) 16
Tablo 5.a: Kurs Ve Kursiyer Göstergeleri (2013) 17
Tablo 5.b: Kurs Ve Kursiyer Göstergeleri 17
Tablo 6: Mesleklere Göre İşsizlik Ödeneği Hak Edenler 18
Tablo 7: Sektörlere Göre İşyeri Sayısı Oranları 21
Tablo 8: Sektörlere Göre İŞKUR'dan Faydalanma Oranları) 23
Tablo 9:Çalışanlarına Eğitim Veren İşyeri Sayısı Ve Oranları 27
Tablo 10: Kuruluş Yıllarına Göre İşyerlerinin Sektörel Dağılım 27
Tablo 11: Sektörlere Göre Çalışan Sayısı Ve Oranları 28
Tablo 12: Sektörlere Göre Ortalama Çalışan Sayısı Oranları 29
Tablo 13: Çalışanların Cinsiyete Göre Sektörel Dağılımı 31
Tablo 14: Cinsiyete Göre En Çok Çalışılan Meslekler (33
Tablo 15: Sektörlere Göre Açık İş Oranı 34
Tablo 16: Cinsiyete Göre Açık İş Oranı 34
Tablo 17: Açık İşi Olan İşyerlerinin Sektörel Dağılımı 35
Tablo 18: Sektörlere Ve İşyerlerinin Yaşına Göre Açık İş Verme Oranı 35
Tablo 19: Sektörlere Göre Arama Kanallarının Dağılımı 36
Tablo 20. Açık İşlerin Sektörlere Ve Cinsiyete Göre Dağılımı 36
Tablo 21: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Oranı 37
Tablo 22: Açık İşlerin Meslek Grubuna Ve Cinsiyete Göre Dağılımı 37
Tablo 23: Mesleklere Göre Açık İş Dağılımı 38
Tablo 24: Açık İşlerin Mesleklere Ve Cinsiyete Göre Dağılımı 39
Tablo 25: Mesleklerin Becerilere Göre Dağılımı 40
Tablo 26: Mesleklere Göre Arama Kanallarının Dağılımı 41
Tablo 27: Eğitim Durumuna Göre Açık İş Dağılımı 42
Tablo 28: Açık İşlerin Eğitim Durumuna Ve Arama Kanallarına Göre Dağılımı 43
Tablo 29: Eğitim Durumunun Becerilere Göre Dağılımı 46
Tablo 30: İhracat Yapan Firmalarda Açık İşlerin Becerilere Göre Dağılımı 46
Tablo 31: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı 48
Tablo 32: İşyeri Büyüklüğüne Göre Arama Kanallarının Dağılımı 48
Tablo 33: Teşvikten Yararlanan İşyerlerinin Arama Kanallarına Göre Dağılımı 48
Tablo 34: İŞKUR Hizmetlerinden Yararlanma Durumuna Göre Arama Kanallarının Dağılımı 49
Tablo 35: İŞKUR Hizmetlerinden Yararlanan Ve Açık İş Talebi Veren İşyerlerinin Arama Kanallarına Göre Açık İş Dağılımı 49
Tablo 36: İşyeri Büyüklüğüne Göre Açık İş Oranı 49
Tablo 37: İşyerlerinin Yaşına Göre Açık İş Verme Oranı 50
Tablo 38: İşyerlerinin Yaşına Göre Açık İş Oranı 50
Tablo 39: TGÇM Eleman Sayısının Sektörel Dağılım Oranları 51
Tablo 40: TGÇM Eleman Sayısının Sektörel Dağılım Oranları 52
Tablo 41: TGÇM Eleman Sayısının Açık İş Ve Meslek Gruplarına Göre Dağılım Oranları 52
Tablo 42: Sektörlere Göre TGÇM İşveren Sayısı Oranları 53

Tablo 43: Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısının Meslek Gruplarına Göre Dağılım Oranları 54
Tablo 44: Meslek Gruplarına Göre TGÇM Eleman Sayısının Toplam Çalışan Sayısına Oranları 54
Tablo 45: Mesleklere Göre Temininde Güçlük Çekme Dağılımının 2013 Yılı İle Karşılaştırılması 55
Tablo 46: Meslek Gruplarında TGÇM İşverenlerin Karşılama Oranları 56
Tablo 47: TGÇM Nedenlerinin Meslek İçindeki Dağılım Oranları 57
Tablo 48: TGÇM İşyerlerinde Temininde Güçlük Çekilme Nedeni Dağılımı Oranları 58
Tablo 49: Sektörler İtibariyle Net İstihdam Değişimi Ve Net İstihdam Değişim Oranları 60
Tablo 50: Meslek Grupları İtibariyle Net İstihdam Değişim Oranları 61
Tablo 51: Net İstihdam Artışı Ve Azalışı Beklenen İlk On Meslek 61
Tablo 52: 2013 Ve 2014 I. Dönem Araştırma Sonuçlarının Net İstihdam Artışı Ve Azalışı Özelinde Karşılaştırılması 62
Tablo 53:Toplam İşyerleri Ve Mevsimlik Personel Çalıştıran İşyerlerindeki Net İstihdam Değişim Oranları Ve Sektörler İçerisindeki Net İstihdam Değişim Payı 63
Tablo 54:Part Time Çalışma Ve İşyeri Büyüklüklerine Göre Net İstihdam Değişim Oranları 64

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri 13
Grafik 2: İşyeri Özellikleri 22
Grafik3: Sektörlere Göre İŞKUR'dan Faydalanma Oranları 23
Grafik 4: İşyeri Büyüklüğüne Göre İhracat Yapan İşyeri Oranları 24
Grafik 5: Sektörlere Göre Part Time Çalışma Yapan İşyeri Oranları 25
Grafik 6: İşyeri Büyüklüğüne Göre Göre Part Time Çalışma Yapan İşyeri Dağılımı 25
Grafik 7: Sektörlere Göre Mevsimlik İşçi Çalıştıran İşyeri Oranları 26
Grafik 8: İşyeri Büyüklüğüne Göre Mevsimlik İşçi Çalıştıran İşyeri Dağılımı 26
Grafik 9: Sektörlere Göre Ortalama Çalışan Sayısı Oranları 30
Grafik 10: Çalışanların Meslek Gruplarına Ve Cinsiyete Göre Dağılımı 32
Grafik 11: Eğitim Durumuna Göre Açık İş Dağılımı 41
Grafik 12: Eğitim Durumu ve Cinsiyete Göre Açık İş Dağılımı 42
Grafik 13: Açık İşlerin Becerilere Göre Dağılımı 44
Grafik 14: Beceriler Ve Cinsiyete Göre Açık İş Dağılımı 45
Grafik 15: Yıllara Ve Açık İşlerin Arama Kanalarına Göre Dağılımı 47
Grafik 16: TGÇM İşyerlerinde Temininde Güçlük Çekilme Nedeni Dağılımı Oranları Türkiye Karşılaştırması 58

KISALTMALAR

AB: Avrupa Birliği

ABD: Amerika Birleşik Devletleri

ADNKS: Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi

AİO: Açık iş Oranı

***Bk.* :** Bakınız

EUROSTAT: Avrupa Birliği İstatistik Ofisi

ILO: International Labor Organization (Uluslararası Çalışma Örgütü)

ISCO: International Standard Classification of Occupations (Uluslararası Meslek Sınıflama Standardı)

İBBS: İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflaması

İO: işsizlik oranı

İKO: İşgücüne katılma oranı

İŞKUR: Türkiye İş Kurumu

İPA: İşgücü Piyasası Analizi

NACE: European Classification of Economic Activities (Avrupa Birliği'nde Ekonomik Faaliyetlerin İstatistikî Sınıflaması)

NİDO: Net İstihdam Değişim Oranı

OECD: Organization for Economic Co-operation And Development (Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü)

TİPA: Türkiye İşgücü Piyasası Analizi

TMS: Türk Meslekler Sözlüğü

TÜİK: Türkiye İstatistik Kurumu

YÖNETİCİ ÖZETİ

İşgücü piyasasında özellikle talep açısından ihtiyaç duyulan işgücünün eğitim ve becerilerini tespit etmek, işgücü arzı ve talebi arasındaki dengesizliğin giderilmesine yönelik politika ve önerilerin geliştirilmesine yardımcı olmak amacıyla 2014 yılı işgücü piyasası talep araştırması gerçekleştirilmiştir. Bu araştırmanın bulguları raporun veri sağlama kapasitesi ve ihtiyaçların tespitine yönelik katkı ve öneriler açısından değerlendirilmesi ve önümüzdeki süreçte işgücü piyasasının mevcut sorunlarını çözmede bu bulguların anahtar rol üstlenmesi arzu edilmektedir.

Iğdır ilinde istihdam ve işsizlik sorunlarının çözümüne yönelik işgücü yapısı ve sektörler bazında personel, eğitim, nitelik gibi ihtiyaçların belirlenmesine yönelik veri ve bilgi derlenmesini kolaylaştırıcı bir çalışma olmuştur. Özellikle il bazında işgücü piyasasına ilişkin verilerin az olması, Talep Araştırması'nın katkılarını daha kıymetli hale getirmektedir. Araştırma bulguları kurumumuzun ilerleyen dönemde istihdama yönelik planlamalarında rehber rol oynayacaktır.

12 Mayıs – 27 Haziran 2014 tarihleri arasında gerçekleştirilen İşgücü Piyasası Talep Araştırması Iğdır ili genelinde çalışan sayısı 10 ve üzerinde olan 238 işyeri üzerinde yapılmak üzere planlanmış, bu işyerlerinden 220' sinin işvereni veya işveren temsilcisi ile yüz yüze yapılan görüşmelerle ile işyeri bilgi formu uygulanmıştır.

Iğdır ili için işsizlik oranı incelendiğinde 2009 yılında %12,6 olarak görülmektedir. Tüm dünyayı etkileyen küresel krizin sebep olduğu bu durum yeni açılan işyerleri, İŞKUR faaliyetleri, devletin istihdamı artırıcı aktif politikaları ile işsizlik oranı sürekli azalarak 2013 yılında son 5 yılın en düşük seviyesi olan % 6,9' a gerilemiş, işgücüne katılım oranı ve istihdam oranlarının ise düzenli bir şekilde artmıştır.

2014 yılı birinci döneme ait elde edilen verilere göre İl Müdürlüğümüze kayıtlı işsizlerde ve işe yerleştirmelerde meslekler bakımından ilk sırada Beden İşçisi (Genel) mesleği yer alırken, açık işlerde ilk sırayı ise Denim Kumaş Operatörü mesleği yer almaktadır. Kayıtlı işsiz, açık işlerin karşılanma durumu gözetilerek İl Müdürlüğümüz tarafından yıl içerisinde çeşitli kurslar düzenlenmiştir. Toplam 106 kurs/program açılarak bu kurs/programlardan 152 erkek ve 194 kadın olmak üzere toplam 346 kişi faydalanmıştır.

İşsizlik sigortası hak edenlerin mesleklere göre dağılımına bakıldığında, Iğdır ilinde ilk sırada Beden İşçisi(Genel) mesleğinin yer aldığı görülmektedir. Bu meslekte 2013 yılında 145 kişi işsizlik sigortası hak etmişken, 2014 Ocak-Ağustos döneminde ise aynı meslekte 104 kişinin işsizlik sigortası hak etmiştir.

Iğdır ili işyeri özelliklerine bakıldığında; devletten herhangi bir teşvik alan işyeri oranı %59,3, İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyeri oranı % 40 çıkarken, İŞKUR'dan eleman talebi olan işyeri oranı %38,6 çıkmaktadır. Alan çalışması kapsamında gidilen 220 işyerinin 88' i İŞKUR' un hizmetinden faydalanmaktadır. Bunun yanı sıra sektörel olarak İŞKUR hizmetinden faydalanan ilk üç sektör

oransal olarak sırasıyla Toptan ve Perakende ticaret %38, Ulaştırma ve depolama %19,3 ve inşaat %10,8 sektörleridir.

Sektörlere göre İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranları incelendiğinde ilk üç sektör sırasıyla Gayrı Menkul Faaliyetleri, İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri ve Eğitim sektörleri gelmektedir. Iğdır ilinde, 220 işyerinden 12 tanesi ihracat yaptığını söylemektedir. Sektörlere göre part time çalışma yapan işyeri oranları incelendiğinde ilk üç sırayı sırasıyla Finans ve Sigorta Faaliyetleri % 66,7, Eğitim % 30, Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri % 27,3 sektörleridir. İşyeri büyüklüğüne göre part time çalışma yapan işyerlerin dağılımı incelendiğinde ilde işçi sayısı arttıkça part time çalışma oranının da arttığı görülmektedir.

Sektörlere göre mevsimlik işçi çalıştıran ilk üç işyeri oran olarak sırasıyla İnşaat %45,3, İmalat %40 ve Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri %27,3 sektörleridir. İşyeri büyüklüğüne göre en fazla mevsimlik işçi çalıştıran işyerlerinin ise çalışan sayısının 10-49 arasında olan işyerleri olduğu görülmektedir. İlde çalışanlarına eğitim düzenleyen işveren sayısı 124 olup bu sayı araştırma konusu işyerlerinin yüzde %56' sını oluşturmaktadır. Alan çalışmasının yapıldığı 220 işyerinin toplam 5.607 çalışanı bulunmaktadır. Sektörlere göre çalışan sayısının dağılımına bakıldığında, ilk üç sektör oran olarak sırasıyla Ulaştırma ve Depolama %33,6, Toptan ve Perakende Ticaret %22,1 ve İmalat %10,4 sektörleridir.

Çalışanların cinsiyete göre sektörel dağılım oranları incelendiğinde erkek oranı kadın oranından daha çok olmaktadır. İl genelinde cinsiyete göre çalışan nüfusa bakıldığında, her 10 çalışanın 9'unun erkek; 1'inin kadın olduğu görülmektedir. Kadınların istihdamda oran olarak en fazla yer aldığı ilk üç sektör; İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri %56,5, İdari Ve Destek Hizmet Faaliyetleri %34,7, Gayrimenkul Faaliyetleri %33,3 sektörleridir. Kadınlar meslek grupları arasında incelendiğinde daha çok büro hizmetlerinde %44 ile en fazla çalıştıkları meslek grubudur. Erkek çalışma oranı ise bütün meslek gruplarında %50'nin üzerindedir. En çok çalışılan meslekler incelendiğinde, erkeklerde Tır-Çekici Şoförü; kadınlarda Temizlik Görevlisi meslekleri olmaktadır.

Önceki yıla göre sektörlere bazında açık iş oranının en fazla artış gösterdiği sektörün eğitim; açık iş oranının en fazla azalış gösterdiği sektörün ise imalat sektörü olduğu görülmektedir. Açık iş verme oranının en yüksek olduğu sektör ise %30 oranla Eğitim sektörü karşımıza çıkmaktadır. Yaş gruplarına göre en fazla açık iş veren işyeri oranının ise 25 yaşından büyük olan işyerleri %23 oranla karşımıza çıkmaktadır. Sektörler bazında işverenin açık işini temin etme kanallarından en fazla akraba-eş dost kanalını %84 oranla tercih ettiği görülmektedir. Meslek gruplarına göre açık iş dağılımı incelendiğinde %33,3 ile hizmet ve satış elemanları meslek grubu ilk sırayı almaktadır. Açık işlerin mesleklere göre dağılımı incelendiğinde, en fazla açık iş tır-çekici şoförü, satış temsilcisi / plasiyer, ön muhasebeci, garson (servis elemanı), direksiyon eğitmeni, oto bakım-onarımcısı (oto mekanikeri) mesleklerinde olduğu görülmektedir.

Açık işlerin mesleklere ve cinsiyete göre dağılımında işverenlerin sadece erkek personel ihtiyacı bildirdiği meslekler; tır-çekici şoförü, garson (servis elemanı), oto bakım-onarımcısı (oto mekanikeri), reyon görevlisi, alüminyum doğramacı, bulaşıkçı (stevard), et ve et ürünleri satış elemanı, otomotiv boya ustası meslekleridir. İşverenlerin sadece kadın personel ihtiyacı bildirdiği

meslekler ise; direksiyon eğitmeni, kasiyer, temizlik görevlisi, muhasebeci, kat hizmetleri elemanı/kat görevlisi, resepsiyon görevlisi (ön büro elemanı) meslekleridir.

İşverenin açık iş bildirdiği mesleklerden tır-çekici şoförü mesleği için kendisine daha güvenli gördüğü akraba-eş dost kanalını %100 oranında kullandığını bildirmektedir.

Iğdır ilinde 88 açık iş için talep edilen eğitim düzeylerine bakıldığında işveren %48,4 oranında farketmez beyanında bulunurken, yaklaşık olarak yüzde 52,6 oranında asgari bir eğitim düzeyi talep edilmektedir. Açık işler için işverenlerce yüzde 8,1 oranında lise altı eğitimliler, yüzde 19,5 lise ve dengi eğitimler ve yüzde 23,9 lise üstü eğitimliler talep edilmektedir. İl genelinde ihracat yapan firmaların toplam açık iş sayısı 13 kişidir. İhracat yapan firmaların talep ettikleri eğitim %46,3 oranla genel lise olmaktadır.

İl genelinde işverenin açık işini temin ederken kullandığı iş arama kanalları incelendiğinde sırasıyla; akraba-eş, dost kanalı %84, gazete, ilan vb. %21, İŞKUR aracılığıyla %15 ve internet-sosyal medya kanalı ise %11 oranlarıyla karşımıza çıkmaktadır. İşverenin akraba-eş dost kanalını tercih edilmesinin en büyük sebebi, ilde işsizliğin fazla olması ve işçi ihtiyaçlarını daha çok kendi çevrelerinden bulmasıdır. İşverenler eğitim durumlarına göre açık işlerini karşılamak için kullandıkları arama kanalları incelendiğinde, eğitim seviyelerinin hemen hepsinde akraba-eş dost yöntemini %50' nin üzerinde tercih ettikleri görülmektedir.

Açık işler için talep edilen ek beceriler incelendiğinde; açık işlerin %4,6 'sı için yabancı dil yeterliliği, %31'i için bilgisayar kullanımı, %40,2'si için satış ve pazarlama, %40,3 'ü için proje tabanlı çalışma, %52,8'i için etkin hesap yapabilme, %60,8 'i için sorun çözme ve bağımsız karar verme becerileri talep edilmektedir. Ayrıca %78,1 'i için iletişim ve ifade etme, %87,3 'ü için takım çalışması becerileri, %70,1'i için mesleğe ilişkin yeterli bilgi, %63,1'si için fiziksel yeterlilik, %92 'si için iş ahlakına sahip olma, %28,8'i için fazla mesaiye kalabilme ve %40,1'i için seyahat edebilme esnekliği becerileri talep edildiği görülmektedir.

Açık işler için talep edilen beceriler cinsiyet bazında incelendiğinde kadın ve erkek için istenen ortak beceriler; iş ahlakına sahip olma, takım çalışması, iletişim ve ifade yeteneği, yeterli mesleki ve teknik bilgi ve tecrübe sorun çözme ve bağımsız karar verme becerileri ön plana çıkmaktadır.

Açık işler il genelinde eğitim durumuna göre incelendiğinde, iş ahlakına sahip olma, takım çalışması ve yeterli mesleki/teknik bilgi ve tecrübe becerilerinin hepsi bütün eğitim düzeylerinde %50 ve üzerinde talep edildiği görülmektedir.

İhracat yapan firmaların açık iş dağılımına bakıldığında akraba-eş dost kanalına ait oranın %84 ile ilk sırada yer aldığı görülmektedir. Yıl içinde gerçekleştirilen işyeri ziyaretleri kapsamında işverenlerle yapılan bilgi alışverişlerinde, çalışanlarının büyük çoğunluğunu tır-çekici şoförlerin oluşturduğu söz konusu firmaların, bünyelerinde çalıştırdıkları şoförlere araçlarını teslim ederken özellikle şoförlerin güvenilir kişiler olmasına dikkat ettikleri; bu sebeple akraba-eş dost kanalını kullanmaya çalıştıkları görülmektedir.

Teşvikten faydalanan işyerlerinin %30,5' i eleman teminine gittiğinde İŞKUR arama kanalını kullandığını beyan ederken, %14,2' si İŞKUR arama kanalını kullanmadığını beyan ettikleri görülmektedir.

Açık iş verme oranının en çok, %16'lık oranla toplam çalışan sayısı 3.310 ile en fazla sayıya sahip ve işyeri büyüklüğü 10-49 olan işyerleri olurken, işyerlerinin yaşına göre açık iş verme oranlarına bakıldığında ise %23,1' lik oranla 25+ yaş grubundaki işverenlerde olduğu görülmektedir.

İl bazında Temininde güçlük çekilen mesleklerin sektörlere göre dağılımına bakıldığında, ilk iki sektör olan İmalat ile Toptan ve perakende ticaret sektörlerinin sıralamada ülke geneli ile aynı olduğu görülmektedir. 2013 yılında 256 işyerinden, 171 işyeri 620 açık işte temininde güçlük çektiğini bildirirken, 2014 yılında 220 işyerinden 117 işyeri 537 açık işte eleman temininde güçlük çektiğini bildirmektedir. Meslek gruplarına göre ise temininde güçlük çekilme oranına bakıldığında, en çok Tesis Ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubunda %45,9 oranla temininde güçlük çekilmektedir. Sektörlere göre en çok temininde güçlük çektiğini bildiren sektörün Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörünün %90,9 ile ilk sırada yer aldığı görülmektedir. Temininde güçlük çekilen meslekler listesi dikkate alındığında 2013 yılında Tır-Çekici Şoförü mesleği ilk sırada yer alırken, 2014 ilk sırayı Model Makineci (Dokuma Hazır Giyim Ve Ev Tekstili) mesleği olmaktadır.

İşverenler il genelinde temininde güçlük çekilme nedeni olarak, %66,6' lık oranla Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması ile %67,2' lik oranla Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması sebeplerini bildirmektedir. Temininde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında, İşverenin daha çok kendi kontrolünde olan sebepleri, işverenlerce daha düşük oranlarla bildirdiği görülmektedir.

Iğdır ilinde sektörlere göre net istihdam artış oranlarına bakıldığında %40,3 ile inşaat sektörü; %37,0 ile Bilgi ve iletişim, %29,6 ile Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler, %18,7 ile imalat sektörlerinin karşımıza çıkmaktadır. Finans ve sigorta faaliyetleri sektörünün %6,8 oranında net istihdam azalışı beklemesi göze çarpan başka husus olarak karşımıza çıkmaktadır.

Iğdır ilinde, Haziran 2015 itibariyle en fazla net istihdam artışı beklenen meslekler sıralamasında makine(dikiş) mesleğinin ilk sırada olduğu görülmektedir. Bu mesleği sırasıyla Tır-Çekici Şoförü, Temizlik görevlisi, İnşaat kalfası (genel), İnşaat Elemanları Kalıpçısı (Elle), mesleklerinin takip ettiği görülmektedir. Aynı dönem için ilde en fazla net istihdam azalışı beklenen mesleklerin başında ise Yönetici (Ulaşım İşleri) mesleği yer alırken, bunu sırasıyla Hamurkar, Pişirici (Ekmek), Banka Gişe Yetkilisi, Bilet Satış Elemanı (Gişe/Banko) mesleklerinin takip ettiği görülmektedir.

30 Haziran 2014 itibariyle istihdam artışı beklenen meslekler arasında ilk sırayı temizlik görevlisi mesleği alırken, 30 Haziran 2015 itibariyle birinci sırayı makineci(dikiş) mesleğinin aldığı görülmektedir. Gazete muhabiri, tuz imal işçisi, Meyve Sebze Ayıklama İşçisi, Diğer Fidanlık İşçileri Ve Bahçıvanlar gibi meslekler 2014 yılında istihdam artışı beklenen meslekler arasında ilk on beş meslek arasında görülmezken, 2015 yılı için ilk on beş meslek arasında yer aldığı gözlenmektedir.

30 Haziran 2014 itibariyle istihdam azalışı beklenen meslekler için ilk sıra Pişirici (Simit) mesleğine ait iken, Yönetici-Sigorta mesleği 30 Haziran 2015 için istihdam azalışı beklenen meslekler arasında ilk sırada yer almaktadır.

Ulaştırma ve depolama sektöründe ise Mevsimlik Personel Çalıştıran işyerlerinde net istihdam değişim oranının %-38 ile göze çarpmaktadır. Bu durum söz konusu sektöre ait mevsimlik personel çalıştıran işyerlerinde, mevcut çalışan toplam personel bazında, Haziran 2015 itibariyle her 100 kişi için 33 kişilik personel azalışına gidileceği anlamına gelmektedir.

Iğdır ili genelinde Mevsimlik Personel Çalıştıran işyerleri için Haziran 2015 itibariyle %18 net istihdam değişimi beklenirken, toplam işyeri bazında aynı dönem için görülen net istihdam değişim oranı ise %11,1 olarak karşımıza çıkmaktadır.

Haziran 2015 itibariyle, İşyeri büyüklüklerine göre Part Time Çalışanı Olan ve Part Time Çalışanı Olmayan işyerleri ile Toplam İşyerlerinin Net İstihdam Değişim Oranlarına bakıldığında net istihdam değişim oranının en fazla, işyeri büyüklüğü 1-9 olup part time çalışanı olmayan işyerlerinde %43,7 'lik bir oranla göze çarpmaktadır. Bu durum söz konusu dönem için işyeri büyüklüğü 1-9 olan işyerlerinin, diğer büyüklüklerdeki işyerlerinden oransal olarak daha çok büyümeyi hedefledikleri anlamı taşımaktadır.

GİRİŞ

12 Mayıs-27 Haziran 2014 tarihlerinde Iğdır ilinde İşgücü Piyasası Talep Araştırması gerçekleştirilmiştir. İşgücü Piyasası Talep Araştırması'nın amacı Iğdır ilinde ve tüm ilçelerde işsizliği minimize etmek için işverenlerin işgücü talebini tespit ederek sektörlere göre istihdam politikalarını oluşturmaktır. İşgücü Piyasası Talep Araştırması işgücünün talep açısından ihtiyaç duyulan meslekleri ve bu meslekler için gerek duyulan eğitim ve becerileri tespit ederek arz ve talep arasında denge kurulmasını hedefler. Çünkü işgücü piyasası doğrultusunda politikalar üreterek ve uygulanan politikalar doğrultusunda arz ve talebi dengede tutarak işsizlik sorununun önüne geçilebilir. Bundan dolayı bu rapor işgücü politikaları için kaynak olabilecek bir çalışmadır.

Yapacağımız bu çalışma 3 bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde işgücü piyasasının genel görünümü hakkında bilgi verildi. Bu bölümde ayrıca İŞKUR verileri de ele alınarak ilin işgücü piyasası İŞKUR verileri ile analiz edilmiştir. İkinci bölümde Iğdır ili işgücü piyasasını arz açısından analiz etmeye yarayacak bileşenleri içermektedir. Iğdır ilinde alınan açık işler, açık işlere yapılan başvurular, bu işlere yapılan yerleştirmeler ve işgücü yetiştirme çabalarını özetlemektedir. Üçüncü Bölüm ise İşgücü Piyasası Talep Araştırması sonuçları hakkında genel bilgiler yer almaktadır. Bu bölümde işyerlerinin dağılımı, çalışanların dağılımı, 2014 yılında işe giriş-çıkışlar, açık iş, temininde güçlük çekilen meslekler, işverenlerin gelecek istihdam beklentisi gibi bileşenlere ait veriler özetlenmektedir.

Tüm iller ve Türkiye Geneli için ayrı ayrı hazırlanan İşgücü Piyasası Analizi Raporlarına www.iskur.gov.tr adresi üzerinden erişebilirsiniz.

BİRİNCİ BÖLÜM
İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ

İŞGÜCÜ PİYASASINI ETKİLEYEN UNSURLAR: ARKA PLAN

Tablo 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri

	İşgücüne Katılma Oranı	İstihdam Oranı	İşsizlik Oranı
2008	48,9	45,7	6,7
2009	48,5	42,4	12,6
2010	51	45,3	11,1
2011	55,4	49,6	10,4
2012	56,4	52	7,8
2013	58,6	54,5	6,9

Kaynak: TÜİK

Grafik 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri

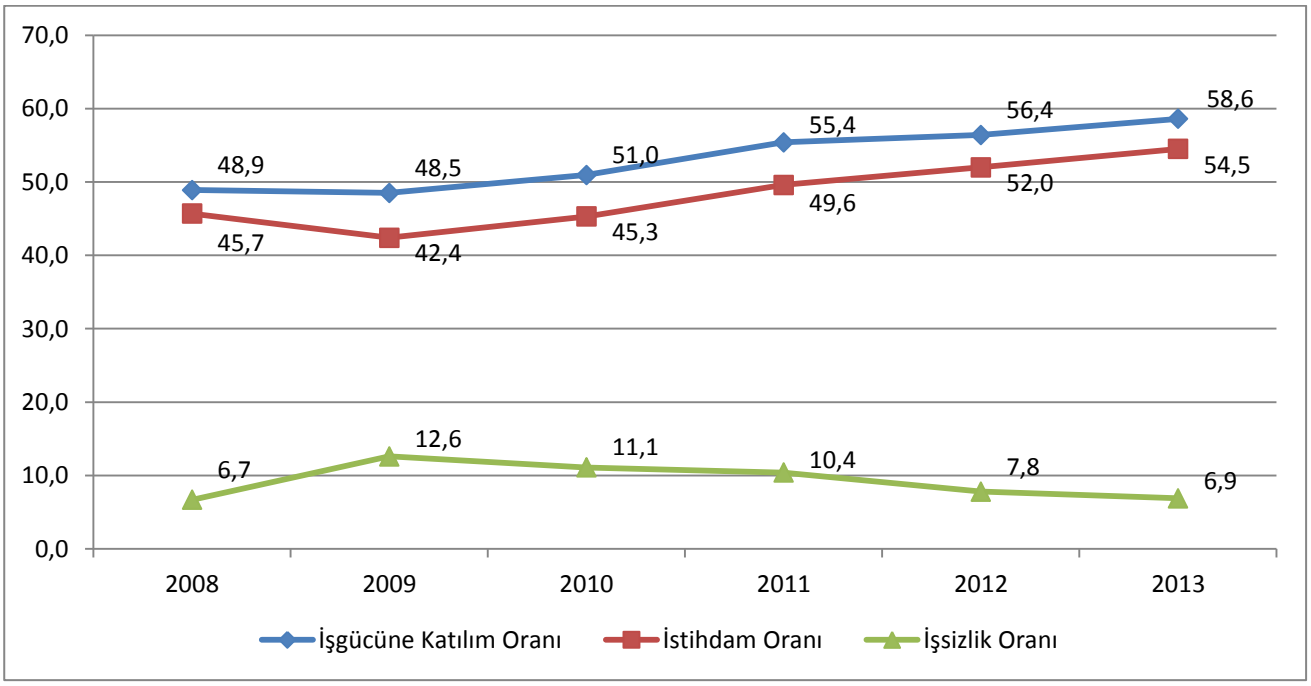

Kaynak: TÜİK

İl düzeyinde yıllara göre temel işgücü göstergelerinin yer aldığı Tablo 1 ile bu verilerin grafik üzerindeki seyrini gösteren Grafik 1 incelendiğinde işgücüne katılım oranı ile istihdam oranının küresel ekonomik krizin yaşandığı 2009 yılına ait olduğu açık bir şekilde göze çarpmaktadır. Söz

konusu yıl için işgücüne katılım oranının % 48,5, istihdam oranının ise %42,4 ile diğer yıllara göre en düşük oranlara sahip olduğu görülmektedir. 2009 yılında işsizlik oranının %12,6 ile diğer yıllara göre zirve yaptığı görülmektedir.

Grafik 1 genel olarak incelendiğinde ise 2009 yılı dışındaki diğer yıllar için işgücüne katılım oranı ile istihdam oranları artış gösterirken işsizlik oranının da düştüğü görülmektedir.

İŞKUR GÖSTERGELERİ

KAYITLI İŞSİZ

Tablo 2: Kayıtlı İşsizlerin Mesleklere Göre Dağılımı (2013-2014*)

2013		2014*	
MESLEK	KAYITLI İŞSİZ	MESLEK	KAYITLI İŞSİZ
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	3.310	BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	2.245
BÜRO MEMURU (GENEL)	601	BÜRO MEMURU (GENEL)	356
BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)	227	BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)	235
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	122	TEMİZLİK GÖREVLİSİ	138
ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	91	ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	118
BİLGİSAYAR İŞLETMENİ	83	ÖN MUHASEBECİ	80
ŞOFÖR (YOLCU TAŞIMA)	76	BİLGİSAYAR İŞLETMENİ	71
BEDEN İŞÇİSİ (İNŞAAT)	73	GARSON (SERVİS ELEMANI)	70
MODEL MAKİNECİ (DOKUMA HAZIR GİYİM VE EV TEKSTİLİ)	62	BEDEN İŞÇİSİ (İNŞAAT)	69
GÜVENLİK GÖREVLİSİ (SİLAHLI)	58	ŞOFÖR (YOLCU TAŞIMA)	69
DİĞER MESLEKLER	1.811	DİĞER MESLEKLER	1.933
Toplam	**6.514**	**Toplam**	**5.384**

*Kaynak: İŞKUR *Ocak-Ağustos*

Kayıtlı işsizlerin en fazla olduğu mesleklerin verildiği tablo 2 verileri incelendiğinde, Iğdır ilinde kayıtlı işsiz sayısının en fazla olduğu ilk beş mesleğin hem 2013 yılı hem de 2014 Ocak- Ağustos dönemi için aynı olduğu görülmektedir.

Kayıtlı işsiz sıralamasında ilk sırada Beden İşçisi (Genel) mesleğinin yer alması, işsizlik kaydı için müracaat edenlerin çoğunlukla eğitim düzeyi düşük ve niteliksiz iş beklentisindeki iş arayanlar olmasından kaynaklanmaktadır. 2013 yılında kayıtlı işsiz sayısının en fazla olduğu Beden İşçisi (Genel)

mesleğindeki sayı 3310 iken, 2014 Ocak- Ağustos döneminde aynı meslekte bu sayının 2245 'e düşmesi göze çarpmaktadır. Bu durumun oluşmasında 2013 yılında başlamış ve 2014 yılının söz konusu döneminde devam eden TYP programlarının bu meslekteki bireylerin önemli bir bölümüne istihdam sağlaması önemli bir etkendir. Bununla birlikte niteliksiz iş beklentisinde olan iş arayanların özellikle TYP programlarının başvurusunun başladığı veya başlamak üzere olduğu zamanlarda iş müracaatında bulunması da bu durumu önemli ölçüde etkilemektedir. Nitekim 2014 Ocak- Ağustos döneminde Iğdır ilinde yeni TYP programı açılmamıştır. TYP programı için başvurunun alınmaya başlandığı Eylül 2014 itibariyle söz konusu meslekte kayıtlı işsizlerin iş başvurusundaki artışı ile birlikte bu sayısının yükselmesi düşünülmektedir.

Kayıtlı işsiz sayısında bir önceki yıla göre önemli değişiklik gösteren bir diğer meslek ise Büro Memuru (Genel) mesleği görülmektedir. Bu meslekte 2013 yılında kayıtlı işsiz sayısı 601 iken, 2014 Ocak- Ağustos döneminde bu sayının 356' ya düştüğü görülmektedir. Şoför-Yük Taşıma mesleğine ise 2013 yılında kayıtlı işsiz sayısı 91 iken, 2014 Ocak- Ağustos döneminde ise bu sayının 118' e yükseldiği gözlenmektedir.

AÇIK İŞLER

Tablo 3: Açık İşlerin Mesleklere Göre Dağılımı (2013-2014*)

2013		2014	
MESLEK	AÇIK İŞ	MESLEK	AÇIK İŞ
MODEL MAKİNECİ (DOKUMA HAZIR GİYİM VE EV TEKSTİLİ)	442	DENİM KUMAŞ OPERATÖRÜ	100
BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)	169	BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	90
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	105	ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	76
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	90	GARSON (SERVİS ELEMANI)	56
ENGELLİ BAKIM ELEMANI	59	MODEL MAKİNECİ (DOKUMA HAZIR GİYİM VE EV TEKSTİLİ)	50
TIR-ÇEKİCİ ŞOFÖRÜ	51	ÖN MUHASEBECİ	48
SATIŞ DANIŞMANI	41	TEMİZLİK GÖREVLİSİ	47
ÖN MUHASEBECİ	33	SATIŞ TEMSİLCİSİ / PLASİYER	44
SEKRETER	23	HEKİM-PRATİSYEN	33
YAPI YALITIMCISI	19	İŞ GÜVENLİĞİ UZMANI (ÇOK TEHLİKELİ SINIF-A)	32
DİĞER MESLEKLER	335	DİĞER MESLEKLER	345
Toplam	**1.367**	**Toplam**	**921**

*Kaynak: İŞKUR *Ocak- Ağustos*

Açık işlerin en fazla olduğu meslekler için Tablo 3 incelendiğinde, Iğdır ilinde 2013 ve 2014 yıllarında ilk mesleğin tekstil ile ilgili; ikinci sıradaki mesleğin ise niteliksiz bedensel işler ile ilgili olduğu açık bir şekilde görülmektedir. 2013 yılında ilk on meslek arasında yer almayan İş Güvenliği Uzmanı (Çok Tehlikeli Sınıf-A) mesleği ile Hekim-Pratisyen meslekleri, işverenlere iş sağlığı ve güvenliği alanında getirilen yasal yükümlülüklerin, işverenlerin bu mesleklerde açık iş verme oranlarını etkilemiş, bunun sonucunda da bu mesleklerin ilk on meslek arasına girmesinde etkili olmuştur.

İŞE YERLEŞTİRMELER

Tablo 4: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme (2013-2014*)

2013		2014	
MESLEK	**İŞE YERLEŞTİRME**	**MESLEK**	**İŞE YERLEŞTİRME**
BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)	157	BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	70
MODEL MAKİNECİ (DOKUMA HAZIR GİYİM VE EV TEKSTİLİ)	152	TEMİZLİK GÖREVLİSİ	65
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	73	ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	45
TIR-ÇEKİCİ ŞOFÖRÜ	19	SATIŞ TEMSİLCİSİ / PLASİYER	25
ÖN MUHASEBECİ	14	İNŞAAT KALFASI (GENEL)	20
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	13	ÖN MUHASEBECİ	14
SEKRETER	12	BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)	13
YAPI YALITIMCISI	9	İŞ MAKİNELERİ OPERATÖRÜ	9
ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	9	BRİKET İMAL İŞÇİSİ	7
BÜRO MEMURU (GENEL)	7	MUHASEBECİ	6
DİĞER MESLEKLER	91	DİĞER MESLEKLER	58
Toplam	**556**	**Toplam**	**332**

*Kaynak: İŞKUR *Ocak-Ağustos*

Iğdır ilinde işe yerleştirmelerin en fazla olduğu meslekler incelendiğinde, ilk sıranın Bedensel işler ile ilgili mesleklerde olduğu görülmektedir. 2013 yılında ikinci sırada Model Makineci (Dokuma Hazır Giyim Ve Ev Tekstili) mesleğinin yer almasında, Iğdır ilinde tekstil alanında faaliyet gösteren girişimcilerin katkısı olmuştur. Tablo 3 incelendiğinde söz konusu sektördeki girişimcilerin, açık iş sıralamasını da etkileyerek, ilk sıradaki mesleklerin tekstil alanında olmasında da etkili oldukları görülmektedir.

MESLEKİ EĞİTİM FAALİYETLERİ

Tablo 5.a: Kurs ve Kursiyer Göstergeleri (2013)

KURS TÜRÜ	2013			
	Açılan Kurs Sayısı	Katılan Kursiyer Sayısı		
		Erkek	Kadın	Toplam
İŞ.YET.KURS/İSTİHDAM GARANTİLİ	18	222	225	447
İŞBAŞI EĞİTİM PROGRAMI (İEP)	83	52	48	100
ENGELLİ KURSLARI	1	5	2	7
İŞ.YET.KURS/GENEL	3	25	36	61
GENEL TOPLAM	105	304	311	615

Kaynak: İŞKUR

Tablo 5.b: Kurs ve Kursiyer Göstergeleri (2014*)

KURS TÜRÜ	2014			
	Açılan Kurs Sayısı	Katılan Kursiyer Sayısı		
		Erkek	Kadın	Toplam
MEK/ İSTİHDAM GARANTİLİ	10	97	80	177
İŞBAŞI EĞİTİM PROGRAMI(İEP)	92	55	49	104
MEK/İSTİHDAM GARANTİSİZ	4	0	65	65
GENEL TOPLAM	106	152	194	346

Kaynak: İŞKUR *Ocak-Ağustos

2014 yılında Iğdır ili kurs ve kursiyer göstergelerine bakıldığında ilk sırada MEK/ İstihdam Garantili kursların yer almaktadır. Bu kurslardan 97 erkek ve 80 kadın olmak üzere 2014 yılında toplam 177 kursiyerin faydalandığı; ikinci sırada yer alan İşbaşı Eğitim Programı (İEP) programından ise 2014 yılında 55 erkek ve 49 kadın olmak üzere toplam 104 kursiyerin faydalandığı görülmektedir.

2014 yılında toplamda açılan kurs sayısının 106 olduğu, bu kurslardan 152 erkek ve 194 kadın olmak üzere toplam 346 kursiyerin faydalandığı tablodan açık bir şekilde görülmektedir.

2013 ile 2014 verileri göz önüne alındığında, 2013 yılında açılan toplam kurs sayısı 105, bu kurslara katılan kursiyer sayısının ise 615 olduğu gözlenirken, 2014 yılında açılan toplam kurs sayısının 106, bu kurslara katılan kursiyer toplamının ise 346 kişi ile sınırlı kaldığı gözlenmektedir. Kayıtlı işsizlerin mesleklere göre dağılımı sıralamasında ilk sıralarda bedensel işler ile ilgili mesleklerin önemli ölçüde yer aldığı (Tablo 2) verisi göz önüne alındığında, Iğdır ilinin işgücü profilinin daha nitelikli duruma gelmesi ve iş arayanların iş piyasasına daha etkili bir şekilde katılması için, kurs programlarından daha çok sayıda kişinin faydalandırılmasının ve açılacak program çeşitliliğinin arttırılmasının büyük önem arz ettiği düşünülmektedir.

İŞSİZLİK ÖDENEĞİ

Tablo 6: Mesleklere Göre İşsizlik Ödeneği Hak Edenler

2013				2014*			
MESLEK	İŞSİZLİK SİGORTASI HAK EDENLER			MESLEK	İŞSİZLİK SİGORTASI HAK EDENLER		
	ERKEK	KADIN	TOPLAM		ERKEK	KADIN	TOPLAM
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	112	33	145	BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	83	21	104
BÜRO MEMURU (GENEL)	21	9	30	BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)	21	5	26
BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)	19	6	25	BÜRO MEMURU (GENEL)	10	9	19
ŞOFÖR (YOLCU TAŞIMA)	11		11	ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	10		10
ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	8		8	BEDEN İŞÇİSİ (İNŞAAT)	8	1	9
ÖN MUHASEBECİ	2	6	8	ELEKTRİK TESİSATI VE PANO MONTÖRÜ TEKNİSYENİ/ELEKTRİK TEKNİSYENİ	9		9
AŞÇI	3	4	7	TEMİZLİK GÖREVLİSİ	5	3	8
BEDEN İŞÇİSİ (İNŞAAT)	6	0	6	ELEKTRİK TEKNİKERİ	7	1	8
AĞIR KAMYON ŞOFÖRÜ	6		6	ŞOFÖR (YOLCU TAŞIMA)	7		7
GÜVENLİK GÖREVLİSİ	5		5	GÜVENLİK GÖREVLİSİ	5	1	6
İLK ON TOPLAM	193	58	251	İLK ON TOPLAM	165	41	206
DİĞER TOPLAM	99	34	133	DİĞER TOPLAM	119	26	145
Genel Toplam	292	92	384	Genel Toplam	284	67	351

*Kaynak: İŞKUR *Ocak-Ağustos*

İşsizlik sigortası hak edenlerin mesleklere göre dağılımına bakıldığında, Iğdır ilinde ilk sırada Beden İşçisi(Genel) mesleğinin yer aldığı görülmektedir. Bu meslekte 2013 yılında 145 kişi işsizlik sigortası hak etmişken, 2014 Ocak-Ağustos döneminde ise aynı meslekte 104 kişinin işsizlik sigortası hak ettiği görülmektedir.

Elektrik Tesisatı Ve Pano Montörü Teknisyeni/Elektrik Teknisyeni İle Elektrik Teknikeri meslekleri 2013 yılında işsizlik sigortası hak eden meslekler arasında ilk on meslek arasında yer almazken, 2014 yılında bu mesleklerin ilk on meslek arasına girmesi dikkat çekmektedir. Bunun sebebi bu mesleklerin ilgili oldukları sektörde yapılan işten çıkarmaların etkisi olmuştur.

İKİNCİ BÖLÜM
İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI

AMAÇ VE YÖNTEM

İyi işleyen bir işgücü piyasasının oluşabilmesi, işgücü arz ve talebinin temel niteliklerinin incelenip bunlara uygun önlemlerin zamanında alınmasına bağlıdır. Birçok ülkede yüksek işsizlik oranlarına rağmen özellikle kısa dönemli işgücü talebinin hep yüksek olduğu da sık sık ifade edilmektedir. Birçok sektörde işgücü fazlalığı olmasına rağmen etkin eşleştirme eksikliği ve beceri uyumsuzlukları nedeniyle işgücü açığı karşılanamaya bilmektedir. Açık işler, işgücünün mobilitesinin yetersizliği ve işverenin talep ettiği niteliklere sahip eleman olmayışı nedenlerinin yanı sıra bazı mesleklerde iş ortamı ve ücretin beğenilmemesi nedeniyle zamanında doldurulamamaktadır. İşgücü piyasasının talep boyutuyla ele alınıp mevcut durumda işgücü, mevcut açık iş ve gelecek dönemde işgücünün eğilimlerinin bilinmesi kısa dönemli işgücü yetiştirilmesi için temel verileri sağlamaktadır.

İşgücü piyasasında arz ve talebin etkin bir şekilde uyumlaştırılabilmesi için işgücü piyasası bilgileri oldukça önemlidir. İşgücü Piyasasının arz tarafına yönelik veriler ağırlıklı olarak Türkiye İstatistik Kurumu'nun yapmış olduğu Hanehalkı İşgücü Anketi sonuçlarından elde edilmektedir. Ancak işgücü piyasasının talep tarafına yönelik pek fazla veri bulunmamaktadır. Bu açığı da Türkiye İş Kurumu İşgücü Piyasası Araştırmaları ile doldurmaya çalışmaktadır. Arz tarafı ile ilgili verilerde il düzeyinde yeterli veri bulunmamaktadır. Talep tarafı ile ilgili yapılan araştırmalar ise henüz istenen düzeyde değildir. Örneğin EUROSTAT nezdinde hala ülkemiz için açık iş oranı açıklanamamaktadır. Bu bağlamda işgücü piyasası araştırmalarını daha da geliştirerek yapmamız büyük önem arz etmektedir.

4904 sayılı Kanunda Türkiye İş Kurumuna verilen görevlere istinaden işgücü piyasası ihtiyaçlarının tespit edilmesi amacıyla Türkiye İş Kurumunca 2007 yılından beri işgücü piyasası araştırmaları (İPA) sürdürülmektedir. Değişik yöntemler kullanılarak 2007'den beri devam ettirilen araştırmalar 2009 yılından itibaren yılda iki defa yapılmıştır. İşgücü piyasası araştırmalarının EUROSTAT normlarına uygun şekilde yürütülmesi ve Resmi İstatistik Programı kapsamına alınmasına yönelik çalışmalar 2011 yılı ikinci yarısından itibaren Türkiye İstatistik Kurumu işbirliğiyle devam etmektedir.

Bu çalışmaların temel amaçları, işgücü piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut, geçmiş ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif istihdam politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklindedir. Bu çalışmalar sayesinde Türkiye için bir açık iş sayısına erişebilir olunacak ve EUROSTAT'ın talep ettiği açık işler istatistikleri için veri toplanabilmiş olacaktır. Bu çalışmanın önemli amaçlarından biride İŞKUR dışında da diğer kurum ve kuruluşların işgücü talebi hakkında bilgi ihtiyacını karşılamaktır.

Türkiye İş Kurumu, 2014 Yılı Yerel Düzeyde İşgücü Piyasası Analizi Talep Araştırması kapsamında 12 Mayıs – 27 Haziran 20124 tarihleri arasında Türkiye genelinde 110.509 işyerine yüze görüşme yöntemiyle anket uygulamıştır. Türkiye İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak sektörel kapsam dâhilinde yer alan ve 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri, araştırmada örnekleme çerçevesi olarak kullanılmıştır. Araştırmanın kapsamında Türkiye genelinde Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev 2.0 sınıflandırmasına göre, tarım, kamu, hane halklarında işverenler ve uluslar arası kurum/kuruluşlar dışındaki 17 alt sektörde yer alan, 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri örnekleme çerçevesi olarak kabul edilmiştir. Örnekleme birimi işyeri olarak belirlenmiş ve 17 sektör bazında il ve Türkiye tahmini verilmiştir.

İşyerleriyle yüz yüze görüşme yöntemiyle (Araştırmanın saha çalışmasının tamamı İŞKUR personeli tarafından gerçekleştirilmiştir.) gerçekleştirilen "İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu 1" kapsamında,

- Temel işyeri bilgileri
- Mevcut istihdam bilgileri (Cinsiyet, Meslek)
- Açık iş, (Meslek, Talep Edilen Eğitim ve Beceri düzeyleri, Karşılanma Yolları, Cinsiyet)
- Temininde güçlük çekilen meslekler, (Meslek, Güçlük Nedeni)
- 30 Haziran 2015 tarihleri itibariyle artış/azalış olacağı düşünülen mesleklere ilişkin sorular sorulmuştur.

Talep Araştırması, bahsi geçen 17 sektörde işyeri bazında il ve Türkiye tahmini vermek üzere planlandığından mesleklere göre yapılan genellemelerin ihtiyatla karşılanması gerekir. Çünkü mesleklere göre bir çerçeve olmadığı için örneklem çekimine mesleki kırılımı dahil edilememiştir. Dolayısıyla rapordaki mesleklere ilişkin bilgiler detay olarak sunulmuştur.

[1] Soru Formu Ek 1'de verilmiştir.

İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM

İŞYERİ VERİLERİ

Tablo 7: Sektörlere Göre İşyeri Sayısı Oranları

Sektörlere göre işyeri sayıları	1-9	10-49	50+
Madencilik ve taş ocakçılığı	0%	100%	0%
İmalat	7%	73%	20%
İnşaat	42%	52%	6%
Toptan ve perakende ticaret;	22%	77%	1%
Ulaştırma ve depolama	9%	65%	26%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	18%	82%	0%
Bilgi ve iletişim	0%	100%	0%
Finans ve sigorta faaliyetleri	0%	100%	0%
Gayrimenkul faaliyetleri	100%	0%	0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	29%	71%	0%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	9%	55%	36%
Eğitim	10%	90%	0%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	0%	80%	20%
Diğer hizmet faaliyetleri	20%	80%	0%
Genel Toplam	**19%**	**70%**	**11%**

Kaynak: İPTA 2014-I. Dönem

Yukarıdaki tablo verileri alan çalışmasında Türkiye İstatistik Kurumu ile birlikte tespit edilen Iğdır'daki özel sektörde faal olan 10+ çalışanı olan işyerlerinde gerçekleştirilmiştir. Uluslararası sektörel ve mesleki sınıflandırmalar kullanılarak yapılan araştırmada Iğdır'da tam sayım yöntemi ile çalışılmıştır. Yani Iğdır ilindeki 10+ çalışanı olan özel sektör işyerlerinin tamamı ziyaret edilmiştir. Toplamda 238 işyeri bizzat ziyaret edilmiş, bu işyerlerinin 220 tanesine İşyeri Bilgi Formu uygulanmıştır.

İşyeri ziyareti esnasında firmaların %19'u 10+ 'nın altında, %70' i 10-49' un arasında, 50' den fazla işçisi olan işyeri sayısı oranı %11' dir. Ancak her 10 işyerinden 8 tanesinin 10+ çalışanı vardır. 250+ çalışanı olan işyerimiz bulunmamaktadır. Bunun yanı sıra sektörel dağılımda en fazla işyeri olan ilk üç sektörümüz sırasıyla; toptan ve perakende ticaret sektörü, ulaştırma ve depolama sektörü ve inşaat sektörleridir.

Alan çalışmasının yapıldığı 12 Mayıs-27 Haziran tarihlerinde olması nedeniyle mevsimsel olaylardan etkilenen İnşaat sektöründe çalışan işçinin ve işveren sayısının oransal ve sayısal olarak fazla olmasına neden olmuştur.

Grafik 2: İşyeri Özellikleri

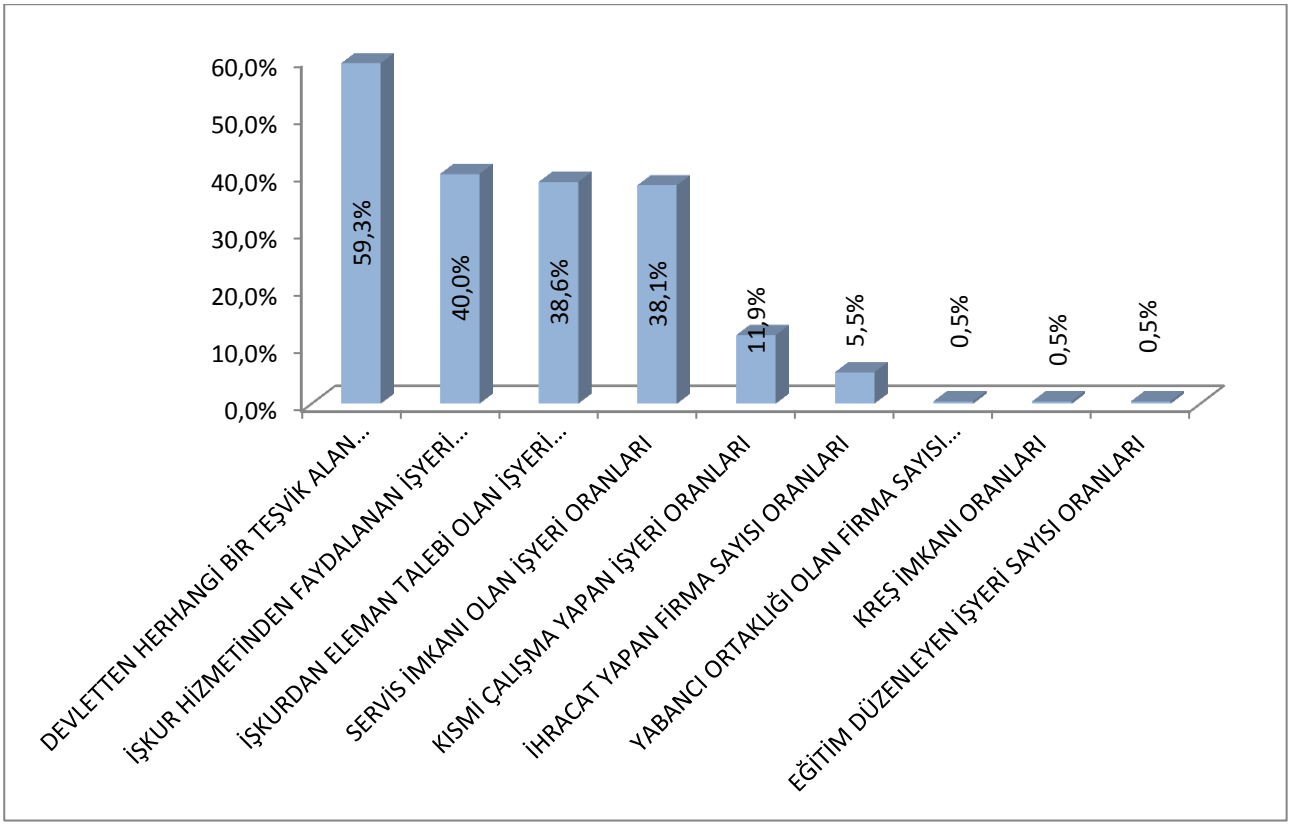

Kaynak: İPTA 2014-I. Dönem

İşyeri özelliklerine bakıldığında oransal değeri yüksek olan ilk üç sıralama; devletten herhangi bir teşvik alan işyeri sayısı %59,3 İŞKUR hizmetlerinden faydalanan %40, İŞKUR'dan eleman talebi olan %38,3' tür. Burada devletin işverene sunduğu hizmetlerden işverenin faydalandığını istatistikler göstermektedir.

İşyeri özelliklerine bakıldığında oransal değeri düşük olan ilk üç sıralama %0,5' lik gibi aynı oranla; yabancı ortaklığı olan firma sayısı, kreş imkânı ve eğitim düzenleyen işyeri sayısı olduğu dikkat çekmektedir. Çoğu İşverenin çalışanına kreş imkânı ve çalışma koşulları herhangi bir eğitim (çalışma şartları, iş koşulları, işçi sağlığı, vb.) verilmediği istatistikler göstermektedir.

İşveren, devletin vermiş olduğu teşvik ve hizmetlerden faydalanmakta olup doldurduğumuz bilgi formu neticesinde istatistikler göstermektedir. Bundan dolayı istatistiksel olarak düşük olan veriler için devletin işverene teşvik yapması halinde işveren bu doğrultuda yapılan teşvikleri dikkate alacağı düşünülmektedir.

Tablo 8: Sektörlere Göre İŞKUR' dan Faydalanma Oranları

SEKTÖRLER	İŞKUR HİZMETİNDEN FAYDALANAN İŞYERİ SAYISI	İşyeri Sayısı	İŞKUR HİZMETİNDEN FAYDALANANLARIN KENDİ İÇİNDEKİ ORANI
Madencilik ve taş ocakçılığı	0	1	0%
İmalat	6	15	6,8%
İnşaat	10	33	10,8%
Toptan ve perakende ticaret;	33	70	38%
Ulaştırma ve depolama	17	46	19,3%
Konaklama ve yiyecek hiz. f.	3	11	3,4%
Bilgi ve iletişim	1	2	1,1%
Finans ve sigorta faaliyetleri	0	3	0%
Gayrimenkul faaliyetleri	1	1	1,1%
Mesleki, bilimsel ve teknik fa	4	7	4,5%
İdari ve destek hizmet f.	2	11	2,3%
Eğitim	6	10	6,8%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet	4	5	4,5%
Diğer hizmet faaliyetleri	1	5	1,1%
Genel Toplam	**88**	**220**	100%

Kaynak: İPTA 2014-I. Dönem

Alan çalışması kapsamında gidilen 220 işyerinin 88' i İŞKUR' un hizmetinden faydalanmaktadır. Bunun yanı sıra sektörel olarak İŞKUR hizmetinden faydalanan ilk üç sektör sırasıyla toptan ve perakende ticaret %38, ulaştırma ve depolama %19,3 ve inşaat %10,8 sektörleridir. Genel dağılımda ise bu oran %40' tır. Yani her 10 işyerinden 4'ü İŞKUR hizmetinden faydalanmaktadır. Finans ve sigorta faaliyetleri, madencilik ve taş ocakçılığı sektörlerinde İŞKUR hizmetlerinden faydalanmamıştır.

Grafik 3: Sektörlere Göre İŞKUR'dan Faydalanma Oranları

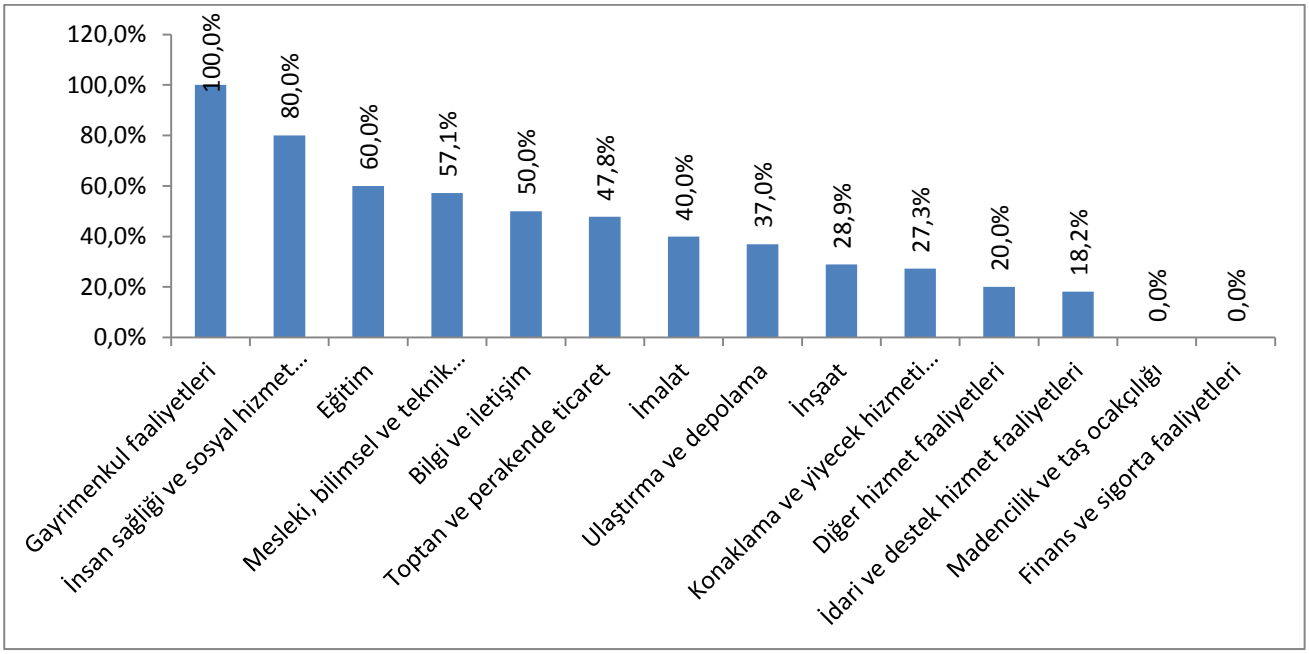

Kaynak: İPTA 2014-I. Dönem

Grafik 3 incelendiğinde her sektör kendi arasında oranlandığında İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranlamasında ilk üç sektör sırasıyla gayrı menkul faaliyetleri, insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri ve eğitim sektörleri gelmektedir. İŞKUR'dan faydalanmayan iki sektör ise madencilik ve taş ocakçılığı ile finans ve sigorta faaliyetleri sektörleridir.

Bunun yanı sıra ilde işyeri büyüklüklerine İŞKUR'dan faydalanan işyeri oranları incelendiğinde işyeri büyüklüğü arttıkça faydalanma oranı artar. Genel olarak incelendiğinde işyerlerin %40' ı İŞKUR hizmetlerinden faydalanmaktadır. İŞKUR'dan faydalanan işyerleri büyüklüğüne göre sırasıyla 1-9 işyerleri %32, 10-49 işyerleri %38 bunu takip eden 50+ ise %65' tir. 50+ işyerlerinin fazla olmasının temel nedeni zorunlu istihdam kapsamına girmesi ve buna bağlı olarak engelli istihdamını İŞKUR aracılığı ile sağlamasıdır.

Grafik 4: İşyeri Büyüklüğüne Göre İhracat Yapan İşyeri Oranları

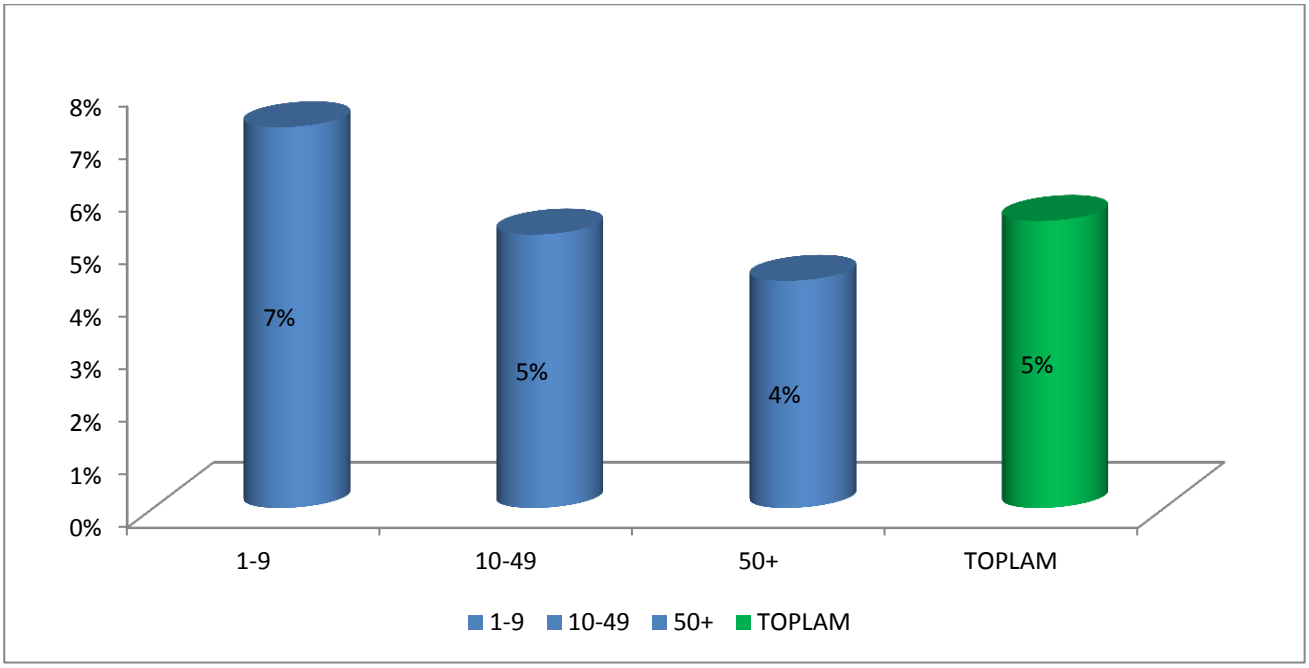

Kaynak: İPTA 2014-I. Dönem

Genel olarak ilde 220 işyerinden 12 tanesi ihracat yaptığını söylemektedir. Bu 12 işyerinin 6'sı toptan ve perakende ticaret sektöründedir. Dikkat edilirse tablo 2 incelendiğinde 10-49 arasında işçi çalıştıran işveren sayısı ve işçi sayısı toptan ve perakende ticaret sektöründedir. Buna bağlı olarak hem ihracat yapan işveren sayısı hem de işçi sayısı toptan ve perakende ticaret sektöründe olduğu için çalışan sayısı azaldıkça ihracat oranında bir artış görülmektedir. Bu verilerden çıkan sonuç işyerlerinin %5' i ihracat yapmaktadır. Ve sektör bazında incelendiğinde ise en fazla ihracat yapan ilk 2 sektörümüz ise; toptan ve perakende ticaret ile imalat sektörleri ön plana çıkmaktadır.

Grafik 5: Sektörlere Göre Part Time Çalışma Yapan İşyeri Oranları

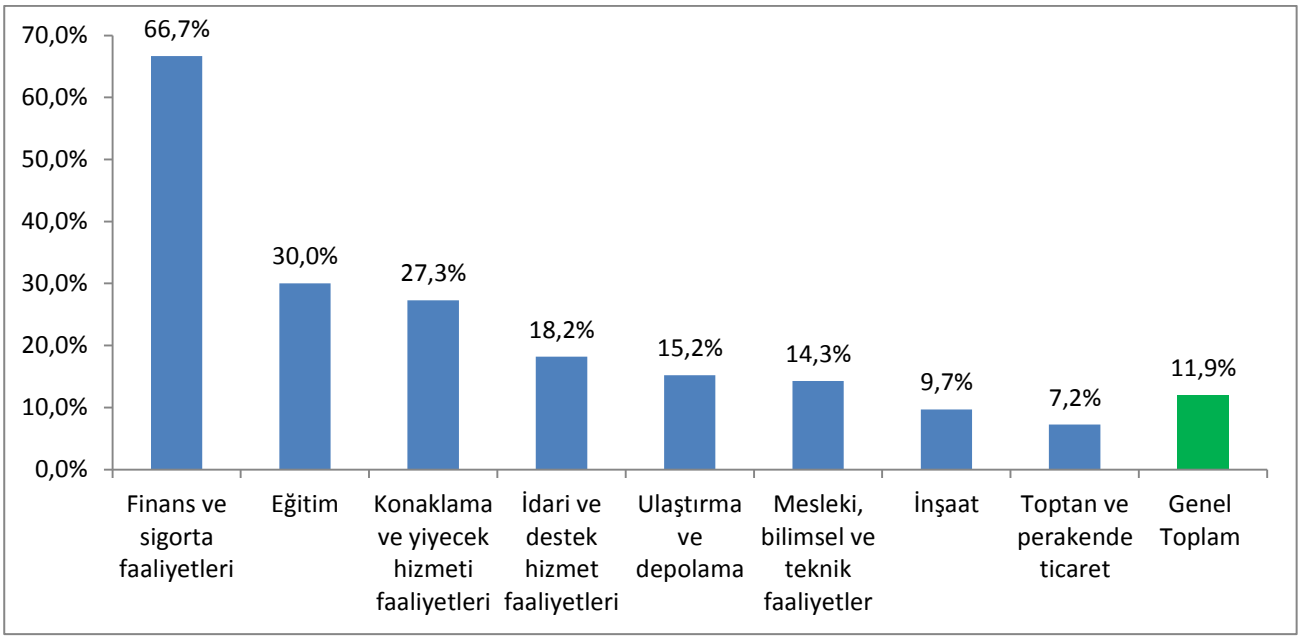

Kaynak: İPTA 2014-I. Dönem

Sektörlere göre part time çalışma yapan işyeri sayısı oranları incelendiğinde ilk üç sırayı sırasıyla finans ve sigorta faaliyetleri %66,7, Eğitim %30, konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri %27,3 sektörleridir. İl genelinde ise bu oran %11,9' dur. Yani her 10 işyerinden bir tanesi part time çalışma yapmaktadır. Genel ortalamanın altında kalan sektörler ise inşaat ve toptan ve perakende ticaret sektörleridir.

Grafik 6: İşyeri Büyüklüğüne Göre Part Time Çalışma Yapan İşyerleri Dağılımı

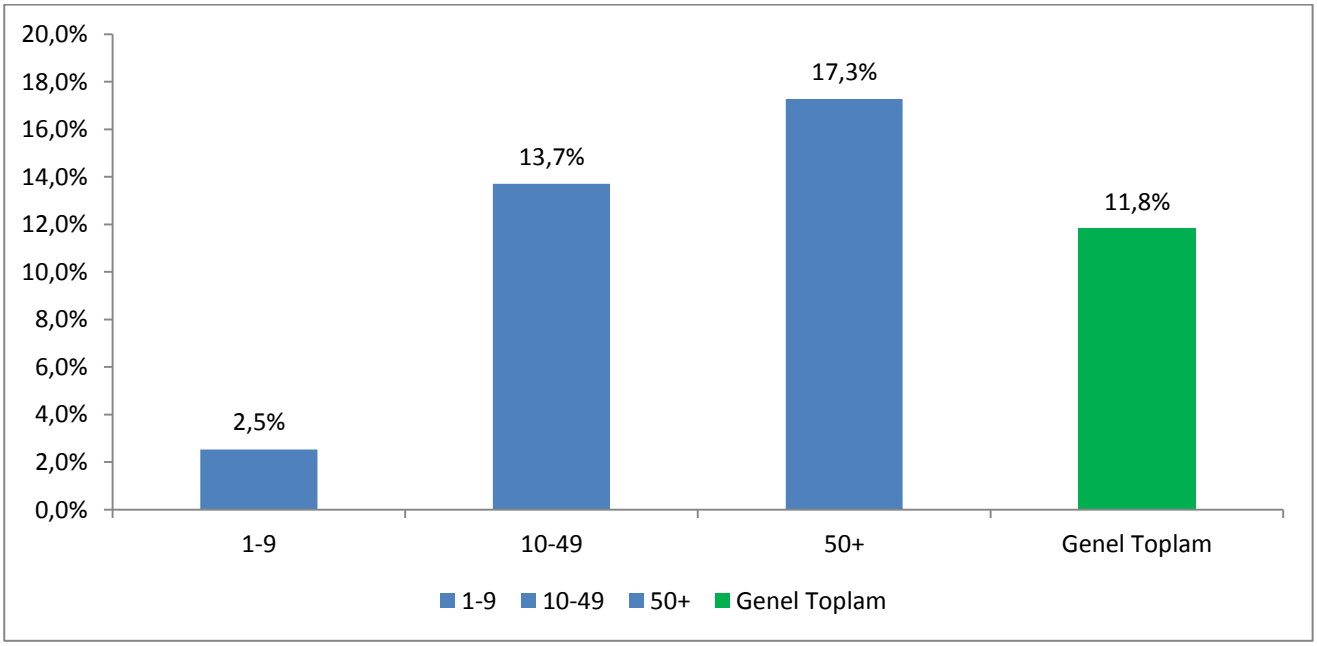

Kaynak: İPTA 2014-I. Dönem

Grafik 6' da işyeri büyüklüğüne göre part time çalışma yapan işyerlerin dağılımı incelendiğinde İlde işçi sayısı arttıkça part time çalışma oranı da artmaktadır. İlde part time çalışan işyeri dağılımında her 10 işyerinden 1 tanesi part time çalışanı olan işyeridir.

Grafik 7: Sektörlere Göre Mevsimlik İşçi Çalıştıran İşyeri Oranları

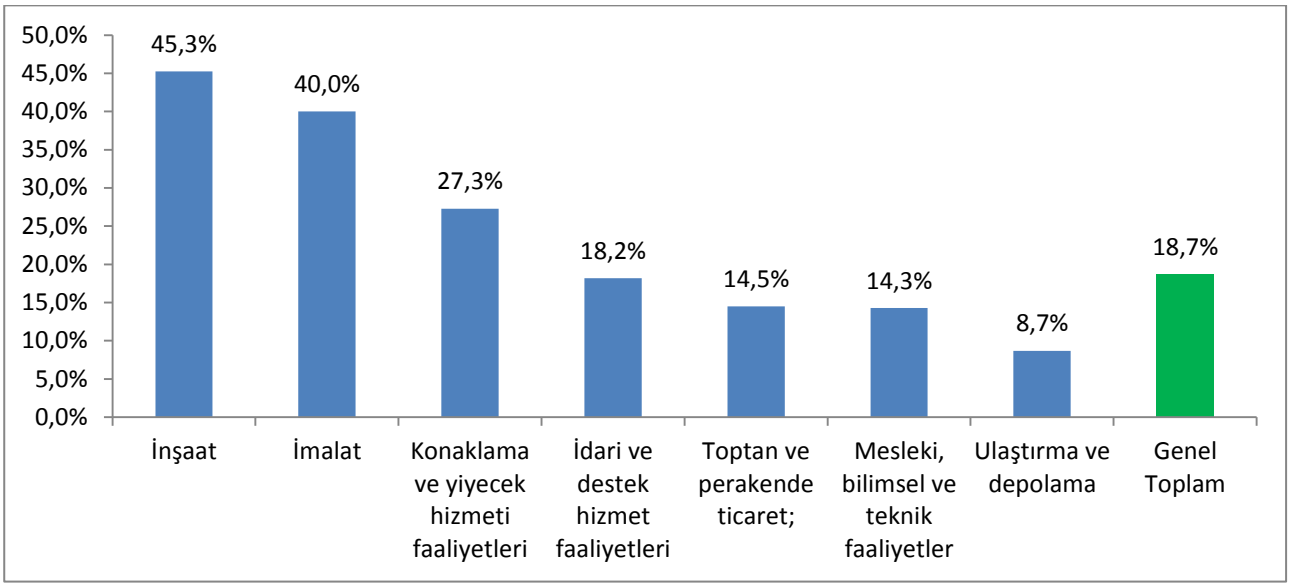

Kaynak: İPTA 2014-I. Dönem

Grafik 7 İncelendiğinde sektörlere göre mevsimlik işçi çalıştıran işyeri sayısı için ilk üç oranlamanın büyüklük sıralamasına göre inşaat %45,3, imalat %40 ve konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri %27,3 sektörleridir. Alan çalışmasının 12 Mayıs - 27 Haziran tarihlerinde olmasından kaynaklı inşaat ve konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektörü mevsimlik işçi çalıştırma açısından oran olarak yüksek çıkmaktadır. Ulaştırma ve depolama sektörünün işçi çalıştırmasının kısmen de olsa mevsimsel nedenlere bağlı olmadığı istatistikler doğrulamaktadır. Genel oranlamaya bakıldığında sektörlere göre mevsimlik işçi çalıştıran işyeri sayısı oranı %18,7' dir. Yani her 10 işyerinden 2 tanesi mevsimlik işçi çalıştıran işyeridir.

Grafik 8: İşyeri Büyüklüğüne Göre Mevsimlik İşçi Çalıştıran İşyerleri Dağılımı

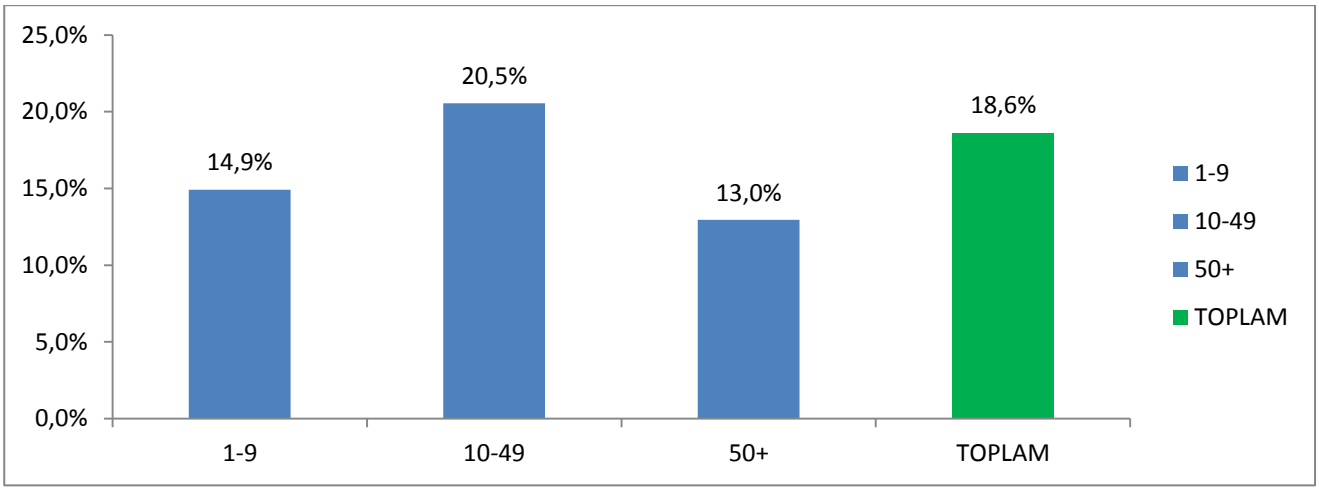

Kaynak: İPTA 2014-I. Dönem

Mevsimlik işçi çalıştıran işyerleri büyüklüğe göre incelendiğinde işyeri sayısının ve işçi sayısının en fazla olduğu 10-49 işçi çalıştıran işyerlerindedir. Mevsimlik işçi çalıştıran 10-49 arasındaki işyeri dağılımı %20,5' tir. Grafik 8 İncelendiğinde '' 1-9 '' ve 50+ işçi çalıştıran işyerleri genel ortalamanın altında kaldığı görülmektedir.

Tablo 9: Çalışanlarına Eğitim Veren İşyeri Sayısı ve Oranları

	Eğitim Düzenleyen İşyeri Sayısı	Toplam İşyeri Sayısı	Oran
IĞDIR	124	220	56%

Kaynak: İPTA 2014-I. Dönem

İlde çalışanlarına eğitim düzenleyen işveren sayısı 124 olup bu miktar toplamın yüzde 56%'sını oluşturmaktadır. İşyerindeki verilen eğitim verimlilik, performans ve iş güvenliği konusunda işverene pozitif yönde kazanım sağlamaktadır.

Tablo 10: Kuruluş Yıllarına Göre İşyerlerinin Sektörel Dağılım

Kuruluş yıllarında göre işyeri sayıları	Kuruluş yılları					
Sektör	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25+
Madencilik ve taş ocakçılığı	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%
İmalat	13,3%	26,7%	20,0%	26,7%	0,0%	13,3%
İnşaat	38,8%	32,3%	9,7%	16,2%	0,0%	3,0%
Toptan ve perakende ticaret;	14,5%	37,7%	21,7%	18,8%	2,9%	4,3%
Ulaştırma ve depolama	30,4%	28,3%	8,7%	23,9%	8,7%	0,0%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	18,2%	18,2%	9,1%	45,5%	0,0%	9,1%
Bilgi ve iletişim	50,0%	50,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Finans ve sigorta faaliyetleri	0,0%	0,0%	33,3%	33,3%	0,0%	33,3%
Gayrimenkul faaliyetleri	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	57,1%	14,3%	14,3%	0,0%	0,0%	14,3%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	18,2%	63,6%	18,2%	0,0%	0,0%	0,0%
Eğitim	20,0%	30,0%	20,0%	20,0%	0,0%	10,0%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	20,0%	80,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	0,0%	20,0%	0,0%	20,0%	0,0%	60,0%
Genel Toplam	23,2%	33,2%	14,7%	19,8%	3,2%	5,9%

Kaynak: İPTA 2014-I. Dönem

Kuruluş yıllarına göre işyerlerin sektörel dağılımı için Tablo 10 incelendiğinde İl genelinde ilk üç sıralamanın sırasıyla ''5-9'' yaşında olan işyeri oranı %33,2, kurulma yaşı ''0-4'' yaşında olan işyeri oranı %23,2 ve kurulma yaşı ''15-19'' yaşında olan işyeri oranı %19,8' dir. Sektörler itibariyle işyeri sayısı fazla olan ve toplamda 220 işyerinin 70 tanesi toptan ve perakende ticaret %31,9

sektöründedir. Toptan ve perakende ticaret sektöründe kurulma yaşları incelendiğinde en fazla ''5-9'' arasında yoğunlaştığı görülmekte olup bu oran %37,7' dir. Kurulma yaşı ''0-4'' olan yani yeni açılan işyerleri en fazla ilk üç sektör sırasıyla; Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler, Bilgi ve iletişim ve inşaat sektörleridir. Kurulma yaşı ''20-24'' aralığında olan işyeri sayısı en az olup bu oran %3,2' dir. İl geneli işyerlerinin kurulma yaşları incelendiğinde 20 yaşından büyük olan işyeri sayısı çok azdır. Bunların temel nedenleri işverenlerin belli bir mali güce ulaştıktan sonra yatırımlarını il dışına çıkartmaları ya da rekabet gücü bulamadıkları için işyerlerini kapattıkları düşünülmektedir. Bunun için işverenlerin ilde kalmaları için teşvik programlarının yapılması neticesinde kuruluş yıllarına göre istikrar getirileceği düşünülmektedir.

MEVCUT İSTİHDAM

Tablo 11: Sektörlere Göre Çalışan Sayısı ve Oranları

Sektörler	Toplam Çalışan	Genel Dağılım
Madencilik ve taş ocakçılığı	13	0,2%
İmalat	583	10,4%
İnşaat	572	10,2%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taş	1.239	22,1%
Ulaştırma ve depolama	1.884	33,6%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	141	2,5%
Bilgi ve iletişim	54	1,0%
Finans ve sigorta faaliyetleri	44	0,8%
Gayrimenkul faaliyetleri	3	0,1%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	98	1,7%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	542	9,7%
Eğitim	178	3,2%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	191	3,4%
Diğer hizmet faaliyetleri	65	1,2%
Genel Toplam	**5.607**	**100,0%**

Kaynak: İPTA 2014-I. Dönem

Alan çalışmasının yapıldığı 220 işyerinin 5.607 toplam çalışanı mevcuttur. Sektörlere göre çalışan sayısının dağılımında ilk üç sıralama sırasıyla Ulaştırma ve depolama %33,6, toptan ve perakende ticaret %22,1 ve imalat %10,4 sektörleridir. Tablo 11 incelendiğinde hem işyeri sayısı olarak az hem de çalışan sayısının az olması nedeniyle ilk üç sektörün çalışan sayısının en düşük olanlar sırasıyla Gayrimenkul faaliyetleri %0,1 madencilik ve taş Ocakçılığı %0,2 ve finans ve sigorta faaliyetleri %0,8' dir. Tablo 11 sektörlere göre işyeri sayısı oranları incelendiğinde işyeri sayısı fazla olan firmaların paralel olarak çalışan sayısında da bir artış mevcut iken işyeri sayısı az olan firmaların çalışan sayısı da azdır.

Tablo12: Sektörlere Göre Ortalama Çalışan Sayısı ve Oranları

Sektör	Toplam Çalışan Sayısı	İşveren Sayısı	Çalışan sayısı oranları
Madencilik ve taş ocakçılığı	13	1	13,0
İmalat	583	15	38,9
İnşaat	572	33	17,3
Toptan ve perakende ticaret;	1.239	70	17,7
Ulaştırma ve depolama	1.884	46	41,0
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	141	11	12,8
Bilgi ve iletişim	54	2	27,0
Finans ve sigorta faaliyetleri	44	3	14,7
Gayrimenkul faaliyetleri	3	1	3,0
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	98	7	14,0
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	542	11	49,3
Eğitim	178	10	17,8
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	191	5	38,2
Diğer hizmet faaliyetleri	65	5	13,0
Genel Toplam	**5.607**	**220**	**25,5**

Kaynak: İPTA 2014-I. Dönem

Tablo 12 sektörlere göre ortalama çalışan sayısı ve oranları incelendiğinde 220 işyerinde toplam 5.607 kişi çalışmaktadır. Ulaştırma ve depolama sektöründe 46 işyeri ve bu işyerlerinde toplam çalışan sayısı 1.884 iken toptan ve perakende ticaret sektöründe 70 işyeri ve toplam çalışanı 1.239 kişidir. Bu verilerden yola çıkarsak; ulaştırma ve depolama sektöründe işyeri sayısı az çalışanı fazla iken toptan ve perakende ticaret sektöründe ise işyeri sayısı fazla çalışan sayısı azdır. Bundan dolayı ulaştırma ve depolama sektörüne göre her işyerinde ortalama 41 kişi çalışıyorken toptan ve perakende ticaret sektöründeki her işyerinde ortalama 17 kişi çalışmaktadır.

Grafik 9: Sektörlere Göre Ortalama Çalışan Sayısı Oranları

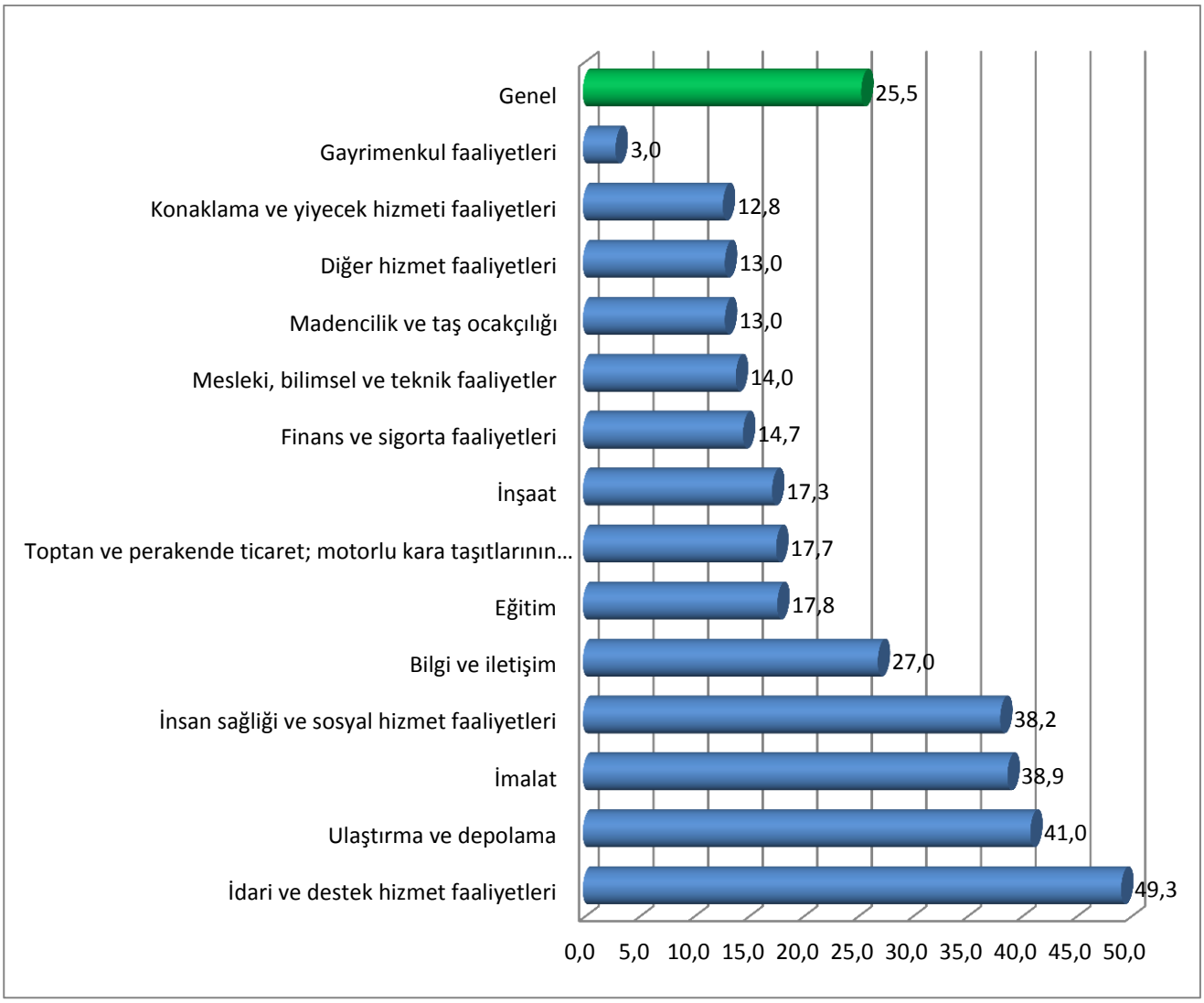

Kaynak: İPTA 2014-I. Dönem

Ziyaret edilen 220 işyerinde ortalama olarak 26 çalışan düşmektedir. Her sektörün kendi içerisindeki çalışan dağılımına bakıldığında ise idari ve destek hizmetleri faaliyetleri sektöründeki bir işyerinde ortalama 49 kişi çalışmaktadır. İdari ve destek hizmet sektörünü ise her işyerinde ortalama 41 kişinin çalıştığı ulaştırma ve depolama sektörü izlemektedir. En az çalışanı olan gayrı menkul faaliyetleri sektöründe ve her işyerinde ortalama 3 kişi çalışmaktadır. Çoğu sektör ortalamanın altında işçi çalıştırmaktadır. Bu sektörlerimizden inşaat ve toptan ve perakende ticaret sektörleri işyeri sayısı diğer sektörlere nazaran daha fazla olmasına rağmen il genelinde ortalamanın altında çalışanı mevcuttur.

Tablo 13: Çalışanların Cinsiyete göre Sektörel Dağılımı

Sektörler	Erkek Çalışan Sayısı	Kadın Çalışan Sayısı
Madencilik ve taş ocakçılığı	100,0%	0,0%
İmalat	75,0%	25,0%
İnşaat	95,7%	4,3%
Toptan ve perakende ticaret;	88,5%	11,5%
Ulaştırma ve depolama	96,8%	3,2%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	90,1%	9,9%
Bilgi ve iletişim	79,6%	20,4%
Finans ve sigorta faaliyetleri	70,5%	29,5%
Gayrimenkul faaliyetleri	66,7%	33,3%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	93,9%	6,1%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	65,3%	34,7%
Eğitim	69,1%	30,9%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	43,5%	56,5%
Diğer hizmet faaliyetleri	90,8%	9,2%
Genel Toplam	**86,2%**	**13,8%**

Kaynak: İPTA 2014-I. Dönem

Tablo incelendiğinde çalışanların cinsiyete göre sektörel dağılım oranları incelendiğinde erkek ağırlıklı çalışan daha fazla iken kadın çalışan oranı çok azdır. Erkek çalışan oranı %86,2 kadın çalışan oranı %13,8' dir. Başka bir deyişle her 10 çalışanın 9'u erkek 1'i kadındır. Kadınların hiç istihdamda olmadığı tek sektör madencilik ve taş ocakçılığı sektörüdür. Diğer sektörlerde çok azda olsa istihdamda yer almaktadır. Kadınların istihdamda oran olarak en fazla yer aldığı ilk üç sektör sırasıyla; İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri %56,5 İdari ve destek hizmet faaliyetleri %34,7, Gayrimenkul faaliyetleri %33,3 sektörleridir. Kadınların en fazla istihdamda yer aldığı sadece insan sağlığı sektöründe ve bu oran %56,5' tir.

Grafik 10: Çalışanların Meslek Gruplarına Göre ve Cinsiyete göre Dağılımı

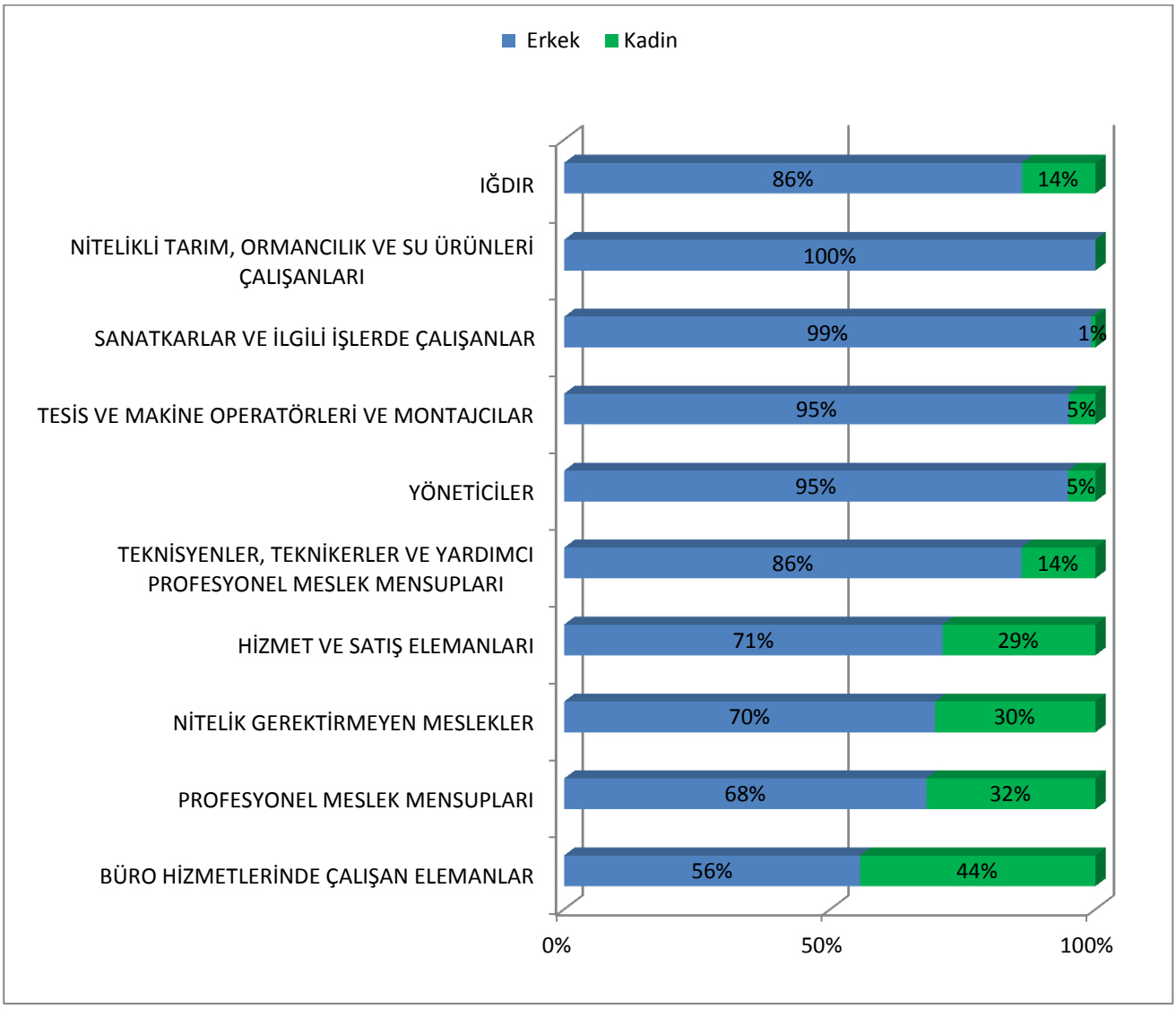

Kaynak: İPTA 2014-I. Dönem

Kadınlar, meslek grupları arasında incelendiğinde daha çok büro hizmetlerinde %44 ile en fazla çalıştıkları meslek grubudur. Büro hizmetlerini takip eden meslek grupları ilk üç sırada profesyonel meslek mensupları %32, nitelik gerektirmeyen meslekler %30 ve hizmet ve satış elemanları %29. Meslek grupları içerisinde erkek çalışan oranı genel olarak %50'nin üzerindedir. Kadın çalışanın hiç olmadığı meslek grubu ise nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleridir. Meslek gruplarında çalışanların meslek gruplarına ve cinsiyete göre dağılımı il geneli incelendiğinde erkek çalışanların oranı %86 kadın çalışanların oranı %14' tür. Başka bir deyişle meslek grupları içerisinde her 10 çalışandan 9'u erkek 1'i bayandır. Aynı zamanda bütün meslek gruplarında erkek çalışma oranı %50'nin üzerindedir.

Tablo 14: Cinsiyete Göre En Çok Çalışılan Meslekler

Genel	Erkek	Kadın
TIR-ÇEKİCİ ŞOFÖRÜ	TIR-ÇEKİCİ ŞOFÖRÜ	TEMİZLİK GÖREVLİSİ
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	SERVİS ŞOFÖRÜ (OKUL)	MODEL MAKİNECİ (DOKUM
SERVİS ŞOFÖRÜ (OKUL)	TEMİZLİK GÖREVLİSİ	HASTA KABUL-KAYIT GÖREVLİSİ
MODEL MAKİNECİ (DOKUMA	İNŞAAT ELEMANLARI KALIPÇISI	ÖN MUHASEBECİ
İNŞAAT ELEMANLARI KALIPÇISI	YÖNETİCİ (ULAŞIM İŞLERİ)	SEKRETER
ÖN MUHASEBECİ	BETONARME DEMİRCİSİ	HASTA VE YAŞLI BAKIM ELEMA
HASTA KABUL-KAYIT GÖREVLİSİ	ÖN MUHASEBECİ	AŞÇI
YÖNETİCİ (ULAŞIM İŞLERİ)	İNŞAAT KALFASI (GENEL)	SATIŞ TEMSİLCİSİ / PLASİYER
SATIŞ TEMSİLCİSİ / PLASİYER	YÖNETİCİ (İŞ HİZMETLERİ)	DENİM KUMAŞ OPERATÖRÜ
BETONARME DEMİRCİSİ	KAMYONET ŞOFÖRÜ	BÜRO İŞÇİSİ

Kaynak: İPTA 2014-I. Dönem

Cinsiyete göre en çok çalışılan meslekler incelendiğinde genel olarak ilk on mesleğimiz; tır-çekici şoförü, temizlik görevlisi, servis şoförü (okul), model makineci (dokuma, inşaat elemanları kalıpçısı, ön muhasebeci, hasta kabul-kayıt görevlisi, yönetici (ulaşım işleri), satış temsilcisi / plasiyer, betonarme demircisi meslekleri ön plana çıkmaktadır. Genel olarak incelediğimiz birçok meslek erkeklerin çalıştığı meslekler olarak karşımıza çıktığı görülmektedir. Genel olarak çalışılan mesleklerden farklı olarak erkeklerin çalıştıkları meslekler, inşaat kalfası (genel), yönetici (iş hizmetleri), kamyonet şoförü meslekleridir. Genel olarak çalışılan meslekler dışında kadınlar için en fazla çalışılan meslekler ise sekreter, büro işçisi, denim kumaş operatörü, aşçı ve hasta ve yaşlı bakım elemanı meslekleri öne çıkmaktadır.

Kadın ve erkeklerin ayrı ayrı en fazla çalışılan ilk on meslek içerisinde incelendiğinde ortak olan meslekler temizlik görevlisi ve ön muhasebeci meslekleridir.

Sektörel olarak incelendiğinde ulaştırma ve depolama sektöründe erkek ağırlıklı bir iş olmasından kaynaklı yönetici(ulaşım işleri) ve tır-çekici şoförü meslekleri öne çıkmaktadır. Bunun yanı sıra yönetici(ulaşım işleri) ve tır-çekici şoförü meslekleri sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grupları içerisinde yer alır. Her iki meslek ilgili olduğu meslek grubunu ve sektörünün erkek ağırlıklı olmasında etkilediği düşünülmektedir.

AÇIK İŞ VERİLERİ

Tablo 15: Sektörlere Göre Açık İş Oranı

Sektör	Toplam Açık İş Sayısı	Açık İş Dağılımı	Açık İş Oranı 2014	Açık İş Oranı 2013
İmalat	3	3%	0,5%	5,2%
İnşaat	2	2%	0,4%	1,4%
Toptan ve perakende ticaret;	43	49%	3,3%	3,9%
Ulaştırma ve depolama	16	18%	0,8%	1,4%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyet	7	8%	4,7%	4,0%
Finans ve sigorta faaliyetleri	0	0%	0,0%	2,4%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	1	1%	1,0%	1,6%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	0	0%	0,0%	0,8%
Eğitim	15	17%	7,8%	2,6%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyet	1	1%	0,5%	1,5%
Diğer hizmet faaliyetleri	0	0%	0,0%	3,5%
Genel Toplam	**88**	**100%**	**1,5%**	**2,6%**

Kaynak: İPTA 2014-I. Dönem

Açık iş oranında toplama baktığımızda ilde en fazla çalışan sayısı 1.884 çalışan ile ulaştırma ve depolama sektöründe olmasına rağmen açık iş oranı[2] ve açık iş dağılımı bakımından ulaştırma ve depolama sektörü beklenilmesi düşünülen açık iş vermediği görülmektedir. 2014 yılı açık iş oranının 2013 yılına göre %1,1'lik düşüşle %1,5' e düştüğünü görmekteyiz. 2013 yılı yılı için her 100 çalışanı olan işverenin 3 açık işi var iken 2014 yılı için her 100 çalışanı olan işverenin 1 tane açık işi vardır. Yani 2014 yılının 2013 yılı ile kıyaslandığında 3 açık işin 2'si doldurulmuş 1 kişilik açık iş mevcuttur. Sektörlere göre açık iş oranının en fazla artış eğitim sektöründe, açık iş oranının en fazla azalış gösterdiği imalat sektöründe olduğu görülmektedir.

Tablo 16: Cinsiyete Göre Açık İş Oranı

Cinsiyet	Toplam Açık Is Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı	Açık İş Oranı
Kadın	20	775	2,50%
Erkek	38	4.831	0,80%
Genel Toplam	**88**	**5.607**	**1,50%**

Kaynak: İPTA 2014-I. Dönem

220 işyeri ziyaret edilip bu işyerlerinden toplam çalışan sayısı 5.607 ve alınan toplam açık iş sayısı 88' dir. Yani o esnada işverenin toplam 88 personele ihtiyacı vardır. Kadın personel ihtiyacı 20 kişi iken erkek personel ihtiyacı 38 dir. Yani toplamda 3 iş gücüne ihtiyaç varsa bunun 2' si erkek 1' i bayandır. Açık iş oranı incelendiğinde kadınlar kendi arasında oranlandığında 2,5%, erkekler kendi

[2] Açık iş oranı (AİO) açık olan toplam pozisyonların oranını ölçer ve şu şekilde ifade edilir: AİO = Açık İşlerin Sayısı / (Mevcut Çalışanların Sayısı + Açık İşlerin Sayısı) * 100.

arasında oranlandığında %0,8 dir. Bu oranlamalardan kadın personel ihtiyacı erkeklerin personel ihtiyacının 3 katından fazladır. Genel açık iş oranı ise %1,5' tir. Yani Her 10 kişilik çalışanı olan işyerinin personel açığı 1 tanedir.

Tablo 17: Açık İşi Olan İşyerlerinin Sektörel Dağılımı

Sektör	Açık İş Veren İşyeri Sayısı	Toplam İşyeri	Açık İş Verme Oranı
Eğitim	3	10	30%
İmalat	3	15	20%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	1	5	20%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	2	11	18,2%
Toptan ve perakende ticaret	12	70	17,4%
Ulaştırma ve depolama	7	46	15,2%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	1	7	14,3%
İnşaat	1	33	3,2%
Genel Toplam	**30**	**220**	**13,7%**

Kaynak: İPTA 2014-I. Dönem

220 işyerine bilgi formu uygulanmış olup form uygulan işyerlerin toplam 30 tanesinde açık iş tespit edilmiştir. Genel toplam üzerinden hareketle açık iş veren işyeri oranı %13,7' dir. Yani her 10 işyerinden 1 tanesinde açık işi olan işyeri mevcuttur. Sektörel olarak incelendiğinde açık iş veren işyeri sayısı 12 tane işyeri ile en fazla toptan ve perakende ticaret sektöründedir. Toptan ve perakende ticaret sektörü hem bilgi formu uygulanan işyeri olarak en fazla hem de açık iş veren işyeri sayısı olarak en fazladır. Sektörler kendi içerisinde oranlandığında açık iş veren işyeri sayısı olarak ilk üç sırayı eğitim %30, imalat %20 ve insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri %20 sektörleridir. Eğitim sektörünün ön plana çıkmasındaki temel nedenlerden bir tanesi devletin dershane kapatmayı gündemine alması ve eğitim sektöründe çalışan personelin yeni arayışlar içerisine girdiği düşünülmektedir.

Tablo 18: Sektörlere ve İşyerlerinin Yaşına Göre Açık İş Verme Oranı

Sektör	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25+	Genel Dağılım
İmalat	0%	0%	0%	50%	0%	50%	20%
İnşaat	0%	10%	0%	0%	0%	0%	3%
Toptan ve perakende ticaret	10%	27%	7%	15%	0%	33%	17%
Ulaştırma ve depolama	7%	23%	0%	27%	0%	0%	15%
Konaklama ve yiyecek hizmeti	0%	50%	0%	0%	0%	100%	18%
Mesleki, bilimsel ve teknik	25%	0%	0%	0%	0%	0%	14%
Eğitim	50%	33%	0%	50%	0%	0%	30%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet	0%	25%	0%	0%	0%	0%	20%
Genel Toplam	8%	19%	3%	18%	0%	23%	14%

Kaynak: İPTA 2014-I. Dönem

İşyerlerinin yaşına göre açık iş veren işyeri oranlaması sektörel olarak incelendiğinde ilk göze çarpan tablodan tüm sektörler için yaşı ''20-24'' olan işyerlerinden hiç biri açık iş vermemiştir. Tablodan en fazla açık iş veren işyeri oranı incelenirse Yaş gruplarına göre 25 yaşından büyük olan işyerleri ön plana çıkmakta olup bu oran %23 tür. 25 yaşından büyük olan işyerlerinden hemen sonra ''5-9'' yaş grubu gelmekte olup bu oran ise %19 dur.

Tablo 19: Sektörlere Göre Arama Kanallarının Dağılımı

Sektör	İŞKUR aracılığıyla	Gazete-İlan vb	Akraba-Eş Dost	İnternet-Sosyal Medya
İmalat	33%	0%	67%	33%
İnşaat	0%	100%	0%	0%
Toptan ve perakende ticaret	21%	26%	76%	12%
Ulaştırma ve depolama	6%	0%	100%	0%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	0%	71%	100%	0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	100%	0%	100%	0%
Eğitim	0%	0%	100%	20%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	100%	0%	0%	100%
Genel Toplam	**15%**	**21%**	**84%**	**11%**

Kaynak: İPTA 2014-I. Dönem

Sektörler bazında personel temini yöntemleri incelendiğinde büyüklük sıralamasına göre sırasıyla akraba-eş dost %84 , gazete-ilan vb. %21, İŞKUR aracılığıyla %15, internet-sosyal medya %11 izlemektedir. İlde akraba-eş dost en çok tercih edilen arama yöntemidir. Bunun temel nedeni işverenin kendisine yakın olan birçok işsiz olmasından kaynaklı personel teminini yakın çevresinden karşılamaktadır. İŞKUR'un il genelinde personel temini için kullanılmamasının temel nedeni bölgede işsizliğin yoğun olmasından kaynaklıdır. Bundan dolayı akraba-eş dost arama yöntemi ön plana çıkmaktadır. İŞKUR'un tercih edilebilirliğini artırmak için işverenler açısından teşviklerin yapılması gerekmektedir.

Tablo 20: Açık İşlerin Sektörlere ve Cinsiyete Göre Dağılımı

Sektör	Kadın	Erkek	Farketmez
İmalat	0%	67%	33%
İnşaat	0%	100%	0%
Toptan ve perakende ticaret	26%	57%	17%
Ulaştırma ve depolama	13%	44%	44%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	29%	29%	43%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	0%	0%	100%
Eğitim	33%	0%	67%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	0%	100%	0%
Genel Toplam	**23%**	**44%**	**33%**

Kaynak: İPTA 2014-I. Dönem

Açık işlerin sektörlere ve cinsiyete göre dağılımı incelendiğinde inşaat ve insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri %100 'ü erkek çalışandır. Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler sektörü için herhangi bir cinsiyet ayrımına gitmediği ve dağılımın %100' ü farketmezdir.

Tablo 21: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Oranı

Sektör	Toplam Açık İş Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı	Açık İş Dağılımı	Açık İş Oranı
HİZMET VE SATIŞ ELEMANLARI	29	401	33,3%	6,8%
TESİS VE MAKİNE OPERATÖRLERİ VE MONTAJCILAR	16	2.412	18,4%	0,7%
PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	10	280	11,4%	3,5%
BÜRO HİZMETLERİNDE ÇALIŞAN ELEMANLAR	9	405	10,3%	2,2%
SANATKARLAR VE İLGİLİ İŞLERDE ÇALIŞANLAR	8	763	9,4%	1,1%
TEKNİSYENLER, TEKNİKERLER VE YARDIMCI PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	8	383	9,2%	2,1%
NİTELİK GEREKTİRMEYEN MESLEKLER	7	647	8,0%	1,1%
Genel Toplam	**88**	**5.607**	**100%**	**1,5%**

Kaynak: İPTA 2014-I. Dönem

Meslek gruplarına göre açık iş dağılımı incelendiğinde %33,3 ile hizmet ve satış elemanları ilk sırayı almaktadır. Hizmet ve satış elemanlarını meslek grubunu %18,4 ile tesis ve makine operatörleri ve montajcılar meslek grubu takip etmektedir. Tablo incelendiğinde en fazla çalışan 2412 kişi ile tesis ve makine operatörleri ve montajcılar meslek grubunda ancak açık iş oranına bakıldığında %0,7 ile çok düşük bir oran ile karşımıza çıkmaktadır. Bunun temel nedeni işyerlerinde tesis ve makine operatörleri ve montajcılar meslek grubunda açık iş sayısının az olmasından kaynaklanmaktadır. Meslek gruplarına açık iş oranlarında ilk sırayı %6,8 ile hizmet ve satış elemanları meslek grubu yer alır. İl geneli açık iş oranı incelendiğinde %1,5 gibi bir oran karşımıza çıkmaktadır. Hizmet ve satış elemanları meslek grubundaki açık iş oranı il genelinin 4 katından fazladır.

Tablo 22: Açık İşlerin Meslek Grubuna Ve Cinsiyete Göre Dağılımı

MESLEK GRUPLARI	Kadın	Erkek	Farketmez	Kadın	Erkek	Farketmez	Toplam Açık Is Sayısı
BÜRO HİZMETLERİNDE ÇALIŞAN ELEMANLAR	3	1	5	33%	11%	56%	9
HİZMET VE SATIŞ ELEMANLARI	8	10	11	28%	35%	38%	29
NİTELİK GEREKTİRMEYEN MESLEKLER	3	2	2	43%	29%	28%	7
PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	1	1	8	10%	10%	80%	10
SANATKÂRLAR VE İLGİLİ İŞLERDE ÇALIŞANLAR	-	7	1	0%	88%	12%	8
TEKNİSYENLER, TEKNİKERLER VE YARDIMCI PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	5	1	2	63%	13%	25%	8
TESİS VE MAKİNE OPERATÖRLERİ VE MONTAJCILAR	-	16	-	0%	100%	0%	16
Genel Toplam	**20**	**38**	**29**	**23%**	**44%**	**33%**	**88**

Kaynak: İPTA 2014-I. Dönem

Açık işlerin meslek gruplarına göre incelendiğinde hizmet ve satış elemanları ilk sırada yer almaktadır. Cinsiyete göre dağılımı incelenirse hizmet ve satış elemanları meslek grubu %56 ile farketmez karşımıza çıkmaktadır. Yani cinsiyet ayrımına kısmen de olsa gidilmediği gözükmektedir.

Tablo 23: Mesleklere Göre Açık İş Dağılımı

Meslekler	Toplam Açık İş Sayısı	Açık İş Dağılımı
TIR-ÇEKİCİ ŞOFÖRÜ	15	17%
SATIŞ TEMSİLCİSİ / PLASİYER	8	9%
ÖN MUHASEBECİ	7	8%
GARSON (SERVİS ELEMANI)	6	7%
DİREKSİYON EĞİTMENİ	5	6%
OTO BAKIM-ONARIMCISI (OTO MEKANİKERİ)	4	5%
KASİYER	3	3%
REYON GÖREVLİSİ	3	3%
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	3	3%
ALÜMİNYUM DOĞRAMACI	2	2%
BULAŞIKÇI (STEVARD)	2	2%
ET VE ET ÜRÜNLERİ SATIŞ ELEMANI	2	2%
MUHASEBECİ	2	2%
MOTOR VE ARAÇ TEKNİĞİ BİLGİSİ ÖĞRETİCİSİ (SÜRÜCÜ KURSU)	2	2%
AŞÇI	2	2%
KAT HİZMETLERİ ELEMANI/KAT GÖREVLİSİ	2	2%
TRAFİK VE ÇEVRE BİLGİSİ ÖĞRETİCİSİ (SÜRÜCÜ KURSU)	2	2%
SATIŞ DANIŞMANI	1	1%
OTOMOTİV BOYA USTASI	1	1%
RESEPSİYON GÖREVLİSİ (ÖN BÜRO ELEMANI)	1	1%
DİĞER	14	16%
Genel Toplam	88	100%

Kaynak: İPTA 2014-I. Dönem

Açık işler incelendiğinde mesleklere göre büyüklük sıralamasına göre, tır-çekici şoförü, satış temsilcisi / plasiyer, ön muhasebeci, garson (servis elemanı), direksiyon eğitmeni, oto bakım-onarımcısı (oto mekanikeri) meslekleridir. Bu saydığımız meslekler bütün mesleklere göre açık işlerin 50% sinden fazladır. İlin coğrafi konumundan kaynaklı işgücü ihtiyacının %17' lik gibi büyük bir kısmını tır-çekici şoförü mesleği almaktadır. Yani her 10 açık işin 2 tanesi tır-çekici şoförü mesleğindedir. Satış temsilcisi/ plasiyer %9, ön muhasebeci %8, garson (servis elemanı) %7, direksiyon eğitmeni %6 ve oto bakım-onarımcısı (oto mekanikeri) %5 mesleklere göre açık iş dağılım oranlarıdır. Geriye kalan diğer meslek grupları ise %3-%1 aralığındadır.

İlde açık işler arasında ilk 20 meslek arasında olan ön muhasebeci mesleği, satış temsilcisi / plasiyer, aşçı, satış danışmanı, resepsiyon görevlisi (ön büro elemanı), muhasebeci, reyon görevlisi, garson (servis elemanı) mesleklerinde özellikle yeterli bir iş tecrübesi istenmektedir. Direksiyon eğitmeni, oto bakım-onarımcısı (oto mekanikeri), otomotiv boya ustası, trafik ve çevre bilgisi öğreticisi (sürücü kursu), motor ve araç tekniği bilgisi öğreticisi (sürücü kursu), mesleklerinde yeterli sayıda işçi bulunamamaktadır.

Tablo 24: Açık İşlerin Mesleklere Ve Cinsiyete Göre Dağılımı

Meslekler	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek
TIR-ÇEKİCİ ŞOFÖRÜ	-	15	0,0%	39,3%
SATIŞ TEMSİLCİSİ / PLASİYER	5	1	25,2%	2,6%
ÖN MUHASEBECİ	2	1	9,9%	2,6%
GARSON (SERVİS ELEMANI)	-	6	0,0%	15,7%
DİREKSİYON EĞİTMENİ	5	-	24,8%	0,0%
OTO BAKIM-ONARIMCISI (OTO MEKANİKERİ)	-	3	0,0%	7,9%
KASİYER	3	-	15,1%	0,0%
REYON GÖREVLİSİ	-	1	0,0%	2,6%
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	1	-	5,0%	0,0%
ALÜMİNYUM DOĞRAMACI	-	2	0,0%	5,5%
BULAŞIKÇI (STEVARD)	-	2	0,0%	5,3%
ET VE ET ÜRÜNLERİ SATIŞ ELEMANI	-	2	0,0%	5,3%
MUHASEBECİ	1	-	5,0%	0,0%
KAT HİZMETLERİ ELEMANI/KAT GÖREVLİSİ	2	-	9,9%	0,0%
OTOMOTİV BOYA USTASI	-	1	0,0%	2,6%
RESEPSİYON GÖREVLİSİ (ÖN BÜRO ELEMANI)	1	-	5,0%	0,0%
Genel Toplam	**20**	**38**	**100,0%**	**100,0%**

Kaynak: İPTA 2014-I. Dönem

Açık işlerin mesleklere ve cinsiyete göre dağılımında işverenlerin sadece erkek personel ihtiyacı olduğu meslekler; tır-çekici şoförü, garson (servis elemanı), oto bakım-onarımcısı (oto mekanikeri), reyon görevlisi, alüminyum doğramacı, bulaşıkçı (stevard), et ve et ürünleri satış elemanı, otomotiv boya ustası meslekleridir. İşverenlerin açık işinin sadece kadın personel olduğu meslekler; direksiyon eğitmeni, kasiyer, temizlik görevlisi, muhasebeci, kat hizmetleri elemanı/kat görevlisi, resepsiyon görevlisi (ön büro elemanı) meslekleridir. Tır-çekici şoförü mesleği açık iş dağılımında en yüksek orana sahip ve aynı zamanda çalışma koşullarının ağır olması nedeniyle genel olarak cinsiyet olarak daha çok erkeklere hitap etmekte olup açık işlerin cinsiyete göre dağılımında erkekler içindeki oranı %39,3' tür. Dikkat edilirse direksiyon eğitmeni açık iş sayısı toplam 5 kişi iken bu 5 kişininde bayan olması tercih edilmiştir. Bunun nedenini daha çok sürücü kurslarına gelen bayan kursiyerlerin direksiyon eğitmeni olarak bayanları tercih ettiği düşünülmektedir. Kadınlar için açık işlerin mesleklere göre dağılımı incelendiğinde ilk sırayı satış temsilcisi / plasiyer %25,2 iken onu takip eden direksiyon eğitmeni %24,8 gibi çok yakın değerdedir.

Tablo 25: Mesleklerin Becerilere Göre Dağılımı

Meslekler	Bilgisayar kullanımı	Fazla Mesaiye Kalabilme	Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	İletişim ve İfade Yeteneği	İş Ahlakına Sahip Olma	Proje Tabanlı Çalışma	Satış ve Pazarlama Becerisi	Seyahat Edebilme Esnekliği	Sorun Çözme ve Bağımsız Karar Verme Becerileri	Takım Çalışması	Yabancı Dil	Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe
TIR-ÇEKİCİ ŞOFÖRÜ	0%	13%	13%	13%	67%	100%	0%	0%	100%	13%	100%	0%	13%
SATIŞ TEMSİLCİSİ / PLASİYER	75%	63%	75%	88%	100%	87%	75%	100%	25%	25%	88%	0%	12%
ÖN MUHASEBECİ	100%	43%	72%	86%	57%	100%	29%	57%	14%	100%	86%	29%	100%
GARSON (SERVİS ELEMANI)	0%	0%	67%	0%	100%	100%	0%	0%	0%	67%	100%	0%	100%
DİREKSİYON EĞİTMENİ	0%	0%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	0%	100%
OTO BAKIM-ONARIMCISI (OTO MEKANİKERİ)	0%	0%	0%	0%	0%	75%	0%	0%	0%	75%	75%	0%	100%
KASİYER	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	0%	100%	100%	0%	100%
REYON GÖREVLİSİ	33%	67%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	33%	100%	67%	0%	100%
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	0%	0%	100%	0%	100%	34%	0%	0%	0%	0%	66%	0%	66%
ALÜMİNYUM DOĞRAMACI	0%	0%	100%	0%	100%	100%	0%	0%	0%	100%	100%	0%	100%
BULAŞIKÇI (STEVARD)	0%	0%	100%	0%	100%	100%	0%	0%	0%	100%	100%	0%	100%
ET VE ET ÜRÜNLERİ SATIŞ ELEMANI	0%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	0%	0%	100%	0%	100%
MUHASEBECİ	50%	0%	50%	100%	100%	100%	50%	50%	50%	100%	50%	0%	50%
MOTOR VE ARAÇ TEKNİĞİ BİLGİSİ ÖĞRETİCİSİ (SÜRÜCÜ KURSU)	0%	0%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	0%	100%
AŞÇI	0%	0%	50%	0%	50%	100%	0%	0%	0%	0%	100%	0%	50%
KAT HİZMETLERİ ELEMANI/KAT GÖREVLİSİ	0%	0%	100%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
TRAFİK VE ÇEVRE BİLGİSİ ÖĞRETİCİSİ (SÜRÜCÜ KURSU)	0%	0%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	0%	100%
SATIŞ DANIŞMANI	100%	0%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100 %	100%
OTOMOTİV BOYA USTASI	0%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	0%	0%	100%	100%	0%	100%
RESEPSİYON GÖREVLİSİ (ÖN BÜRO ELEMANI)	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	0%	100%
LASTİK-CANT MONTAJ İŞÇİSİ	0%	0%	0%	100%	0%	100%	100%	0%	0%	0%	100%	0%	0%

Kaynak: İPTA 2014-I. Dönem

İlk sırada yer alan ve en fazla açık işin tır-çekici şoförü mesleğinde ve bu meslek için %100 aranan beceriler; İş Ahlakına Sahip Olma, Seyahat Edebilme Esnekliği, Takım Çalışması becerilerini bütün işverenlerimiz talep etmektedir. Aynı zamanda tır-çekici şoförlerinden %67 ile iletişim ve ifade etme yeteneği istenmiştir. Tır-çekici şoförlerinden aranmayan beceriler yani %0 olan beceriler; bilgisayar kullanımı, proje tabanlı çalışma, satış ve pazarlama becerisi, yabancı dil becerileri şart olmayan becerilerdir. Tır-çekici şoförü mesleği için %0 olan değerlerden de anlaşılıyor ki işverenin sadece istediği ürünün sağlam ve zamanında adresine teslim edilmesidir. Çünkü satış ve pazarlama, hesap yapabilme ya da yabancı dil gibi beceriler aranmamaktadır. Açık işin en fazla olduğu ikinci meslek satış temsilci / plasiyer' de ise becerilerin birçoğu istenmekte olup kısmen şart olmayan bazı beceriler; yabancı dil, yeterli mesleki/teknik bilgi ve tecrübe, sorun çözme ve bağımsız karar verme becerileri, seyahat edebilme esnekliği gibi becerilerdir. Kat hizmetleri elemanı/kat görevlisi mesleği için aranan tek beceri fiziksel-bedensel yeterliliktir.

Tablo 26: Mesleklere Göre Arama Kanallarının Dağılımı

Meslekler	İŞKUR aracılığıyla	Gazete-İlan vb	Akraba-Eş Dost	İnternet-Sosyal Medya
TIR-ÇEKİCİ ŞOFÖRÜ	0%	0%	100%	0%
SATIŞ TEMSİLCİSİ / PLASİYER	13%	0%	100%	63%
ÖN MUHASEBECİ	0%	29%	71%	0%
GARSON (SERVİS ELEMANI)	67%	33%	100%	0%
DİREKSİYON EĞİTMENİ	0%	0%	100%	0%
OTO BAKIM-ONARIMCISI (OTO MEKANİKERİ)	0%	0%	100%	0%
KASİYER	0%	100%	0%	0%
REYON GÖREVLİSİ	0%	67%	33%	0%
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	34%	66%	66%	0%
ALÜMİNYUM DOĞRAMACI	0%	100%	0%	0%

Kaynak: İPTA 2014-I. Dönem

Açık iş sayısı en fazla olan tır-çekici şoförünün aranma yöntemi %100 ile akraba-eş dost yöntemidir. Diğer yöntemlerin hiç biri uygulanmamaktadır. Diğer yöntemlerin uygulanmamasının Temel nedeni hem mesleğin özelliğinden kaynaklı hem de işverenin alacağı elemanın referanslı olması gerektiği düşüncesi ön plana çıkmaktadır. Bundan dolayı, arama yöntemlerinden kendisine en çok güven veren akraba- eş dost yöntemi tercih etmektedir.

Grafik 11: Eğitim Durumuna Göre Açık İş Dağılımı

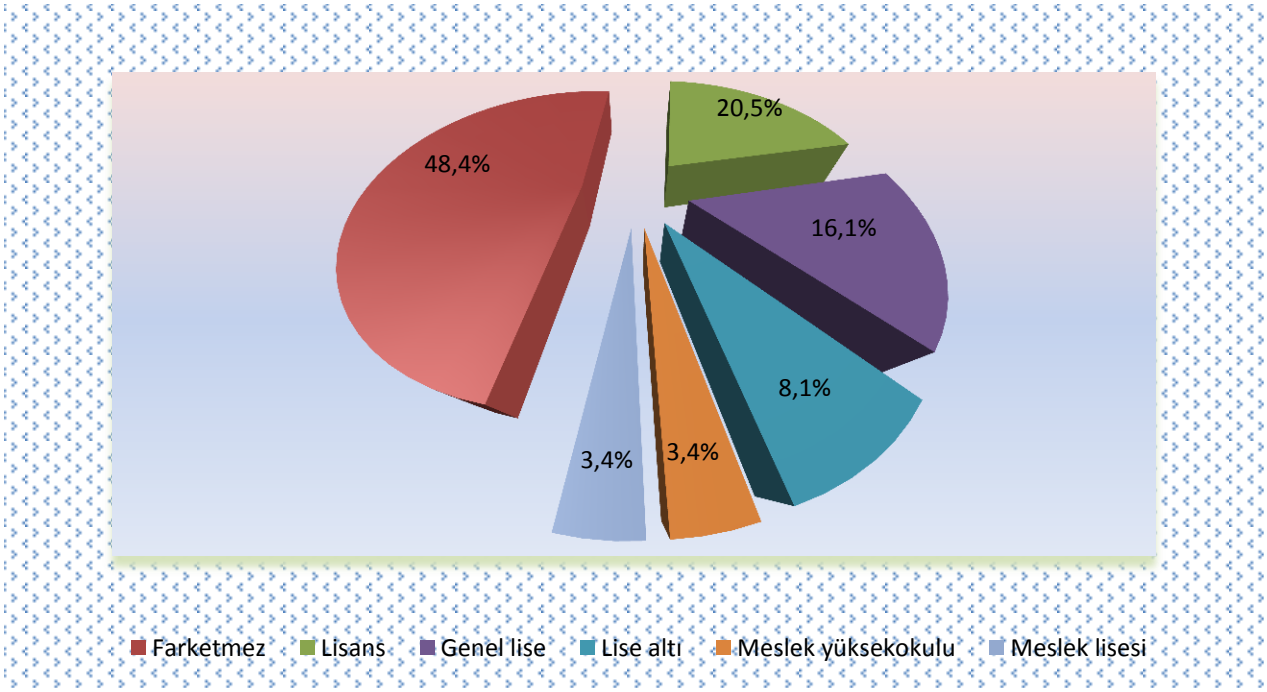

Kaynak: İPTA 2014-I. Dönem

Iğdır ilinde 88 açık iş için talep edilen eğitim düzeyi, grafik incelendiğinde farketmez eğitim düzeyi %48,4 ile ilk sırada yer aldığı gözlenmektedir. Açık işler için yaklaşık olarak yüzde 52,6 oranında asgari bir eğitim düzeyi talep edilmektedir. Açık işler için yüzde 8,1 oranında lise altı eğitimliler, yüzde 19,5 lise ve dengi eğitimler ve yüzde 23,9 lise üstü eğitimliler talep edilmektedir.

Grafik 12: Eğitim Durumu Ve Cinsiyete Göre Açık İş Dağılımı

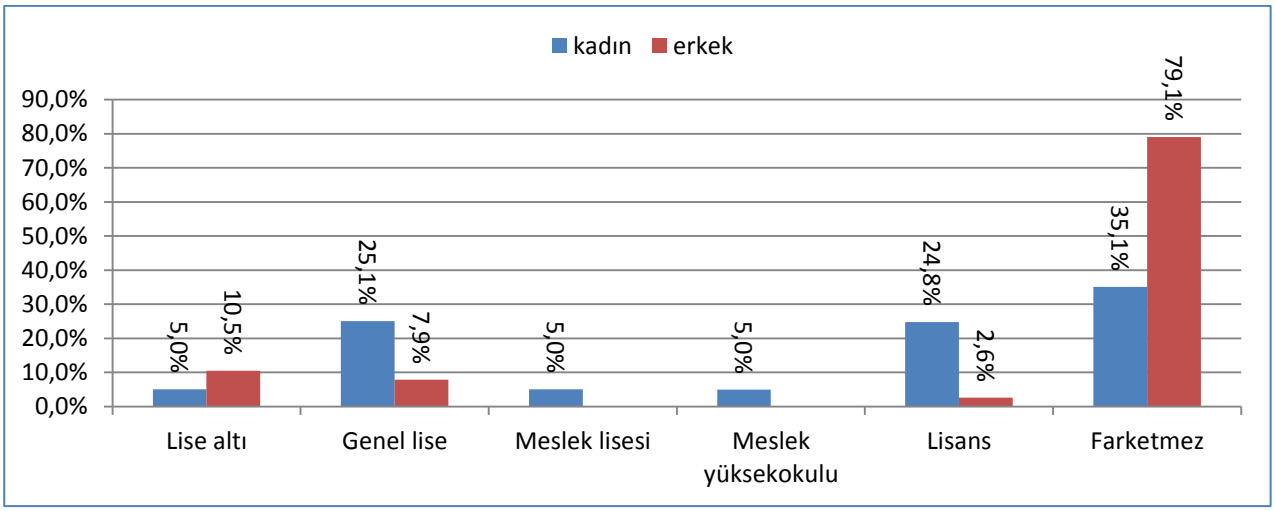

Kaynak: İPTA 2014-I. Dönem

Açık işlerin eğitim durumuna ve cinsiyete göre dağılımı incelendiğinde herhangi bir eğitim seviyesi olan farketmez eğitim düzeyi hem genel oranlamada hem de kadın-erkek kırılımında yüksek bir oran olarak karşımıza çıkmaktadır. Farketmez eğitim düzeyi erkekler için %79,1 oranı iken kadınlar için bu %35,1 oranıdır. Yani bu oranlamalardan yola çıkarsak farketmez eğitim düzeyinde erkekler, kadınların 2 katından fazladır. Tablo 23‘ ten mesleklere göre açık iş dağılımı incelendiğinde herhangi bir eğitim seviyesinden mezun olan kişilerin çalışabileceği mesleklerdir. Açık işler için eğitim durumu lisans düzeyi olan kadın ve erkek oranlaması incelendiğinde kadınlar %25 iken erkekler %3 gibi düşük bir oranda kalır. Oranlamaların gösterdiği gibi açık işler için üniversite mezunu olan kadınların tercih edildiği görülmektedir. Grafik incelendiğinde erkekler için genel olarak lise altı ve farketmez eğitim düzeyinde yoğunlaştığı görülür. Kadınların açık işler için en az lise mezunu olması gerekmektedir.

Tablo 27: Eğitim Durumuna Göre Açık İş Dağılımı

Eğitim Durumu	İl Geneli Açık İş Sayısı	İl Geneli Açık İş Dağılımı	İhracat Yapan Firmaların Açık İş Sayısı	İhracat Yapan Firmaların Açık İş Dağılımı
Lise altı	7	8,1%	4	30,8%
Genel lise	14	16,1%	6	46,3%
Meslek lisesi	3	3,4%	-	0,0%
Meslek yüksekokulu	3	3,4%	1	7,7%
Lisans	18	20,5%	1	7,6%
Farketmez	42	48,4%	1	7,6%
Genel Toplam	88	100,0%	13	100,0%

Kaynak: İPTA 2014-I. Dönem

İl genelinde ihracat yapan firmaların toplam açık iş sayısı 13 kişidir. İhracat yapan firmaların eğitim durumlarına göre açık iş dağılımı incelendiğinde ilk sırayı %46,3 oranıyla genel lise mezunlarıdır. İhracat yapan firmalar mevcut açık işleri için genel lise ve lise altı mezunları tercih etmektedirler.

Tablo 28: Açık İşlerin Eğitim Durumuna ve Arama Kanallarına Göre Dağılımı

Eğitim Durumu	İŞKUR aracılığıyla	Gazete-İlan vb	Akraba-Eş Dost	İnternet-Sosyal Medya
Lise altı	14%	57%	28%	0%
Genel lise	14%	43%	57%	7%
Meslek lisesi	0%	0%	100%	0%
Meslek yüksekokulu	33%	34%	100%	0%
Lisans	11%	0%	94%	22%
Farketmez	17%	17%	95%	12%
Genel Toplam	15%	21%	84%	11%

Kaynak: İPTA 2014-I. Dönem

İl genelinde arama yöntemleri incelendiğinde büyüklük sıralamasına göre sırasıyla; akraba-eş, dost yöntemi %84, gazete, ilan vb. %21, İŞKUR aracılığıyla %15 ve internet-sosyal medya %11 oranlarıyla açık işlerin karşıladıkları istatistikler göstermektedir. İl genelinde İŞKUR'un personel temini için çok az kullanıldığı istatistiki veriler bize göstermekte olup daha çok akraba-eş, dost yöntemi tercih edilmektedir. Akraba-eş dost yönteminin tercih edilmesinin en büyük sebebi ilde işsizliğin fazla olması ve işçi ihtiyaçlarını daha çok kendi çevrelerinden bulmasıdır. Ancak İŞKUR'un arama yöntemi olarak daha çok tercih edilebilir olması için işverenlere yönelik teşviklerin uygulanması gerekmektedir. İşverenler eğitim durumlarına göre açık işlerini karşılamak için işçi arama yöntemleri incelendiğinde hemen hemen eğitim seviyelerinin hepsinde akraba-eş dost yöntemini %50' nin üzerindedir. Sadece Akraba-eş dost yöntemi lise altı eğitim seviyesinde %28' lerde olup diğer eğitim seviyelerinde %50' nin üzerindedir.

Grafik 13: Açık İşlerin Becerilere Göre Dağılımı

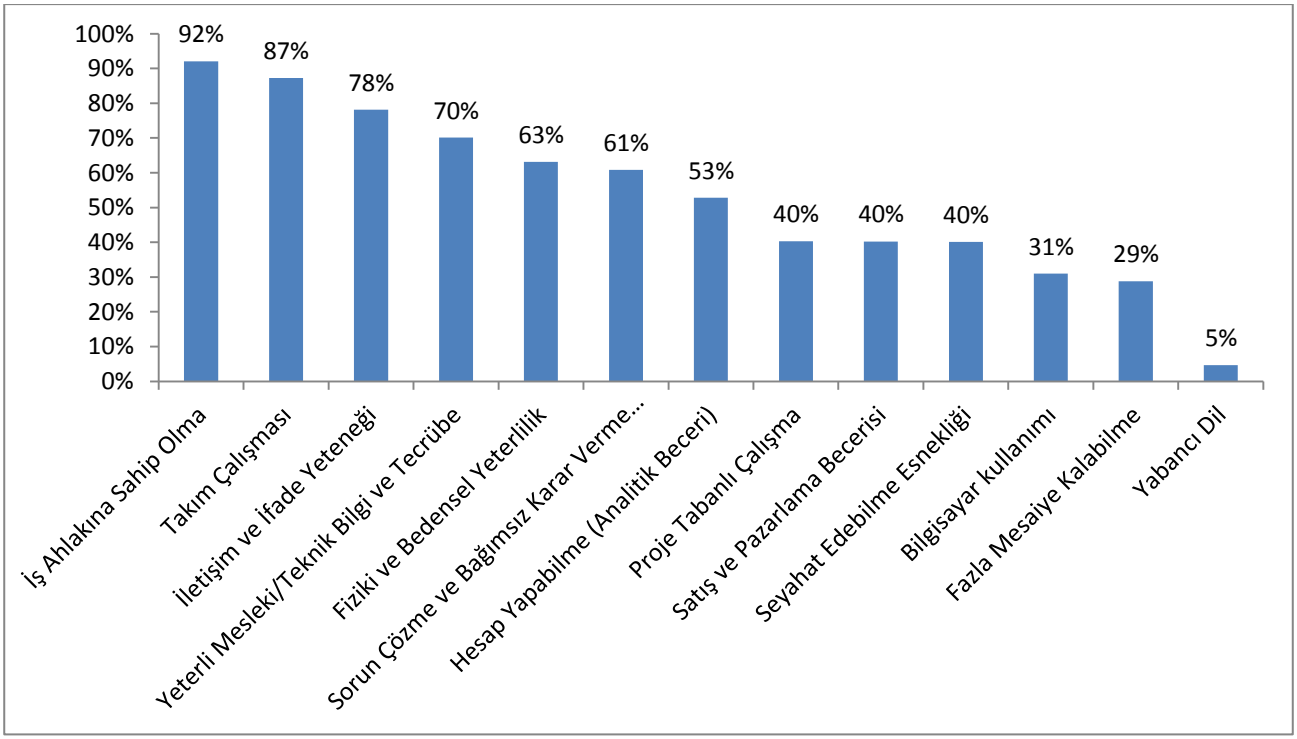

Kaynak: İPTA 2014-I. Dönem

Açık işler için talep edilen ek beceriler incelendiğinde; açık işlerin yüzde 4,6 'sı için yabancı dil yeterliliği, yüzde 31'i için bilgisayar kullanımı, yüzde 40,2'si için satış ve pazarlama, yüzde 40,3 'ü için proje tabanlı çalışma, yüzde 52,8'i için etkin hesap yapabilme, yüzde 60,8 'i için sorun çözme ve bağımsız karar verme becerileri, yüzde 78,1 'i için iletişim ve ifade etme, yüzde 87,3 'ü için takım çalışması becerileri, yüzde 70,1'i için mesleğe ilişkin yeterli bilgi, yüzde 63,1'si için fiziksel yeterlilik, yüzde 92 'si için iş ahlakına sahip olma, yüzde 28,8'i için fazla mesaiye kalabilme ve yüzde 40,1'i için seyahat edebilme esnekliği talep edildiği tespit edilmiştir.

Grafik 14: Beceriler ve Cinsiyete Göre Açık İş Dağılımı

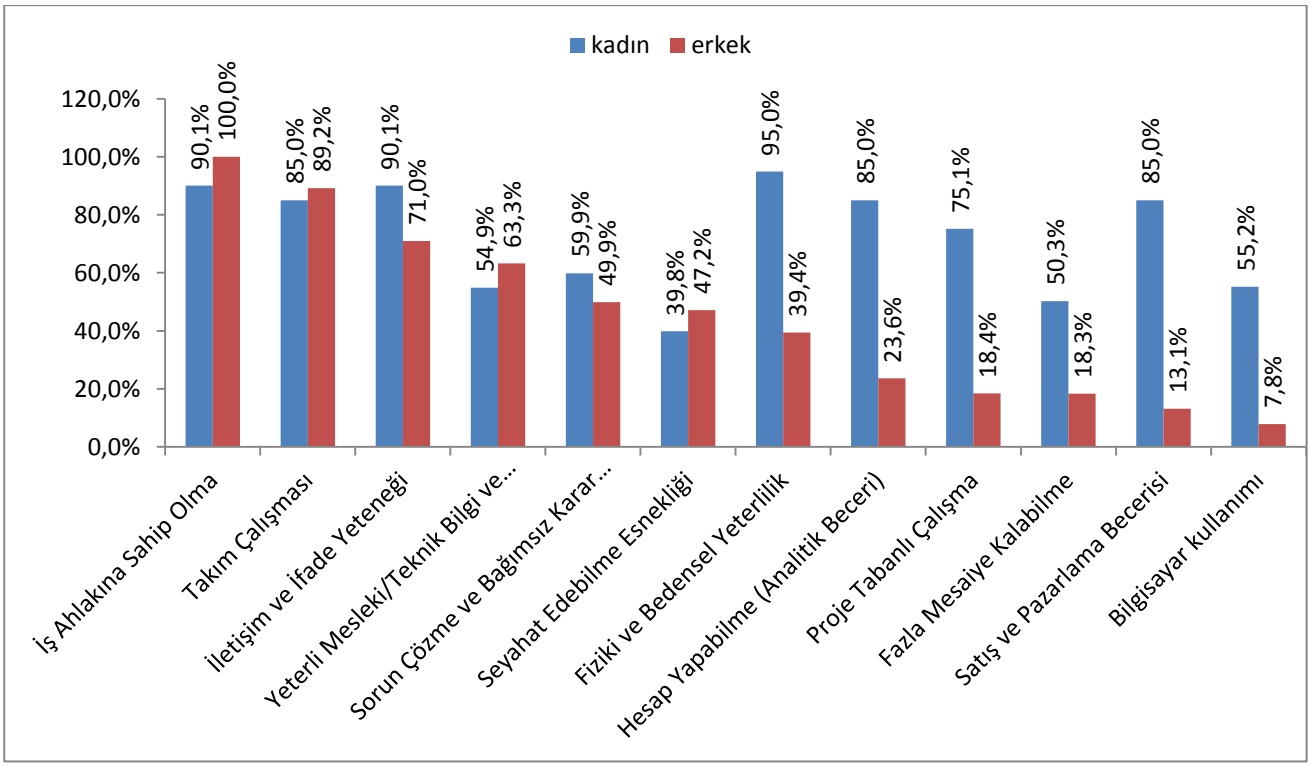

Kaynak: İPTA 2014-I. Dönem

Cinsiyet kırılımında açık işler için talep edilen beceriler incelendiğinde istenen ortak beceriler; iş ahlakına sahip olma, takım çalışması, iletişim ve ifade yeteneği, yeterli mesleki ve teknik bilgi ve tecrübe sorun çözme ve bağımsız karar verme becerileri ön plana çıkmaktadır. Açık işler için bazı beceriler sadece kadınlarda aranırken erkekler için çok düşük oranlarda kalmaktadır. Örneğin bilgisayar kullanımı kadınlarda % 55 oranındayken erkeklerde %9 oranında kalmaktadır. Bunun yanı sıra açık işlerde sadece kadınlar için önemli olan bazı beceriler büyüklük sırasına göre; fiziksel ve bedensel yeterlilik için %95, hesap yapabilmek için %85, satış ve pazarlama becerisi için %85, proje tabanlı çalışmak için %75, bilgisayar kullanımı için %55 ve fazla mesaiye kalabilmek için %50 oranında talep edilen becerilerdir. Grafiğe dikkat edilirse açık işler için sadece kadınlardan talep edilen beceriler erkekler için çok az bir oran olarak tespit edilmiştir.

Tablo 29: Eğitim Durumunun Becerilere Göre Dağılımı

BECERİLER	Lise altı	Genel lise	Meslek lisesi	Meslek yüksekokulu	Lisans	Farketmez	Genel Toplam
Bilgisayar kullanımı	0%	72%	100%	100%	28%	14%	31%
Fazla Mesaiye Kalabilme	86%	36%	34%	33%	28%	17%	29%
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	100%	71%	34%	100%	83%	45%	63%
Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	86%	86%	100%	100%	83%	17%	53%
İletişim ve İfade Yeteneği	100%	93%	34%	100%	94%	64%	78%
İş Ahlakına Sahip Olma	100%	93%	100%	100%	94%	88%	92%
Proje Tabanlı Çalışma	57%	65%	34%	34%	72%	17%	40%
Satış ve Pazarlama Becerisi	57%	86%	34%	67%	61%	12%	40%
Seyahat Edebilme Esnekliği	28%	43%	34%	34%	67%	31%	40%
Sorun Çözme ve Bağımsız Karar Verme Becerileri	57%	93%	100%	100%	94%	31%	61%
Takım Çalışması	86%	79%	100%	67%	100%	86%	87%
Yabancı Dil	0%	22%	0%	34%	0%	0%	5%
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	86%	78%	67%	100%	100%	50%	70%
Genel Toplam	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Kaynak: İPTA 2014-I. Dönem

Açık işler için il genelinde eğitim durumuna göre incelendiğinde iş ahlakına sahip olma, takım çalışması ve yeterli mesleki/teknik bilgi ve tecrübe becerilerin hepsi bütün eğitim düzeylerinde göre %50 ve üzerindedir. Bu saydığımız üç beceri açık işler için aranan beceriler arasında ilk 4 sırada yer almakta olup kadın ve erkek kırınımında açık işler için de aranan ortak becerilerdir. İletişim ve ifade etme yeteneği ilk üç sırada yer almasına rağmen saydığımız beceriler arasında olmamasının nedeni meslek lisesi mezunları için %34' te kalmakta olup diğer eğitim düzeylerinde %50'nin üzerindedir.

Tablo 30: İhracat Yapan Firmalarda Açık İşlerin Becerilere Göre Dağılımı

BECERİLER	İhracat Yapan Firmaların Toplam Açık Is Sayısı	İhracat Yapan Firmaların Beceri Dağılımı	Toplam Açık İş Sayısı	Beceri Dağılım
Bilgisayar kullanımı	9	69,2%	27	31%
Fazla Mesaiye Kalabilme	10	77%	25	28,8%
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	12	92,4%	55	63,1%
Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	12	92,4%	46	52,8%
İletişim ve İfade Yeteneği	12	92,4%	69	78,1%
İş Ahlakına Sahip Olma	13	100%	81	92%
Proje Tabanlı Çalışma	12	92,4%	35	40,3%
Satış ve Pazarlama Becerisi	12	92,4%	35	40,2%
Seyahat Edebilme Esnekliği	3	23%	35	40,1%
Sorun Çözme ve Bağımsız Karar Verme Becerileri	11	84,6%	53	60,8%
Takım Çalışması	13	100%	77	87,3%
Yabancı Dil	4	30,8%	4	4,6%
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe Takım Çalışması	13	100%	61	70,1%
Genel Toplam	**13**	**100%**	**88**	**100%**

Kaynak: İPTA 2014-I. Dönem

Tablo 30 verileri incelendiğinde, il genelinde bütün işyerlerin toplam açık iş sayısı 88, ihracat yapan firmaların toplam açık iş sayısı 13 kişidir. İhracat yapan firmaların açık işler için beceri durumu incelendiğinde; bilgisayar kullanımı, fazla mesaiye kalabilme, proje tabanlı çalışma, satış ve pazarlama becerisi talep edilen beceriler arasında önemli durumda ancak bu saydığımız beceriler toplam işyerlerinin toplam açık iş sayısı için fazlada bir önem arz etmemektedir. Açık işler için ihracat yapan firmalar ile tüm firmaların beceri durum incelendiğinde kısmen de olsa açık işler için talep edilen beceriler ortak sayılır. Örneğin iş ahlakına sahip olma ihracat yapan firmalar için %100 oranında, tüm firmalar için iş ahlakına sahip olma %92 oranındadır. Buna benzer tüm firmalar ile ihracat yapan firmaların talep ettiği ortak beceriler; fiziki ve bedensel yeterlilik, iletişim ve ifade yeteneği, hesap yapabilme (analitik beceri), sorun çözme ve bağımsız karar verme becerileri, yeterli mesleki/teknik bilgi ve tecrübe, takım çalışması becerileri istenmektedir.

Grafik 15: Yıllara Ve Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı

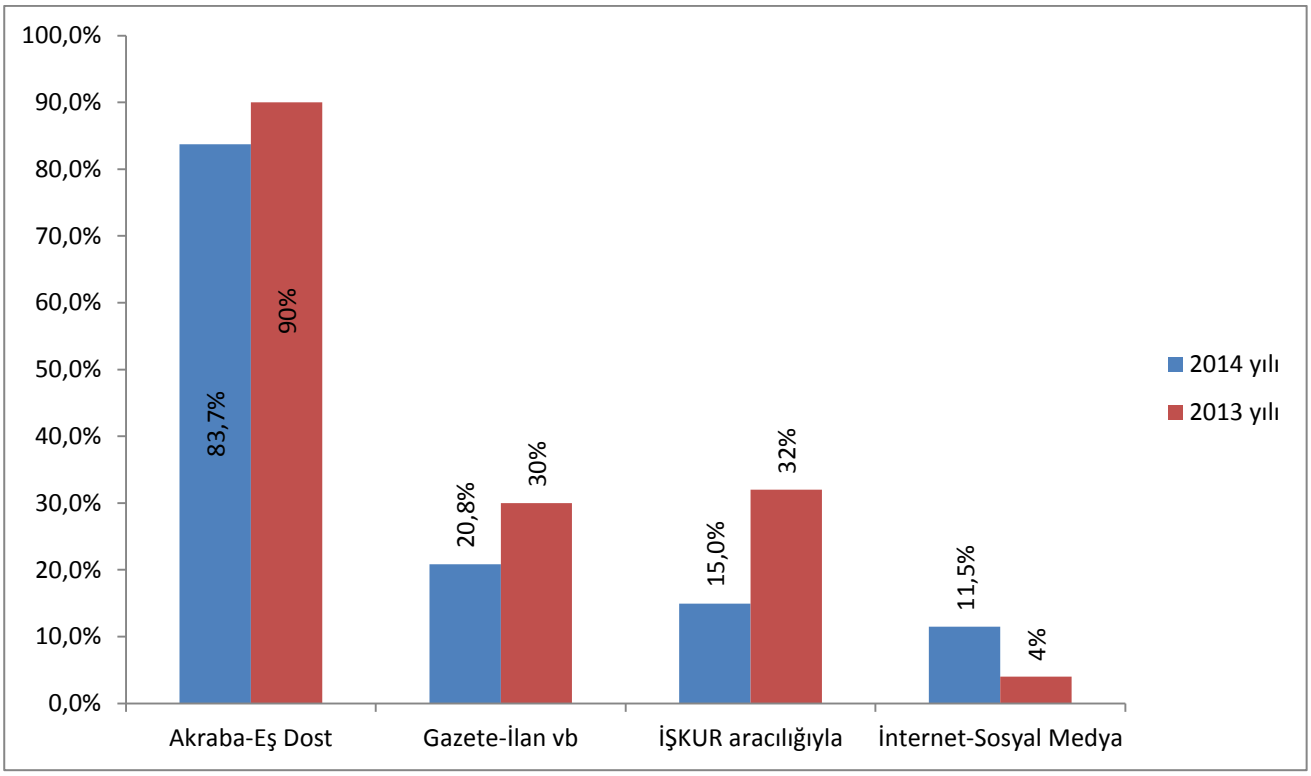

Kaynak: İPTA 2014-I. Dönem

Iğdır ilinde 2014 yılında işverenin açık işlerini karşılama yoluna giderken kullandığı belli başlı kanallara bakıldığında %83,7 oranla akraba-eş dost kanalının birinci sırada yer aldığı görülmektedir. Diğer kanallar ise sırasıyla gazete-ilan vb. %20, İŞKUR aracılığıyla %15, İnternet-sosyal medya %11,5 oranlarıyla sıralanmaktadır. İŞKUR kanalının 2013 yılına göre %32 den %15' e düşmesi dikkat çekmektedir. Bu durumun oluşmasında, işverenlerin, akraba–eş dost kanalını büyük bir oranla kullanması, teşvikleri yetersiz görmesi, işbaşı eğitim(İEP) programından faydalanmaya çalışan bazı işverenlerin programın yükümlülüklerini yerine getirmemekten kaynaklı cezai müeyyidelerle karşı karşıya kalması konularının etkili olduğu düşünülmektedir.

Tablo 31: Açık İşlerin Arama Kanalına Göre Dağılımı

İş Arama Kanalları	İhracat Yapan Firmaların Açık İş Dağılımı	İl Geneli Açık İş Dağılımı
İŞKUR aracılığıyla	15%	0%
Gazete-İlan vb	21%	85%
Akraba-Eş Dost	84%	31%
İnternet-Sosyal Medya	11%	0%
Genel Toplam	100%	100%

Kaynak: İPTA 2014-I. Dönem

İhracat yapan firmaların açık iş dağılımına bakıldığında akraba-eş dost kanalına ait oranın %84 ile ilk sırada yer aldığı görülmektedir. Yıl içinde gerçekleştirilen işyeri ziyaretleri kapsamında işverenlerle yapılan bilgi alışverişlerinde, çalışanlarının büyük çoğunluğunu tır-çekici şoförlerin oluşturduğu söz konusu firmaların, bünyelerinde çalıştırdıkları şoförlere araçlarını teslim ederken özellikle şoförlerin güvenilir kişiler olmasına dikkat ettikleri; bu sebeple akraba-eş dost kanalını kullanmaya çalıştıkları görülmektedir.

Tablo 32: İşyeri Büyüklüğüne Göre Arama Kanallarının Dağılımı

iş Arama Kanalları	1-9	10-49	50+	Genel Toplam
İŞKUR aracılığıyla	0%	29%	50%	27%
Gazete-İlan vb	51%	8%	0%	14%
Akraba-Eş Dost	74%	88%	50%	83%
İnternet-Sosyal Medya	25%	12%	0%	13%
Genel Toplam	100%	100%	100%	100%

Kaynak: İPTA 2014-I. Dönem

İşyeri büyüklüğüne göre tercih edilen arama kanallarına genel olarak bakıldığında Iğdır ilinde, akraba-eş dost kanalının yüksek oranlarla tercih edildiği açık bir şekilde göze çarpmaktadır.

İşyeri büyüklüğü 1-9 olan işyerlerinin gazete-ilan vb. ile internet-sosyal medya kanallarını diğer büyüklükteki işyerlerine göre sırasıyla %51 ve %25 oranlarla daha çok kullandıkları; söz konusu kanalları işyeri büyüklüğü 50+ olan işyerlerinin kullanma oranlarının ise %0 olması dikkat çekici diğer hususlar olarak karşımıza çıkmaktadır.

Tablo 33: Teşvikten Yararlanan İşyerlerinin Arama Kanallarına Göre Dağılımı

İş Arama Kanalları	Evet	Hayır	Genel Toplam
İŞKUR aracılığıyla	30,5%	14,2%	26,6%
Gazete-İlan vb	8,7%	29,2%	13,5%
Akraba-Eş Dost	82,6%	85,0%	83,1%
İnternet-Sosyal Medya	13,0%	14,2%	13,3%
Genel Toplam	100,0%	100,0%	100,0%

Kaynak: İPTA 2014-I. Dönem

Tablo 33 verileri dikkate alındığında, teşvikten faydalanan işyerlerinin %30,5' i eleman temininne giderken İŞKUR arama kanalını kullandığını beyan ederken, %14,2' si İŞKUR arama kanalını kullanmadığını beyan ettikleri görülmektedir. Benzer şekilde teşvikten faydalanan işyerleri %82,6'lık oranla akraba-eş dost kanalını kullanırken, %85'lik oranla da bu kanalı kullanmamaktadır.

Tablo 34: İŞKUR Hizmetlerinden Yararlanma Durumuna Göre Arama Kanallarının Dağılımı

Satır Etiketleri	Evet	Hayır	Genel Toplam	Evet	Hayır	Genel Toplam
İŞKUR aracılığıyla	11	2	13	22%	5%	15%
Gazete-İlan vb	16	2	18	33%	5%	21%
Akraba-Eş Dost	35	37	73	71%	100%	84%
İnternet-Sosyal Medya	5	5	10	10%	14%	11%
Genel Toplam	**49**	**37**	**88**	100%	100%	100%

Kaynak: İPTA 2014-I. Dönem

Tablo verilerine göre İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerlerinin %71' i akraba-eş dost kanalını kullanırken, sadece %22' sinin İŞKUR kanalını kullandıkları görülmektedir. Benzer şekilde İŞKUR hizmetlerinden yararlanmayan işyerlerinin %100' ü akraba-eş dost kanalıyla kullanırken, bu işyerlerinin sadece %5' inin İŞKUR kanalını kullandıkları görülmektedir.

Tablo 35: İŞKUR Hizmetlerinden Yararlanan ve Açık İş Talebi Veren İşyerlerinin Arama Kanallarına Göre Açık İş Dağılımı

İş Arama Kanalları	Toplam Açık Is Sayısı	Açık Is Dağılımı
İŞKUR aracılığıyla	11	22,5%
Gazete-İlan vb	16	32,9%
Akraba-Eş Dost	35	71,1%
İnternet-Sosyal Medya	5	10,1%
Genel Toplam	**49**	**100%**

Kaynak: İPTA 2014-I. Dönem

İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerlerinden akraba-eş dost kanalını kullananların açık iş dağılımı %71,1' lik bir oranla ilk sırada yer aldığı görülmektedir.

Tablo 36: İşyeri Büyüklüğüne Göre Açık İş Oranı

İşyeri Büyüklüğü	Toplam Açık Is Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı	Açık İş Oranı	Açık Is Veren İşyeri Sayısı	İşyeri Sayısı	Açık İş Verme Oranı
1-9	11	201	5%	4	42	10%
10-49	74	3.310	2%	24	155	16%
50+	2	2.096	0%	2	23	9%
Genel Toplam	88	5.607	2%	30	220	14%

Kaynak: İPTA 2014-I. Dönem

Tablo 36 verilerine göre açık iş verme oranının en fazla %16'lık oranla toplam çalışan sayısı 3.310 ile en fazla sayıya sahip ve işyeri büyüklüğü 10-49 olan işyerlerinde olduğu; açık iş verme oranının %9' luk oranla en düşük olduğu işyeri büyüklüğünün ise 50+ işyerlerinde olduğu görülmektedir.

Tablo 37: İşyerlerinin Yaşına Göre Açık İş Verme Oranı

İşyerinin Yaşı	Açık Is İşveren Sayısı	İşveren Sayısı	Açık İş Verme Oranı
0-4	4	51	7,9%
5-9	14	73	19,4%
10-14	1	32	3,1%
15-19	8	44	18,4%
20-24	-	7	0,0%
25+	3	13	23,1%
Genel Toplam	30	220	13,7%

Kaynak: İPTA 2014-I. Dönem

İşyerlerinin yaşına göre açık iş verme oranlarına bakıldığında %23,1' lik oranla 25+ yaş grubundaki işverenlerde olduğu, bu grubu sırasıyla 5-9 yaş grubundaki işverenler %19,4, 15-19 yaş grubundaki işverenler ise %18,4' lük oranla takip ettikleri görülmektedir. 20-24 yaş grubundaki işyerlerinin açık iş verme oranlarının %0 olması dikkat çekmektedir.

Tablo 38: İşyerlerinin Yaşına Göre Açık İş Oranı

İşyerinin Yaşı	Toplam Açık Is Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı	Açık İş Oranı
0-4	24	1.603	1,5%
5-9	38	1.623	2,3%
10-14	2	649	0,3%
15-19	14	1.173	1,2%
20-24		367	0,0%
25+	9	192	4,5%
Genel Toplam	**88**	**5.607**	**1,5%**

Kaynak: İPTA 2014-I. Dönem

İşverenlerin yaşına göre açık iş oranları incelendiğinde, açık iş oranının en yüksek 25+ yaş grubunda gözlenirken, bu grubu 5-9 yaş grubunun %2,3 oranıyla ikinci sırada takip ettiği gözlenmektedir. 20-24 yaş grubunun açık iş oranının %0 olması da dikkat çekmektedir.

TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

Tablo 39: TGÇM Eleman Sayısının Sektörel Dağılım Oranları

TGÇM Eleman Sayısının Sektörel Dağılımı				
	Iğdır		Türkiye	
Sektör	Eleman Sayısı	Oran	Eleman Sayısı	Oran
İmalat	191	35,6%	111.361	39,4%
Toptan ve perakende ticaret;	132	24,6%	48.979	17,3%
Ulaştırma ve depolama	80	14,9%	9.957	3,5%
İnşaat	47	8,7%	34.347	12,1%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	27	5,0%	21.918	7,8%
Eğitim	15	2,8%	4.027	1,4%
Diğer hizmet faaliyetleri	14	2,6%	5.408	1,9%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	12	2,2%	8.630	3,1%
İnsan sağliği ve sosyal hizmet faaliyetleri	9	1,7%	7.960	2,8%
Bilgi ve iletişim	5	0,9%	3.631	1,3%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	4	0,7%	18.839	6,7%
Finans ve sigorta faaliyetleri	1	0,2%	1.305	0,5%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	0	0,0%	384	0,1%
Gayrimenkul faaliyetleri	0	0,0%	1.452	0,5%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	0	0,0%	833	0,3%
Madencilik ve taş ocakçılığı	0	0,0%	3.295	1,2%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme f.	0	0,0%	377	0,1%
Genel Toplam	537	100%	282.704	100%

Kaynak: İPTA 2014-I.Dönem

İl bazında Temininde güçlük çekilen mesleklerin sektörlere göre dağılımına bakıldığında, ilk iki sektör olan İmalat ile Toptan ve perakende ticaret sektörlerinin sıralamada ülke geneli ile aynı olduğu görülmektedir.

Ulaştırma ve depolama sektörünün ülke geneli sıralamasından farklı olarak Iğdır ilinde üçüncü sırada yer alması, bazı dış ülkelere sınır olan Iğdır ilinde bu sektörde faaliyet gösteren işyerlerinin, yurtiçi-yurt dışı güzergahta çalışacak istekli ve nitelikli personel (Tır Şoförü…vb.) bulma sıkıntısı etkili olmaktadır.

Tablo 40: TGÇM Eleman Sayısının Sektörel Dağılım Oranları

TGÇM Eleman Sayısının Sektörel Dağılımı				
IĞDIR	2013		2014	
Sektör	Eleman Sayısı	Oran	Eleman Sayısı	Oran
İmalat	40	6,5%	191	35,6%
Toptan ve perakende ticaret;	254	40,9%	132	24,6%
Ulaştırma ve depolama	144	23,3%	80	14,9%
İnşaat	34	5,5%	47	8,7%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	38	6,1%	27	5,0%
Eğitim	19	3,1%	15	2,8%
Diğer hizmet faaliyetleri	11	1,8%	14	2,6%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	17	2,7%	12	2,2%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	14	2,3%	9	1,7%
Bilgi ve iletişim	0	0%	5	0,9%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	29	4,7%	4	0,7%
Finans ve sigorta faaliyetleri	6	1%	1	0,2%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	1	0,2%	0	0,0%
Madencilik ve taş ocakçılığı	13	2,1%	0	0,0%
Genel Toplam	620	100%	537	100,0%

Kaynak: İPTA 2014-I. Dönem

2013 ve 2014 verilerinin karşılaştırmalı verildiği Tablo 40 verileri incelendiğinde, Temininde güçlük çekilen mesleklerin (TGÇM) sektörel dağılımında ilk üç sektörün kendi aralarında yer değiştirerek yine ilk üç sırada yer aldıkları görülmektedir. Burada imalat sektörü 2013 yılında 6,5% oran ile üçüncü sırada iken, 2014 yılında bu oran 35,6% e yükselerek ilk sıraya yerleşmiştir. Bununla birlikte 2013 yılında 256 işyerinden, 171 işyeri 620 açık işte temininde güçlük bildirirken, 2014 yılında 220 işyerinden 117 işyeri 537 açık işte eleman temininde güçlük çektiğini bildirmiştir.

Tablo 41: TGÇM Eleman Sayısının Açık İş ve Meslek Gruplarına Göre Dağılım Oranları

TGÇM Eleman Açık İş Meslek Gruplarına Dağılımı				
IĞDIR	TGÇM Eleman Sayısı	TGÇM Eleman	Açık İş Eleman Sayısı	Açık İş
Meslek Grupları		%		%
BÜRO HİZMETLERİNDE ÇALIŞAN ELEMANLAR	44	8,1%	9	10,3%
HİZMET VE SATIŞ ELEMANLARI	41	7,7%	29	33,3%
NİTELİK GEREKTİRMEYEN MESLEKLER	23	4,3%	7	8,0%
PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	40	7,5%	10	11,4%
SANATKARLAR VE İLGİLİ İŞLERDE ÇALIŞANLAR	108	20,1%	8	9,4%
TEKNİSYENLER, TEKNİKERLER VE YARDIMCI PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	34	6,4%	8	9,2%
TESİS VE MAKİNE OPERATÖRLERİ VE MONTAJCILAR	246	45,9%	16	18,4%
GENEL TOPLAM	537	100,0%	88	100,0%

Kaynak: İPTA 2014-I. Dönem

Iğdır ilinde temininde güçlük çekilen eleman sayısı ile açık işlerin, meslek gruplarına göre oransal dağılımı incelendiğinde, Temininde güçlük çekilen eleman oranı (TGÇM) %45,9' luk oranla ilk sırada Tesis Ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubunda olduğu; söz konusu meslek grubunda açık iş oranı ise %18,4 ile ikinci sırada görülmektedir.

Hizmet Ve Satış Elemanları meslek grubunda TGÇM oranı %7,7 ile 4. Sırada yer alırken, bu meslek grubunda açık iş oranı %33,3 ile ilk sırada yer almaktadır. Bu durumun oluşmasında, söz konusu meslek grubunda çalışan sirkülasyonunun fazla olmasının sebep olduğu düşünülmektedir.

Tablo 42: Sektörlere Göre TGÇM İşveren Sayısı Oranları

Sektörlere Göre Toplam işveren TGÇM İşveren Sayı Ve Oranı			
IĞDIR			
Sektörler	İşveren Sayısı	TGCM İşveren Sayısı	Oran
Madencilik ve taş ocakçılığı	1		0,0%
İmalat	15	9	60,0%
İnşaat	33	14	41,8%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtların	70	41	58,0%
Ulaştırma ve depolama	46	22	47,8%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	11	10	90,9%
Bilgi ve iletişim	2	1	50,0%
Finans ve sigorta faaliyetleri	3	1	33,3%
Gayrimenkul faaliyetleri	1		0,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	7	6	85,7%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	11	3	27,3%
Eğitim	10	6	60,0%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	5	3	60,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	5	2	40,0%
Genel Toplam	**220**	**117**	**53,4%**

Kaynak: İPTA 2014-I. Dönem

Sektörlere göre eleman temininde güçlük çektiğini beyan eden işyerlerinin sektörlere göre dağılımını gösteren yukarıdaki tablo incelendiğinde, konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektöründe bu oranın %90,9 ile ilk sırada yer aldığı görülmektedir. 2014 İPTA çalışmasının kapsadığı söz konusu sektöre ait 11 işyerinin 10' u eleman temininde güçlük çektiğini beyan ettiği tablodan açıkça anlaşılmaktadır. Bu durumun oluşmasında genel olarak, söz konusu sektör işvereninin hem nitelikli hem de oldukça ucuz bir maliyetle personel temin etme konusundaki tutumu oldukça etkilidir. Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler sektörü için oran %85,7 ile ikinci sırada yer alırken; eğitim, imalat, İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörleri için de bu oranın %60 olduğu görülmektedir.

Tablo 43: Temininde Güçlük Çekilen Eleman sayısının Meslek Gruplarına Göre Dağılım Oranları

TGÇM Eleman Sayısının Meslek Gruplarına Göre Dağılım Oranları		
Meslek Grupları	Eleman Sayısı	Oran
BÜRO HİZMETLERİNDE ÇALIŞAN ELEMANLAR	44	8,1%
HİZMET VE SATIŞ ELEMANLARI	41	7,7%
NİTELİK GEREKTİRMEYEN MESLEKLER	23	4,3%
NİTELİKLİ TARIM, ORMANCILIK VE SU ÜRÜNLERİ ÇALIŞANLARI		0,0%
PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	40	7,5%
SANATKARLAR VE İLGİLİ İŞLERDE ÇALIŞANLAR	108	20,1%
TEKNİSYENLER, TEKNİKERLER VE YARDIMCI PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	34	6,4%
TESİS VE MAKİNE OPERATÖRLERİ VE MONTAJCILAR	246	45,9%
YÖNETİCİLER		0,0%
Genel Toplam	537	100,0%

Kaynak: İPTA 2014-I. Dönem

Meslek gruplarına göre temininde güçlük çekilen eleman sayısı ve oranının verildiği tablo incelendiğinde tesis ve makine operatörleri ve montajcılar meslek gruplarının %45,9' luk oranla ilk sırada yer alırken, sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubunun oranı%20,1 olarak karşımıza çıkmaktadır.

Tablo44: Meslek Gruplarına Göre TGÇM Eleman Sayısının Toplam Çalışan Sayısına Oranları

Meslek Gruplarına Göre TGÇM Eleman Sayısının Toplam Çalışan Sayısına Oranı			
Meslek Grupları	Toplam Çalışan Sayısı	Eleman Sayısı	Oran
BÜRO HİZMETLERİNDE ÇALIŞAN ELEMANLAR	405	44	11%
HİZMET VE SATIŞ ELEMANLARI	401	41	10%
NİTELİK GEREKTİRMEYEN MESLEKLER	647	23	4%
NİTELİKLİ TARIM, ORMANCILIK VE SU ÜRÜNLERİ ÇALIŞANLARI	5		0%
PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	280	40	14%
SANATKARLAR VE İLGİLİ İŞLERDE ÇALIŞANLAR	763	108	14%
TEKNİSYENLER, TEKNİKERLER VE YARDIMCI PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	383	34	9%
TESİS VE MAKİNE OPERATÖRLERİ VE MONTAJCILAR	2.412	246	10%
YÖNETİCİLER	310		0%
Genel Toplam	**5.607**	**537**	**10%**

Kaynak: İPTA 2014-I. Dönem

Temininde güçlük çekilen eleman sayısının meslek grubu içindeki oranı incelendiğinde profesyonel meslek mensupları ile sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek gruplarına ait oranın %14 ile ilk sırada yer aldığı, bu oranları sırasıyla %11 ile büro hizmetlerinde çalışan elemanlar ile %10 ile hizmet ve satış elemanları meslek gruplarının takip ettiği görülmektedir. Önemli bir tarım bölgesi içinde yer alan Iğdır ilinin nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri çalışanları meslek gurubunda temininde güçlük çekme oranının %0 olduğu da görülmektedir.

Tablo 45: Mesleklere Göre Temininde Güçlük Çekme Dağılımının 2013 Yılı İle Karşılaştırılması

Mesleklere Göre Temininde Güçlük Çekme 2013 ve 2014 Yıllarının Karşılaştırılması	
Meslek-2014	**Meslek-2013**
MODEL MAKİNECİ (DOKUMA HAZIR GİYİM VE EV TEKSTİLİ)	TIR-ÇEKİCİ ŞOFÖRÜ
TIR-ÇEKİCİ ŞOFÖRÜ	ÖN MUHASEBECİ
DENİM KUMAŞ OPERATÖRÜ	SATIŞ TEMSİLCİSİ / PLASİYER
ÖN MUHASEBECİ	ŞOFÖR (YOLCU TAŞIMA)
SATIŞ TEMSİLCİSİ / PLASİYER	GARSON (SERVİS ELEMANI)
GARSON (SERVİS ELEMANI)	PAZARLAMACI
OTO BAKIM-ONARIMCISI (OTO MEKANİKERİ)	OTO BAKIM-ONARIMCISI (OTO MEKANİKERİ)
ELEKTRİKLİ EV ALETLERİ BAKIM VE TAMİRCİSİ	OTOBÜS MUAVİNİ
BETONARME DEMİRCİSİ	DEPO SORUMLUSU
PİŞİRİCİ (EKMEK)	PİŞİRİCİ (EKMEK)
ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	BİYOLOG
UNLU MAMÜLLER PAKETLEME İŞÇİSİ	ALÜMİNYUM DOĞRAMACI
HAMURKAR	DEPO HAMALI
MUHASEBECİ	DİĞER MADENCİLER VE TAŞ OCAKÇILAR
İŞ MAKİNELERİ OPERATÖRÜ	MUHASEBECİ
ALÇI DEKORASYONCU (KARTONPİYER)	MAKİNE BAKIM USTASI
REYON GÖREVLİSİ	ORTOPEDİ VE TRAVMATOLOJİ TEKNİSYENİ
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	HAMURKAR
SIHHİ TESİSATÇI/ISITMA VE SIHHİ TESİSATÇI	OTO YEDEK PARÇA SATIŞ ELEMANI
PAZARLAMACI	RESEPSİYONİST (ÖN BÜRO ELEMANI)

Kaynak: İPTA 2014-I. Dönem

Temininde güçlük çekilen meslekler listesi dikkate alındığında 2013 yılında Tır-Çekici Şoförü mesleği ilk sırada yer alırken 2014 yılında da hala ikinci sırada yer aldığı görülmektedir. Bu durumun oluşmasında yeterli sayıda nitelikli ve mesleki beceriye, tecrübeye sahip eleman bulunmaması ile birlikte, coğrafik konumu ile dış ülkelere sınır olan Iğdır ilinde söz konusu meslekte çalışan kişilerin çalıştıkları sektörün çoğunlukla yurt dışı ulaştırma, nakliye faaliyetleri yürütmesi sebebiyle yurt dışına çıkmak durumunda kalmaları önemli bir etkendir. Şöyle ki, bu meslekte belli bir süre çalışmış kişilerin, çoğunlukla çalışır durumdayken, bulunduğu işten daha iyi şartlarda (yurt içinde çalışama, daha kısa mesafelerde çalışma istekleri… vb) bir iş arama yoluna gittikleri, gerek bu kişilerle yapılan danışma süreçlerinden gerekse ilgili işyerlerine yapılan işyeri ziyaretlerinden gözlenmektedir. Yani bu meslekte çalışan kişilerin çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi sebebinden kaynaklı isteksizlikleri de, bu durumun oluşmasında önemli bir etkendir.

Tekstil alanında Model Makineci (Dokuma Hazır Giyim ve Ev Tekstili), İle Denim Kumaş Operatörü mesleklerinin 2014 yılında temininde güçlük çekme sıralamasında birinci ve üçüncü sıralara oturması, ilde tekstil sektöründe yapılan girişimlerden kaynaklanmaktadır. İşverenin bu mesleklerdeki yoğun talepleri çoğunlukla karşılanamadığı için meslek edindirme kursları ile karşılanmaya çalışılmaktadır.

Tablo 46: Meslek Gruplarında TGÇM İşverenlerin Karşılama Oranları

Meslek Gruplarında TGÇM İşverenlerin Karşılanma Durumu			
IĞDIR			
	TGCM işveren Sayısı		
	Evet	Genel Toplam	Karşılama Oranı
BÜRO HİZMETLERİNDE ÇALIŞAN ELEMANLAR	13	19	65,9%
HİZMET VE SATIŞ ELEMANLARI	11	17	66,4%
NİTELİK GEREKTİRMEYEN MESLEKLER	4	6	60,8%
PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	12	17	70,8%
SANATKARLAR VE İLGİLİ İŞLERDE ÇALIŞANLAR	16	23	69,9%
TEKNİSYENLER, TEKNİKERLER VE YARDIMCI PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	7	13	57,4%
TESİS VE MAKİNE OPERATÖRLERİ VE MONTAJCILAR	16	22	75,5%
Genel Toplam	**80**	**117**	**68,1%**

Kaynak: İPTA 2014-I. Dönem

Meslek gruplarına göre temininde güçlük çektiğini beyan eden işyeri sayısı (evet) ile temininde güçlük çektiği meslekleri karşılama oranının dağılımının verildiği tablo incelendiğinde, karşılanma oranının %75,5 ile Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubunun olduğu görülmektedir. Bunu sırasıyla %70,8 ile Profesyonel Meslek Mensupları, %69,9 Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek gruplarının takip ettiği görülmektedir. Nitelik Gerektirmeyen Meslekler meslek grubunda karşılanma oranının %60,8 ile sondan ikinci sırada yer alması, bu meslekte iş arayanın kendisine işverence sağlanan imkanları (ücret, çalışma şekli vb. yeterli bulmamasının etkisi vardır.

Tablo 47: TGÇM nedenlerinin Meslek içindeki dağılım oranları

TGÇM Nedenlerinin Meslek İçindeki Dağılımı									
Meslekler	Bu meslekte işe başvuru yapılmaması	Gerekli Mesleki beceriye/ niteliğe sahip eleman bulunamaması	Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması	Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi	Önerilen ücretin az bulunması	Vardiyalı çalışma olması	İşyerine ulaşım zorluğu	Çalışma sürelerinin uzunluğu	Genel Toplam
MODEL MAKİNECİ (DOKUMA HAZIR GİYİM VE EV TEKSTİLİ)	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
TIR-ÇEKİCİ ŞOFÖRÜ	3,7%	100,0%	100,0%	3,6%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
DENİM KUMAŞ OPERATÖRÜ	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
ÖN MUHASEBECİ	5,3%	100,0%	97,3%	8,0%	5,3%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
SATIŞ TEMSİLCİSİ / PLASİYER	4,5%	100,0%	90,9%	4,6%	9,1%	0,0%	0,0%	31,9%	100,0%
GARSON (SERVİS ELEMANI)	29,4%	76,3%	76,3%	29,6%	11,7%	11,7%	0,0%	47,2%	100,0%
OTO BAKIM-ONARIMCISI (OTO MEKANİKERİ)	0,0%	100,0%	100,0%	23,2%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
ELEKTRİKLİ EV ALETLERİ BAKIM VE TAMİRCİSİ	16,7%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
BETONARME DEMİRCİSİ	100,0%	100,0%	100,0%	0,0%	71,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
PİŞİRİCİ (EKMEK)	10,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	0,0%	100,0%	100,0%	10,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
UNLU MAMÜLLER PAKETLEME İŞÇİSİ	100,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
HAMURKAR	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
MUHASEBECİ	11,2%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
İŞ MAKİNELERİ OPERATÖRÜ	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	23,0%	66,6%	67,2%	7,9%	37,5%	0,4%	29,6%	3,8%	100,0%

Kaynak: İPTA 2014-I. Dönem

Tablo genel olarak incelendiğinde belli başlı mesleklerde İPTA 2014 kapsamında bilgi veren işverenler temininde güçlük çekilme nedeni olarak, %66,6' lık oranla Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması ile %67,2' lik oranla Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması sebeplerini bildirmektedir. Tekstil ile ilgili Model Makineci (Dokuma Hazır Giyim Ve Ev Tekstili), ile Denim Kumaş Operatörü meslekleri ile ilgili Iğdır ilindeki girişimci, temininde güçlük çekme nedenlerini ortadan kaldırmak için, çalışanlarına servis imkanı sağlamaya çalışma ve önerilen ücreti iyileştirme yoluna gidebilir.

Tablo 48: TGÇM İşyerlerinde Temininde Güçlük Çekilme Nedeni Dağılımı Oranları

TGÇM İşyerlerinde Temininde Güçlük Çekilme Nedeni Dağılımı Oranları		
TGÇM Nedenleri	TGÇM Eleman Sayısı	Oran
Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması	360	67,2%
Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması	357	66,6%
Önerilen ücretin az bulunması	201	37,5%
İşyerine ulaşım zorluğu	159	29,6%
Bu meslekte işe başvuru yapılmaması	123	23,0%
Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi	42	7,9%
Çalışma sürelerinin uzunluğu	20	3,8%
Vardiyalı çalışma olması	2	0,4%
Genel Toplam	537	100,0%

Kaynak: İPTA 2014-I. Dönem

İPTA 2014 kapsamında bilgi veren işverenler, temininde güçlük çekilme nedeni olarak en fazla %67,2' lik oranla yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması, %66,6' lık oranla gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması ve %37,5' lik oranla önerilen ücretin az bulunması sebeplerini bildirmektedir. Tabloda, işverenin kontrolünde daha çok olan sebeplerin, işverenlerce daha düşük oranlarla bildirilmesi, tabloda göze çarpan önemli bir husus olarak karşımıza çıkmaktadır. Sözgelimi önerilen ücretin az bulunması, işyerine ulaşım zorluğu, çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi, çalışma sürelerinin uzunluğu, vardiyalı çalışma olması gibi sebepler işverenin kontrolünde olup, bu sebepleri, temininde güçlük çekme nedeni olarak ilk iki sebebe göre daha düşük oranlarla bildirerek daha çok, iş arayandan kaynaklı sebeplere odaklanmaktadır.

Grafik 16: TGÇM İşyerlerinde Temininde Güçlük Çekilme Nedeni Dağılımı Oranları Türkiye Karşılaştırması

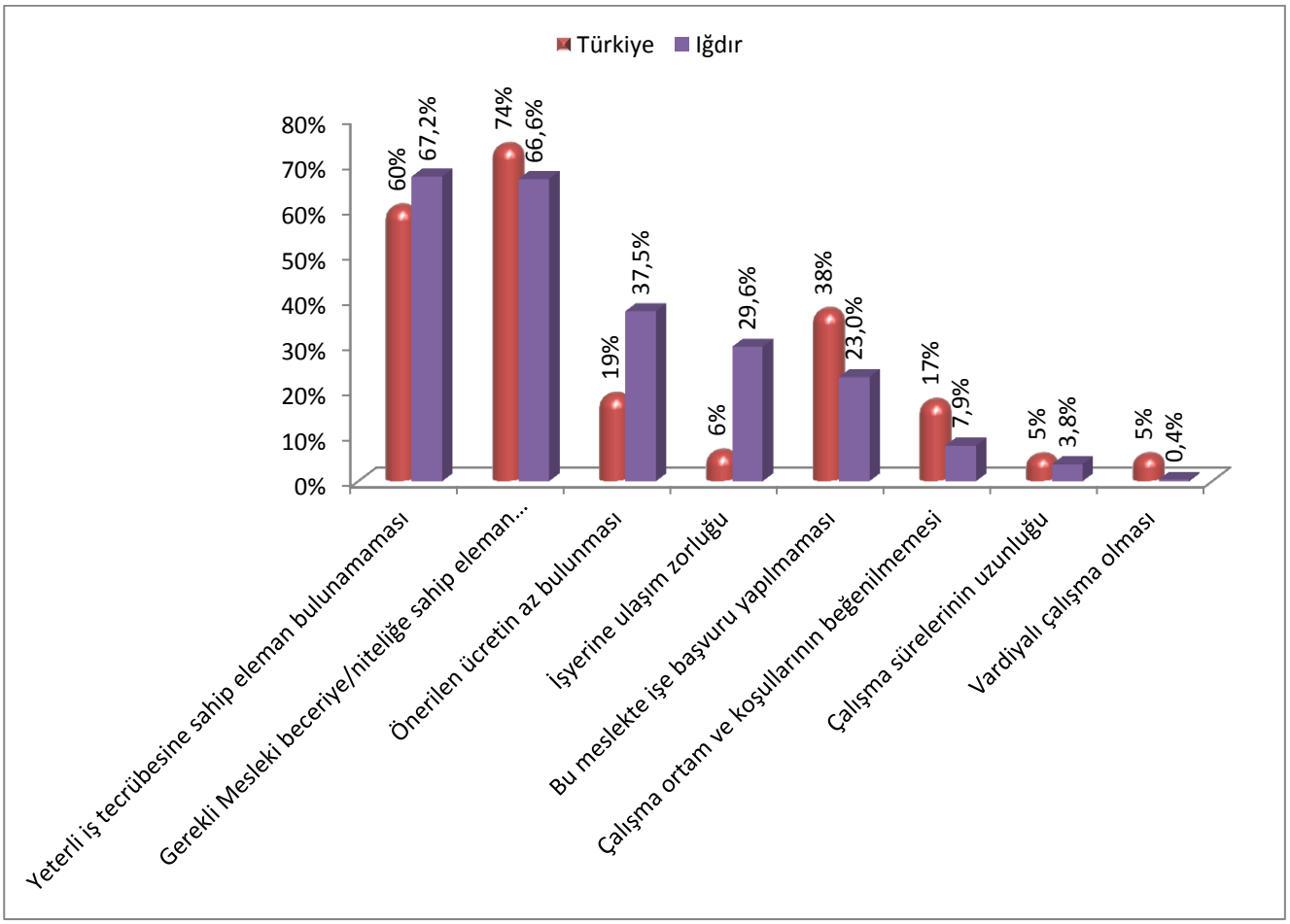

Kaynak: İPTA 2014-I. Dönem

Temininde güçlük çekilen mesleklerin Iğdır ili ile ülke genelinin, temininde güçlük çekilme nedenleri bakımından oransal kıyaslamasının verildiği grafik 16 incelendiğinde, işverenlerin neden olarak, yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması ve gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması nedenlerini ilk iki sırada belirttikleri görülmektedir. Önerilen ücretin az bulunması nedeni Iğdır ili için %37,5' lik oranla, %19 olan Türkiye geneli oranından daha belirgin bir neden olarak karşımıza çıkmaktadır. Başka bir deyişle, eleman teminine giderken Iğdır ili işvereninin iş arayana önerdiği ücretin iş arayanı tatmin etme derecesi, Türkiye genelinde işverenlerin iş arayana önerdiği ücretin tatmin etme derecesinden daha düşük olmaktadır. Bu neden göz önüne alındığında işyerine ulaşım zorluğu nedeninin %29,6' lık oranla Türkiye geneli %6 'lık oranından neden oldukça yüksek olduğu daha kolay anlaşılabilir. Sözgelimi Iğdır ilinde önerilen ücreti az bulan iş arayan için, ayrıca işyerine ulaşım zorluğunun beraberinde getireceği maddi külfet de eklendiğinde, işverenin eleman temini daha da zorlaşmaktadır.

GELEÇEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ

Tablo 49: Sektörler İtibariyle Net İstihdam Değişimi ve Net İstihdam Değişim Oranları

Sektör	Toplam Çalışan Sayısı	Net İstihdam Değişimi	Net İstihdam Değişim Oranı
Madencilik ve taş ocakçılığı	13	17	130,8%
İmalat	583	109	18,7%
İnşaat	572	230	40,3%
Toptan ve perakende ticaret;	1.239	98	7,9%
Ulaştırma ve depolama	1.884	62	3,3%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	141	17	12,1%
Bilgi ve iletişim	54	20	37,0%
Finans ve sigorta faaliyetleri	44	-3	-6,8%
Gayrimenkul faaliyetleri	3	0	0,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	98	29	29,6%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	542	31	5,7%
Eğitim	178	12	6,7%
İnsan sağliği ve sosyal hizmet faaliyetleri	191	0	0,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	65	-1	-1,5%
Genel Toplam	**5.607**	**622**	**11,1%**

Kaynak: İPTA 2014-I. Dönem

Haziran 2015' kadar ne istihdam değişimi bekleyen işyerlerinin sektörel dağılımının verildiği tablo verileri göz önüne alındığında %130,8' lik oranla Madencilik ve taş ocakçılığı sektörü göze çarpmaktadır. Bu durumun oluşmasında, bu sektörde İPTA 2014 kapsamında tek bir işyerinin olması ve bu işyerinin mevcut 13 kişilik çalışan sayısını söz konusu dönem için 30 kişiye çıkartmayı beyan etmesi etkili olmuştur.

Iğdır ilinde net istihdam artışı bekleyen diğer sektör %40,3 ile inşaat sektörü karşımıza çıkmaktadır. Bu sektörü sırasıyla %37,0 ile Bilgi ve iletişim, %29,6 ile Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler, %18,7 ile imalat sektörlerinin izlediği görülmektedir. Finans ve sigorta faaliyetleri sektörünün %6,8 oranında net istihdam azalışı beklemesi göze çarpan başka husus olarak karşımıza çıkmaktadır.

Tablo 50: Meslek Grupları İtibariyle Net İstihdam Değişim Oranları

Meslek Grubu	Toplam Çalışan Sayısı	Net Değişim	Net İstihdam Değişim Oranı
BÜRO HİZMETLERİNDE ÇALIŞAN ELEMANLAR	405	2	0,5%
HİZMET VE SATIŞ ELEMANLARI	401	34	8,5%
NİTELİK GEREKTİRMEYEN MESLEKLER	647	60	9,3%
NİTELİKLİ TARIM, ORMANCILIK VE SU ÜRÜNLERİ ÇALIŞANLARI	5	16	320,0%
PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	280	36	12,9%
SANATKARLAR VE İLGİLİ İŞLERDE ÇALIŞANLAR	763	289	37,8%
TEKNİSYENLER, TEKNİKERLER VE YARDIMCI PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	383	55	14,3%
TESİS VE MAKİNE OPERATÖRLERİ VE MONTAJCILAR	2.412	130	5,4%
Genel Toplam	**5.607**	**622**	**11,1%**

Kaynak: İPTA 2014-I. Dönem

Meslek gruplarına göre 2014 Haziran dönemi için, için net istihdam değişim oranları incelendiğinde %320 ile nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri çalışanları, % 37,8 ile sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar, 14,3% teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek mensupları meslek gruplarında olduğu görülürken, büro hizmetlerinde çalışan elemanlar meslek grubunda net istihdam değişiminin %0,5' lik bir oranla son sırada kaldığı görülmektedir.

Tablo 51: Net İstihdam Artışı ve Azalışı Beklenen İlk 10 Meslek

Net istihdam Artışı Beklenen Meslekler	Net istihdam Azalış Beklenen Meslekler
MAKİNECİ (DİKİŞ)	YÖNETİCİ (ULAŞIM İŞLERİ)
TIR-ÇEKİCİ ŞOFÖRÜ	HAMURKAR
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	PİŞİRİCİ (EKMEK)
İNŞAAT KALFASI (GENEL)	BANKA GİŞE YETKİLİSİ
İNŞAAT ELEMANLARI KALIPÇISI (ELLE)	BİLET SATIŞ ELEMANI (GİŞE/BANKO)
MEYVE SEBZE AYIKLAMA İŞÇİSİ	AMBAR/DEPO GÖREVLİSİ
YAPI YALITIMCISI	OTOBÜS MUAVİNİ
TAŞ VE TUĞLA DUVARCISI	OTOBÜS KAPTANI (ŞOFÖRÜ)
BETONARMECİ	UNLU MAMÜLLER PAKETLEME İŞÇİSİ
GAZETE MUHABİRİ	SERVİS ŞOFÖRÜ (OKUL)

Kaynak: İPTA 2014-I. Dönem

Iğdır ilinde, Haziran 2015 itibariyle en fazla net istihdam artışı beklenen meslekler sıralamasında makine(dikiş) mesleğinin ilk sırada olduğu görülmektedir. Bu mesleği sırasıyla Tır-Çekici Şoförü, Temizlik görevlisi, İnşaat kalfası (genel), İnşaat Elemanları Kalıpçısı (Elle), mesleklerinin takip ettiği görülmektedir. Aynı dönem için ilde en fazla net istihdam azalışı beklenen mesleklerin başında ise Yönetici (Ulaşım İşleri) mesleği yer alırken, bunu sırasıyla Hamurkar, Pişirici (Ekmek), Banka Gişe Yetkilisi, Bilet Satış Elemanı (Gişe/Banko) mesleklerinin takip ettiği görülmektedir.

Tablo 52: 2013 ve 2014 I. Dönem Araştırma Sonuçlarının Net İstihdam Artışı ve Azalışı Özelinde Karşılaştırılması

NET İSTİHDAM ARTIŞI BEKLENEN MESLEKLER		NET İSTİHDAM AZALIŞI BEKLENEN MESLEKLER	
30 haziran 2014	30 haziran 2015	30 haziran 2014	30 haziran 2015
Temizlik Görevlisi	Makineci (Dikiş)	Pişirici (Simit)	Yönetici-Sigorta
Servis Şoförü (Okul)	Tır-Çekici Şoförü	Ortopedi Ve Travmatoloji Uzmanı	Yönetim Bilişim Sistemleri Uzmanı
Tır-Çekici Şoförü	Temizlik Görevlisi	Kebap Ustası	Zihinsel Engelliler Öğretmeni-Özel Eğitim
Beton Ve Betonarme Kalıpçısı	İnşaat Kalfası (Genel)	Genel Sekreter-Kamu	Ziraat Mühendisi
Sıvacı	İnşaat Elemanları Kalıpçısı (Elle)	Zihinsel Engelliler Öğretmeni-Özel Eğitim	Depo Hamalı
Betonarme Demircisi	Meyve Sebze Ayıklama İşçisi	Genel Cerrahi Uzmanı	Büro İşçisi
Boru Döşemecisi	Yapı Yalıtımcısı	Makine Mühendisi	Türkçe Öğretmeni
Kasap (Et Hazırlayıcı)	Taş Ve Tuğla Duvarcısı	Otel Müdürü	Kamyonet Şoförü
İnşaat Elemanları Kalıpçısı (Elle)	Betonarmeci	Kurye	Büro Memuru (İdari İşler)
Satış Temsilcisi / Plasiyer	Gazete Muhabiri	Satış Danışmanı	Matbaa Teknisyeni
Fayans, Seramik Ve Karo Döşemecisi	Sıvacı	Muhasebeci	Yönetici (Ulaşım İşleri)
Sıvacı (Çimento Alçı)	Sıhhi Tesisatçı/Isıtma Ve Sıhhi Tesisatçı	Matbaa Ustası	Hamurkar
Makine Bakım Ustası	Sıvacı (Çimento Alçı)	Minibüs Şoförü	Pişirici (Ekmek)
Ön Muhasebeci	Tuz İmal İşçisi	Şoför-Yük Taşıma	Banka Gişe Yetkilisi
Demir Doğramacı	Beton Ve Betonarme Kalıpçısı	Direksiyon Eğitmeni	Bilet Satış Elemanı (Gişe/Banko)
Oto Bakım-Onarımcısı (Oto Mekanikeri)	Diğer Fidanlık İşçileri Ve Bahçıvanlar	Sekreter	Ambar/Depo Görevlisi
Depo Sorumlusu	Alçı Dekorasyoncu (Kartonpiyer)	Soğuk Demirci	Otobüs Muavini
Sıhhi Tesisatçı	Betonarme Demircisi	Biyoloji Öğretmeni-Ortaöğretim	Otobüs Kaptanı (Şoförü)
Garson (Servis Elemanı)	Garson (Servis Elemanı)	Matematik Öğretmeni-Ortaöğretim	Unlu Mamüller Paketleme İşçisi
Elektrik Tesisatçısı-Bina	Beden İşçisi (İnşaat)	Tıbbi Laboratuar Teknikeri	Servis Şoförü (Okul)

Kaynak: İPTA 2014-I. Dönem

30 Haziran 2014 itibariyle istihdam artışı beklenen meslekler arasında ilk sırayı temizlik görevlisi mesleği alırken, 30 Haziran 2015 itibariyle birinci sırayı makineci(dikiş) mesleğinin aldığı görülmektedir. Gazete muhabiri, tuz imal işçisi, Meyve Sebze Ayıklama İşçisi, Diğer Fidanlık İşçileri Ve

Bahçıvanlar gibi meslekler 2014 yılında istihdam artışı beklenen meslekler arasında ilk on beş meslek arasında görülmezken, 2015 yılı için ilk on beş meslek arasında yer aldığı gözlenmektedir.

30 Haziran 2014 itibariyle istihdam azalışı beklenen meslekler için ilk sıra Pişirici (Simit) mesleğine ait iken, Yönetici-Sigorta mesleği 30 Haziran 2015 için istihdam azalışı beklenen meslekler arasında ilk sırada yer almaktadır.

Tablo 52' ye genel olarak bakıldığında ise 2014 ile 2015 yıllarında en fazla istihdam azalışı beklenen meslekler sütunları, en fazla istihdam artışı beklenen meslekler sütunlarından daha çok farklılık gösterdiği görülmektedir.

Tablo 53: Toplam İşyerleri ve Mevsimlik Personel Çalıştıran İşyerlerindeki Net İstihdam Değişim Oranları ve Sektörler İçerisindeki Net İstihdam Değişim Payı

	Mevsimlik Personel Çalıştıran işyerleri		Toplam İşyerlerinin	
SEKTÖRLER	NİDO	SEKTÖRLER İTİBARİYLE NET DEĞİŞİM	NİDO	SEKTÖRLER İTİBARİYLE NET DEĞİŞİM
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	0%	0	5,7%	31
İmalat	18%	40	18,7%	109
İnşaat	45%	126	40,3%	230
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	12%	4	12,1%	17
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	0%	0	29,6%	29
Toptan ve perakende ticaret; motorlu	19%	32	7,9%	98
Ulaştırma ve depolama	-38%	-33	3,3%	62
Genel Toplam	**18%**	**169**	**11,1%**	**622**

Kaynak: İPTA 2014-I. Dönem

Net istihdam değişim oranının (NİDO) sektörlere göre dağılımının verildiği tablo incelendiğinde Haziran 2015 itibariyle Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler sektöründe Mevsimlik çalıştıran işyerlerinin net istihdam değişim oranı %0 gözlenirken, aynı sektörde toplam işyerleri için bu oran %29,6 görülmektedir. Mevsimlik Personel Çalıştıran işyerleri arasında net istihdam değişim oranı %0 olan diğer sektör İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektörü görülmektedir.

Ulaştırma ve depolama sektöründe ise Mevsimlik Personel Çalıştıran işyerlerinde net istihdam değişim oranının %-38 ile göze çarpmaktadır. Bu durum söz konusu sektöre ait mevsimlik personel çalıştıran işyerlerinde, mevcut çalışan toplam personel bazında, Haziran 2015 itibariyle her 100 kişi için 33 kişilik personel azalışına gidileceği anlamına gelmektedir. Bununla birlikte aynı sektör toplam işyerleri için, Iğdır ilinde Haziran 2015 itibariyle %3,3 oranında net istihdam değişimi gözlenmektedir.

Iğdır ili genelinde Mevsimlik Personel Çalıştıran işyerleri için Haziran 2015 itibariyle %18 net istihdam değişimi beklenirken, toplam işyeri bazında aynı dönem için görülen net istihdam değişim oranı ise %11,1 olarak karşımıza çıkmaktadır.

Tablo 54: Part Time Çalışma ve İşyeri Büyüklüklerine Göre Net İstihdam Değişim Oranları

İşyeri Büyüklüğü	Part Time Çalışanı Olan İşyerlerinin Net İstihdam Değişim Oranı	Part Time Çalışanı Olmayan İşyerlerinin Net İstihdam Değişim Oranı	Toplam İşyerlerinin Net İstihdam Değişim Oranı
1-9	0,0%	43,7%	41,8%
10-49	13,0%	10,7%	11,0%
50+	1,1%	10,4%	8,3%
Genel Toplam	**6,5%**	**11,9%**	**11,1%**

Kaynak: İPTA 2014-I. Dönem

Haziran 2015 itibariyle, İşyeri büyüklüklerine göre Part Time Çalışanı Olan ve Part Time Çalışanı Olmayan işyerleri ile Toplam İşyerlerinin Net İstihdam Değişim Oranlarının verildiği tablo incelendiğinde, net istihdam değişim oranının en fazla, işyeri büyüklüğü 1-9 olup part time çalışanı olmayan işyerlerinde %43,7 'lik bir oranla göze çarpmaktadır. Bu durum söz konusu dönem için işyeri büyüklüğü 1-9 olan işyerlerinin, diğer büyüklüklerdeki işyerlerinden oransal olarak daha çok büyümeyi hedefledikleri anlamı taşımaktadır.

SONUÇ

- Kayıtlı işsiz sıralamasında ilk sırada Beden İşçisi (Genel) mesleğinin yer alması, işsizlik kaydı için müracaat edenlerin çoğunlukla eğitim düzeyi düşük ve niteliksiz iş beklentisindeki iş arayanlar olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Nitelik gerektirmeyen meslekler meslek grubu açık iş dağılımında %8 ile diğer meslek grupları arasında son sırada yer almaktadır. Bu sebeple, Iğdır ilinin işgücü profilinin daha nitelikli duruma gelmesi ve iş arayanların iş piyasasına daha etkili bir şekilde katılması için, kurs programlarından daha çok sayıda kişinin faydalandırılmasının ve açılacak program çeşitliliğinin arttırılmasının büyük önem arz ettiği düşünülmektedir.
- Her 10 işyerinden 4'ü İŞKUR hizmetinden faydalanmaktadır. Bu oranın arttırılması için teşviklerin geliştirilmesi önerilmektedir.
- İşyeri büyüklüğü 1-9 olan işyerlerinin, diğer büyüklüklerdeki işyerlerinden oransal olarak daha çok büyümeyi hedefledikleri düşünülmektedir. İlde işyeri büyüklüklerine İŞKUR'dan faydalanan işyeri oranları incelendiğinde işyeri büyüklüğü arttıkça faydalanma oranı arttığı görülmektedir. Bu sebeple daha küçük işyerlerinin kurum hizmetlerinden faydalanmasını sağlayacak çalışmaların arttırılması önerilmektedir.
- İşyerindeki Çalışanlarına Eğitim Veren İşyeri oranı %56'dır. Bu oranın arttırılması için işverenin bilinçlendirilmesi önerilmektedir.
- Kurulma yaşı ''20-24'' aralığında olan işyeri sayısı en az olup bu oran 3,2% dir. İl geneli işyerlerinin kurulma yaşları incelendiğinde 20 yaşından büyük olan işyeri sayısı çok azdır. Bunların temel nedenleri işverenlerin belli bir mali güce ulaştıktan sonra yatırımlarını il dışına çıkarttıkları ya da rekabet gücü bulamadıkları için işyerlerini kapattıkları düşünülmektedir.
- Iğdır ilinde kadın çalışan oranı %13,8' de kalmaktadır. Kadınlar, meslek grupları arasında incelendiğinde daha çok büro hizmetlerinde %44' lük oranla en fazla çalıştıkları meslek grubudur. Aynı zamanda bütün meslek gruplarında erkek çalışma oranı 50'nin üzerindedir.
- Eğitim sektörünün açık iş verme oranı %30 ile ilk sıraya yer almaktadır. Temel nedenlerden bir tanesi devletin dershane kapatmayı gündemine alması ve eğitim sektöründe çalışan personelin yeni arayışlar içerisine girdiği düşünülmektedir.
- İnşaat, Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri ile eğitim sektörlerinde işkur iş arama kanalı tercih edilme oranı %0 oranını almaktadır. Bu sektörlerin kurum hizmetlerini tanıtma ile ilgili çalışmaların arttırılması önerilmektedir.
- Iğdır ilinde işveren açık işini temin etmede genel olarak akraba-eş dost kanalını kullanma eğilimindedir. İşkur kanalını tercih etme oranlarını yükseltmek için teşvikler arttırılabilir. İşverenin akraba –eş dost kanalını büyük bir oranla kullanması; teşvikleri yetersiz görmesi, işbaşı eğitim(İEP) programından faydalanmaya çalışan bazı işverenlerin programın yükümlülüklerini yerine getirmemekten kaynaklı cezai müeyyidelerle karşı karşıya kalması konularının etkili olduğu düşünülmektedir. İlgili işverenler şoförlere araçlarını teslim ederken özellikle şoförlerin güvenilir kişiler olmasına dikkat ettikleri; bu sebeple akraba-eş dost kanalını kullanmaya çalıştıkları işveren ziyaretlerinden de anlaşılmaktadır. Ulaştırma ve depolama sektörünün, dış ülkelere sınır olan Iğdır ilinde yurtiçi-yurt dışı güzergahta çalışacak istekli, güvenilir ve nitelikli personel (Tır Şoförü…vb.) bulma sıkıntısı olduğu düşünülmektedir.

- Meslek gruplarına göre açık iş dağılımı incelendiğinde 33,3% ile hizmet ve satış elemanları meslek grubu ise ilk sırada yer almaktadır. En fazla çalıştığı mesleğin temizlik görevlisi mesleği olduğu kadınlara, bu meslek grubunda daha nitelikli meslekler edindirerek işgücü piyasasına katılmasının sağlanması önerilir.
- Erkeklerin en fazla çalıştığı meslek Tır-çekici şoförü mesleğidir.
- Açık işler için talep edilen becerilerden erkekler için iş ahlakına sahip olma ilk sırayı alırken, kadınlar için fiziksel ve bedensel yeterlilik ilk sırayı almaktadır. İş arayanların bu konuda bilinçlendirilmesinin önemli olduğu düşünülmektedir.
- Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubunda meslek grubunda çalışan sirkülasyonunun fazla olduğu düşünülmektedir.
- Temininde güçlük çekilen meslekler arasında tekstil ile ilgili meslekler ilk sıralardadır.
- Tekstil ile ilgili Model Makineci (Dokuma Hazır Giyim Ve Ev Tekstili), ile Denim Kumaş Operatörü meslekleri ile ilgili Iğdır ilindeki işverenler, temininde güçlük çekme nedenlerini ortadan kaldırmak için, çalışanlarına servis imkânı sağlamaya çalışma ve önerilen ücreti iyileştirme yoluna gidebilir.

KAYNAKÇA

TÜİK, Hane halkı İşgücü Anketleri

İŞKUR, İstatistik Yıllıkları

SGK, Aylık İstatistik Bülteni

Gibi kullanılan yayın ve bağlantılar alfabetik olarak buraya yazılacaktır.

EKLER

Ek 1- İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu

İŞKUR	TÜRKİYE İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI (TİPTA)
2014	İŞYERİ BİLGİ FORMU

Sayın İşyeri Yetkilisi,

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından gerçekleştirilecek olan işgücü piyasası araştırması ile ilimizde istihdam ve işsizlik sorununun çözümü için işgücünün yapısı, sektörler bazında personel, eğitim, nitelik vb. ihtiyaçlarının belirlenmesine yönelik bilgi derlenmesi amaçlanmaktadır.

Bilgi Verme ve Gizlilik

1- Kurum ve kuruluşlardan alınan bu bilgiler, **yalnızca istatistiksel çalışmalarda kullanılmak amacıyla toplanmakta olup, gizliliği 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu ile teminat altına alınmıştır.** Kanun uyarınca sizden alınan bu bilgilerden şahsınıza özel olanlar; idari, adli ve askeri hiçbir organ, makam, merci veya kişiye verilemez, istatistik amacı dışında kullanılamaz.
2- **4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu'nun 21 inci maddesi gereğince Kurum tarafından, kamu ve özel kesim işyerlerinden iş ve işgücü konularında bilgi istenildiğinde, belirtilen süre içinde bilgi verilmesi zorunludur**.
3- İşverenlerden toplanan bilgiler, Kurum hizmetlerinden başka amaçla kullanılamaz. **İkinci fıkraya aykırı davrananlar hakkında Türk Ceza Kanunu'nun 136 ncı maddesi hükümleri uygulanır.**

Kapsam

Bu araştırma, ilinizdeki 10 ve daha fazla kişi istihdam eden örnek işyerlerini kapsamaktadır. İşyeri Bilgi Formunun, işyeri sahibi veya ortakları, insan kaynakları, personel, işyeri veya muhasebe müdürleri tarafından doldurulması önerilmektedir. Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda bilgi formunu doldurarak verdiğiniz bilgiler ve çalışmaya yapmış olduğunuz katkılardan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarız.

İŞYERİ BİLGİLERİ

Örnek No				
İşyerinin Yasal Unvanı				
İşyerinin Tabela Unvanı				
1) İşyerinizin kuruluş tarihini yıl olarak belirtiniz.				
	Evet	**Hayır**	**Fikrim Yok**	
2) İşyeri olarak İŞKUR hizmetlerinden yararlanıp yararlanmadığınızı belirtiniz.				
3) Daha önce İŞKUR'dan eleman talebinizin olup olmadığını belirtiniz.				
4) İşyerinizin devletin verdiği istihdam teşviğinden yararlanıp yararlanmadığını belirtiniz.				
5) İşyerinizde üretilen ürünlerin ihraç edilip edilmediğini belirtiniz.				
6) İşyerinizin yabancı ortaklığı olup olmadığını belirtiniz.				
7) İşyerinizde kısmi (part-time) çalışmanın var olup olmadığını belirtiniz.				
8) İşyerinizde çalışanlara kreş imkanının sağlanıp sağlanmadığını belirtiniz.				
9) Çalışanlarınıza işe gelmede servis hizmetinin sağlanıp sağlanmadığını belirtiniz.				
10) İşyerinizde mevsimlik istihdam edilen personelin olup olmadığını belirtiniz.				
11) 2014 yılında çalışanlarınıza işleriyle ilgili herhangi bir eğitim düzenlenip düzenlenmediğini belirtiniz.				

ADRES BİLGİLERİ

İL:	**İLÇE:**	**MAHALLE :**	
CADDE/SOKAK:			
DIŞ KAPI NO :			
İÇ KAPI NO :			
TELEFON/FAKS/E-POSTA	...../...../ .....@.....		

Formu Cevaplayan İşyeri Yetkilisinin

Adı ve Soyadı		**Unvanı**	
Tarih		**Telefonu**	
E-posta		**İmza/Kaşe**	

Bu kısım Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'nde Bilgi Formunun uygulamasından sorumlu olan "kamu görevlilerince" doldurulacaktır.

BU İŞYERİ BİLGİ FORMU ZİYARETÇİ VE KOORDİNATOR EL KİTABI OKUNDUKTAN SONRA UYGULANMIŞ VE VERİ GİRİŞİ ZİYARETÇİ VE KOORDİNATÖR EL KİTABINA UYGUN YAPILMIŞTIR. ARZ EDERİM.

	ZİYARETÇİ	**KONTROLÖR**	**VERİ GİRİŞ PERSONELİ**
Adı ve Soyadı			
Tarih ve İmza			

BİLGİ İÇİN BAŞVURULABİLECEK ADRES TELEFON VE FAKS NUMARALARI

İL MÜDÜRLÜĞÜ	ADRES	TELEFON	FAKS	E-POSTA
..... Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü	.....	.....	.....	.....

Bölüm I - MEVCUT İSTİHDAM

S 12: İşyerinizde çalışmakta olan mevcut personeli fiilen yaptıkları işlere göre sıralayınız?

01	02	03	04
Yapılan iş (Örnek; mimar, ziraat mühendisi, harita teknikeri, buldozer operatörü, sekreter, taşıma işçisi vb.)	Kadın Çalışan **Sayısı**	Erkek Çalışan **Sayısı**	Toplam Çalışan **Sayısı**
TOPLAM			

S13. İşyerinizde çalışan sayısının son bir yıl içerisinde, 10 ve üzerine çıkıp çıkmadığını belirtiniz. **(Bu soruya sadece "12. Soruda toplam çalışan sayısı 9 veya daha az kişi olarak belirtilen işyerleri" cevap verecektir.)**	**Evet** ☐	
	Hayır ☐	

SONRAKİ SAYFAYA GEÇİNİZ

Bölüm II -AÇIK İŞLER

S14: Şu an işyerinize herhangi bir yolla eleman arıyor musunuz?

S 14.1: Eleman aramıyoruz. → **Soru 15'e geçiniz.**

01	02	03	04													05					06		
Eleman Aranılan Meslekler	Toplam Açık İş **Sayısı**	Talep Edilen **Asgari** Eğitim Düzeyi 1. Çıraklık 2. Lise altı 3. Genel lise 4. Meslek lisesi 5. Meslek yüksekokulu 6. Lisans 7. Lisans üstü 8. Farketmez	**Beceri İhtiyacı ve Kişisel Özellikler (*)** 1. Bilgisayar kullanımı 2. Fazla mesaiye kalabilme 3. Fiziki ve bedensel yeterlilik 4. Hesap yapabilme (Analitik beceri) 5. İletişim ve ifade yeteneği 6. İş ahlakına sahip olma 7. Proje tabanlı çalışma 8. Satış ve pazarlama becerisi 9. Seyahat edebilme esnekliği 10.Sorun çözme ve bağımsız karar verme becerileri 11.Takım çalışması 12.Yabancı dil 13.Yeterli mesleki/teknik bilgi ve tecrübe													**İlgili meslekteki açık işinizi hangi yolla arıyorsunuz (*)** 1. İŞKUR aracılığıyla 2. Gazete-İlan, vb. 3. Akraba-Eş Dost 4. İnternet-Sosyal Medya 5. Özel İstihdam Büroları					**Açık işiniz için aşağıdaki seçeneklerden hangisini tercih edersiniz?** 1. Kadın 2. Erkek 3. Farketmez		
			1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**9**	**10**	**11**	**12**	**13**	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**1**	**2**	**3**

(*) (04), (05) ve (06) sütunlarında birden fazla seçenek (X) şeklinde işaretlenebilir.

SONRAKİ SAYFAYA GEÇİNİZ

BÖLÜM III. 30 HAZİRAN 2015 TARİHİ İTİBARİYLE ÇALIŞAN SAYISINDA NET DEĞİŞİKLİĞİ OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

01	02	03
S.15: 30 Haziran 2015 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı bekliyor musunuz?	**Evet**	**15.1'e geçiniz**
	Hayır	**16.soruya geçiniz**
	Fikrim Yok	**16.soruya geçiniz**

S 15.1: **30 Haziran 2015 tarihi itibariyle** işyerinizde çalışan sayısında net istihdam artışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam **ARTIŞI** olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal ***artış***

S.16: 30 Haziran 2015 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam azalışı bekliyor musunuz?	**Evet**	**16.1'e geçiniz**
	Hayır	**17.soruya geçiniz**
	Fikrim Yok	**17.soruya geçiniz**

S 16.1: **30 Haziran 2015 tarihi itibariyle** işyerinizde çalışan sayısında net istihdam azalışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam **AZALIŞI** olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal ***azalış***

SONRAKİ SAYFAYA

BÖLÜM IV. ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

S17: 2014 yılı içerisinde işyerinizde eleman temininde güçlük çektiğiniz meslekleri ve bu mesleklerde temininde güçlük çektiğiniz eleman sayısını belirtiniz?

S 17.1: Eleman temininde güçlük çektiğimiz meslek yok. ☐ → **Görüşme Bitmiştir. TEŞEKKÜRLER.**

01	02	03	04							
Eleman Temininde Güçlük Çekilen Meslekler	Temininde güçlük çekilen eleman **sayısı**	**Temininde Güçlük çektiğiniz mesleği şu an karşıladınız mı? 1-EVET 2- HAYIR 3-KISMEN**	**Temininde Güçlük Çekilme Nedeni (*)** **1. Bu meslekte işe başvuru yapılmaması** **2. Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması** **3. Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması** **4. Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi** **5. Önerilen ücretin az bulunması** **6. Vardiyalı çalışma olması** **7. İşyerine ulaşım zorluğu** **8. Çalışma Sürelerinin Uzunluğu**							
			1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								

*** Birden fazla güçlük çekilme nedeni işaretlenebilir.**

Türkiye İşgücü Piyasası Araştırmasına yaptığınız katkıdan dolayı teşekkür ederiz.

V.Bilgi Formu Hakkında Görüş ve Önerileriniz?
(Bu kısım Ziyaretçi veya Yanıt veren İşveren tarafından doldurulabilir.

İşverenin görüşleri:

Ziyaretçinin görüşleri:

Ek 2- Örnekleme Yapılan İller Listesi ve Örnek Sayıları

Tamsayım Yapılan İller	10+ İşyeri Sayısı	Tamsayım Yapılan İller	10+ İşyeri Sayısı
ADANA	4.255	KARABÜK	458
ADIYAMAN	800	KARAMAN	477
AFYONKARAHİSAR	1.375	KARS	279
AĞRI	461	KASTAMONU	701
AKSARAY	785	KAYSERİ	3.307
AMASYA	627	KIRIKKALE	405
ARDAHAN	95	KIRKLARELİ	658
ARTVİN	343	KIRŞEHİR	377
AYDIN	1.962	KİLİS	172
BALIKESİR	2.252	KONYA	4.466
BARTIN	421	KÜTAHYA	1.106
BATMAN	1.039	MALATYA	1.431
BAYBURT	99	MANİSA	2.331
BİLECİK	431	MARDİN	1.333
BİNGÖL	541	MERSİN	3.638
BİTLİS	433	MUĞLA	2.537
BOLU	629	MUŞ	426
BURDUR	507	NEVŞEHİR	780
ÇANAKKALE	988	NİĞDE	535
ÇANKIRI	252	ORDU	1.313
ÇORUM	1.043	OSMANİYE	897
DENİZLİ	2.961	Rize	808
DİYARBAKIR	2.502	SAKARYA	1.984
DÜZCE	1.028	SAMSUN	2.246
EDİRNE	715	SİİRT	369
ELAZIĞ	1.310	SİNOP	370
ERZİNCAN	393	SİVAS	1.129
ERZURUM	1.199	ŞANLIURFA	2.365
ESKİŞEHİR	2.068	ŞIRNAK	613
GAZİANTEP	3.435	TEKİRDAĞ	2.447
GİRESUN	842	TOKAT	918
GÜMÜŞHANE	192	TRABZON	2.283
HAKKARİ	201	TUNCELİ	152
HATAY	2.208	UŞAK	889
IĞDIR	238	VAN	1.194
ISPARTA	675	YALOVA	581
KAHRAMANMARAŞ	1.805	YOZGAT	613
		ZONGULDAK	1.014
Genel Toplam		88.712	

Örnekleme Yapılan İller	10+ Örneklem İşyeri Sayısı
ANKARA	6.911
KOCAELİ	4.201
BURSA	10.183
İZMİR	6.276
İSTANBUL	8.493
ANTALYA	4.289
Toplam	40.353

Ek 3-Tanım ve kavramlar sözlüğü

İşgücü Piyasası: Potansiyel çalışanların emeklerini arz ettikleri, işverenlerin de, ihtiyaç duydukları işgücünü talep ettikleri piyasadır. Çalışanlar öncelikle mesleki olmak üzere işe ilişkin beceri ve yeterliliklerini sunarken karşılığında ücret talep ederler.

İl İşgücü Piyasası: İşgücünün il düzeyinde arz ve talep olunduğu pazardır. İl düzeyinde işverenler birçok iş için çeşitli meslek dallarında işçi, çalışanlar da iş talep eder. Bu işler bakımından piyasa, il işgücü piyasasıdır.

İşgücü Piyasası Analizi: Belirli bir yer, bölge ya da ülkenin işgücü piyasasının niteliklerinin ve ayırıcı özelliklerinin incelenip çözümlenmesidir.

İşgücü Talebi: İşgücü talebi işverenlerin istihdam etmeyi istedikleri işçi sayısıdır.

İşgücü Talep Araştırması: İŞKUR tarafından 12 Mayıs-27 Haziran tarihleri arasında yapılan işyeri ziyaretleri kapsamında "İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu" uygulamasıdır.

İşgücü Talep Araştırması Çerçevesi: Maliye Bakanlığı ve SGK kayıtları kullanılarak TÜİK tarafından hazırlanan "Türkiye İşyeri Kayıt Sistemi" üzerinden en güncel veri olan 2013 yılı kayıtlarıdır. Talep araştırması kapsamında çeşitli nedenlerle görüşülemeyen işyerleri için "işyeri cevapsızlık formu" doldurulmuştur.

İşgücü Arzı: Bireylerin her türden işgücü piyasasına pazarlamak üzere sundukları işgücü toplamıdır.

Tanımlanmış bir zaman dilimi (referans dönemi) içinde belirli bir yaş üzerindeki nüfus, işgücü bakımından üç temel gruba ayrılmaktadır; istihdam edilenler, işsizler ve işgücüne dâhil olmayanlar. İstihdam edilenler ve işsizler, birlikte işgücünü oluştururlar. Yukarıda belirtilenler şu şekilde özetlenebilir;

Çalışma çağındaki nüfus: İşgücü+ İşgücüne dâhil olmayanlar

İşgücü: İstihdam edilenler+ İşsizler

Kurumsal olmayan nüfus: Üniversite yurtları, yetiştirme yurtları (yetimhane), huzurevi, özel nitelikteki hastahane, hapishane, kışla vb. yerlerde ikamet edenler dışında kalan nüfustur.

Kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfus: Kurumsal olmayan nüfus içerisindeki 15 ve daha yukarı yaştaki nüfustur.

Genç nüfus: 15-24 yaş grubundaki nüfustur.

İşgücü: İstihdam edilenler ile işsizlerin oluşturduğu tüm nüfusu kapsar.

İşgücüne Katılım Oranı (İKO): İşgücü katılım oranı bir ekonomide çalışan veya işsiz, ekonomik olarak aktif olan nüfusun çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eder.

İKO = (İşgücü Arzı (İstihdam+İşsiz))/(Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus) x 100

Çalışma hayatına katılımı ölçen bu gösterge, çalışma yaşındaki nüfusun ekonomik olarak aktif olan kesimini gösterir. Ülke mal ve hizmet üretiminde yer alabilecek işgücü arzının büyüklüğü hakkında

bilgi verir. Cinsiyet ve yaş gruplarına ve eğitim durumuna göre işgücüne katılım oranı ekonomik olarak aktif nüfusun yapısı hakkında bir resim çizer.

Eğitim seviyelerine göre işgücü: Bu gösterge toplam işgücünü eğitim durumlarına göre analiz ederken, 25-29 yaş grubundaki yüksek eğitimlilerin işgücü içindeki oranına da özel önem verir.

İstihdam edilenler: Aşağıda yer alan işbaşında olanlar ve işbaşında olmayanlar grubuna dâhil olan kurumsal olmayan çalışma çağındaki tüm nüfus istihdam edilen nüfustur.

İş başında olanlar: Yevmiyeli, ücretli, maaşlı, kendi hesabına, işveren ya da ücretsiz aile işçisi olarak referans dönemi içinde en az bir saat bir iktisadi faaliyette bulunan kişilerdir.

İş başında olmayanlar: İşi ile bağlantısı devam ettiği halde, referans haftası içinde çeşitli nedenlerle işinin başında olmayan kendi hesabına veya işveren olarak çalışanlar istihdamda kabul edilmektedir.

Üretici kooperatifi üyeleri, bir iş ya da meslekte bilgi veya beceri kazanmak amacıyla belirli bir menfaat (ayni ya da nakdi gelir, sosyal güvence, yol parası, cep harçlığı vb.) karşılığında çalışan çıraklar ve stajyer öğrenciler de istihdam halinde olanlar kapsamına dâhil edilmektedirler.

İstihdam Oranı: Çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranıdır. Ülke ekonomisinin istihdam yaratma gücünü gösterir. Özelikle yaş, cinsiyet ve iktisadi faaliyetlere göre istihdama katılım oranı istihdam politikalarının oluşturulmasında kilit unsurlardır.

İstihdam Oranı = (Toplam istihdam)/(Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus) x 100

Yüksek istihdam oranı ülke ekonomisinin pozitif olarak değerlendirilmesine yol açmasına rağmen, bu gösterge tek başına yeterli değildir. İstihdam oranının değerlendirilmesinde ücretler, çalışma saatleri, kayıt dışı istihdam, eksik istihdam ve çalışma saatleri de önemlidir.

Düşük istihdama katılım oranı ise nüfusun ekonomik faaliyetlere katılmadığını, ekonominin ya yüksek işsizlik oranına ya da çok sayıda ekonomik anlamda aktif olmayan nüfusa sahip olduğunu gösterir.

İşteki durum: Ücretliler, kendi hesabına çalışanlar, işverenler ve ücretsiz aile işçileri olarak dört kategori altında toplanan işteki durum, işgücü piyasasının dinamiklerini ve ülke ekonomisinin gelişimini gösterir. Gelişen bir ülkede genel olarak beklenen tarım sektöründen sanayi ve hizmet sektörlerine geçişle birlikte, ücretli ve maaşlı çalışanların sayısındaki artış; kendi hesabına ve ücretsiz aile işçisi olarak çalışan sayısındaki azalıştır.

İktisadi faaliyetlere göre istihdam: Bu gösterge istihdamın hangi ekonomik faaliyetlerde yer aldığının ifadesidir. İstihdam genelde tarım, sanayi ve hizmetler olarak üç temel iktisadi faaliyete ayrılır. Bu gösterge toplam istihdamın sektörlere göre oransal dağılımını gösterir. Böylelikle sektörlere göre ekonomik gelişmeyi veya daralmayı, trendleri, gelişmiş ve gelişmekte olan ülke ekonomileri arasındaki seviye farkını ortaya koyar. Sektörel istihdam akışları verimlilik analizlerinde çok önemli yer teşkil eder. Toplam verimliliğin artması için, istihdamın daha az verimliliğe sahip sektörlerden daha yüksek verimliliğe sahip sektörlere geçmesi gerekir.

Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev2.0 esas olmak üzere aşağıda yer alan sektörler kapsamı oluşturmaktadır.

A	Tarım, ormancılık ve balıkçılık
B	Madencilik ve Taş ocakçılığı
C	İmalat
D	Elektrik, gaz, Buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı
E	Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri
F	İnşaat
G	Toptan ve parekende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motordikletlerin onarımı
H	Ulaştırma ve depolama
I	Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri
J	Bilgi ve iletişim
K	Finans ve sigorta faaliyetleri
L	Gayrimenkul faaliyetleri
M	Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetleri
N	İdari ve destek hizmet faaliyetleri
O	Kamu yönetimi ve savunma
P	Eğitim
Q	İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri
R	Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor
S	Diğer hizmet faaliyetleri
T	Hanehalklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri: Hanehalkları Tarafından Kendi Kullanımlarına Yönelik Olarak Ayrım Yapılmamış
U	Uluslar arası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri

Mesleklere göre istihdam: Meslek sınıflaması olarak kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü, Uluslararası Çalışma Örgütünün ISCO-88 Uluslararası Standart Meslek Sınıflandırma Sistemi esaslarına göre hazırlanan ve meslek sınıflandırma sistemi içinde yer alan meslek unvanlarını, özetlenmiş meslek tanımlarını ve meslek kodlarını kapsayan bir sözlüktür.

Meslek sınıflaması dört rakamlı kodlanmış olup 9 ana grup altında toplanmaktadır. Ana grupların altında 2 basamaklı alt gruplar, alt grupların altında 3 basamaklı meslek grupları ve meslek gruplarının da altında 4 basamaklı meslekler yer almaktadır. İŞKUR tarafından kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü (TMS) İSCO-08 ile uyumlu daha ayrıntılı bir sözlüktür. İSCO'da söz konusu olan meslek grubu iken TMS'de mesleklerin en ayrıntılı hali bulunmaktadır.

Bu gösterge özellikle farklı işgücü piyasalarında arz ve talep dengesizliklerin analizinde çok önemlidir. Karar vericiler ve politika yapıcıların ekonomik ve sosyal politikaların formüle edilmesinde ve işgücü, öğretim ve mesleki eğitimin planlanarak uygulanmasında, yürütülmesinde istihdamın mesleklere göre dağılımı önem arz etmektedir.

Kayıt dışı istihdam: Referans haftasında yaptığı işten dolayı herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna kayıtlı olmayanlardır.

Birçok ülkede kayıtdışı istihdam, gelir ve üretim yaratmada önemli bir rol oynar. Kayıtdışı istihdam sosyal güvenlik sisteminin ve yasal yaptırımlarının dışında olmasına rağmen, yüksek nüfus artış hızına veya kentleşmeye sahip ülkelerde bir seçenek olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kayıt dışı istihdam oranı: Bu gösterge kayıt dışı istihdamın toplam istihdam içindeki oranı olarak hesaplanmaktadır. Oranın büyüklüğü çalışma hayatının sosyal güvenceden uzaklığı hakkında bilgi verir.

Kayıtdışı istihdam Oranı = (Kayıtdışı istihdam)/(Toplam istihdam) x 100

Eksik istihdam: Uluslararası Çalışma Örgütü tarafından düzenlenen 16. Çalışma İstatistikçileri Konferansında, mevcut eksik istihdam tanımı, yaşanan ölçüm zorlukları nedeniyle yeniden ele alınarak, eksik istihdam sorununu daha net ortaya koyabilecek "zamana bağlı eksik istihdam" ve "yetersiz istihdam" kavramlarına geçilmesine karar verilmiştir.

Zamana bağlı eksik istihdam: Referans haftasında istihdamda olan, esas işinde ve diğer

işinde/işlerinde toplam olarak 40 saatten daha az süre çalışmış olup, daha fazla süre çalışmak istediğini belirten ve mümkün olduğu taktirde daha fazla çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

Yetersiz istihdam: Zamana bağlı eksik istihdam kapsamında yer almamak koşuluyla, referans haftasında istihdamda olan, son 4 hafta içinde mevcut işini değiştirmek için veya mevcut işine ek olarak bir iş aramış olan ve böyle bir iş bulduğu takdirde 2 hafta içinde çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

İşsiz: Çalışma yaşında olup, işi olmayan, aktif olarak iş arayan ve çalışmaya hazır kesimi ifade eder. Referans dönemi içinde istihdam halinde olmayan (kâr karşılığı, yevmiyeli, ücretli ya da ücretsiz olarak hiç bir işte çalışmamış ve böyle bir iş ile bağlantısı da olmayan) kişilerden iş aramak için son dört hafta içinde iş arama kanallarından en az birini kullanmış ve 2 hafta içinde işbaşı yapabilecek durumda olan tüm kişiler işsiz nüfusa dâhildirler. Ayrıca, dört hafta içinde başlayabileceği bir iş bulmuş ya da kendi işini kurmuş ancak işe başlamak ya da işbaşı yapmak için çeşitli eksikliklerini tamamlamak amacıyla bekleyenler de işsiz nüfus kapsamına dahildirler.

İşsizlik oranı: İşgücü piyasasının en çok bilinen ve medya tarafından da üzerine en çok değinilen göstergesi işsizlik oranıdır. Toplam işsiz sayısının işgücü arzına oranıdır. İşsizliğin değerlendirilmesinde toplam işsizlik oranı tek başına yeterli olmaz. Gelecek planlaması için genç işsizlik ve uzun süreli işsizlik oranlarının da ayrıca dikkate alınması gerekir.

İşsizlik Oranı = İşsiz/(İşgücü arzı (istihdam+işiz)) x 100

Genç işsizlik: Gelişmişlik seviyesine bakmaksızın bir çok ülkede genç işsizliği en önemli politika konusu olarak değerlendirilir. Bu kavramda genç 15-24 yaş grubunu ifade eder.

Genç işsizlik oranı : Genç işsizliğini ayrıntılı olarak tanımlayabilmek için dört ölçüt önemlidir.

15-24 yaş grubundaki işsiz sayısının aynı yaş grubundaki işgücü içindeki oranıdır.

içinde genç işsizlerin oranını gösteren genç işsizlik oranı

İşgücüne dahil olmayan (İnaktif) nüfus: İşsiz veya istihdamda bulunmayan kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfustur. Bu gösterge, özellikle kişilerin neden işgücü içinde yer almadıklarını açıklamaları bakımından çok önemlidir. Kişiler , çeşitli nedenlerle işgücü piyasası içinde yer almayabilirler. Çalışmak istedikleri halde kendilerine uygun iş bulamayacakları gibi düşüncelerle iş aramayan kesim potansiyel işsiz olmaları nedeniyle işgücü piyasasını yakından ilgilendiren kavramdır.

İşgücüne dahil olmayanlar aşağıdaki gruplara ayrılmıştır.

1. İş aramayıp çalışmaya hazır olanlar: Çeşitli nedenlerle iş aramayıp, ancak 2 hafta içinde işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

1.1. İş bulma ümidi olmayanlar: Daha önce ii aradığı halde bulamayan veya kendi vasıflarına uygun bir iş bulabileceğine inanmadığı için iş aramayan ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

1.2. Diğer: Mevsimlik çalışma, ev kadını olma,öğrencilik, irad sahibi olma, emeklilik ve çalışamaz halde olma gibi nedenlerle iş aramayıp ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu

belirten kişilerdir.

2. Mevsimlik çalışanlar: Mevsimlik çalışması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

3. Ev işleriyle meşgul: Kendi evinde ev işleriyle meşgul olması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

4. Eğitim/Öğretime devam ediyor: Bir öğrenim kurumuna, kursa vb. devam etmesi

nedeniyle iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

5. Emekli: Bir sosyal güvenlik kuruluşundan emekli olduğu için iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

6.Çalışamaz halde: Bedensel özür, hastalık veya yaşlılık nedeniyle iş aramayan ve iş başı

yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

7. Diğer: Ailevi ve kişisel nedenler ve bunun dışındaki diğer nedenler ile iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

İşgücüne Dahil Olmayan Nüfus Oranı = (Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus-(İstihdam+İşsiz))/(Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus) x 100

Eğitim durumu: 6 ve yukarı yaştaki tüm fertlerin eğitim durumları hakkındaki bilgilerdir. Uluslararası Standart Eğitim Sınıflaması (ISCED,1997) uygun olarak sınıflandırılmaktadır, ana grupla aşağıdadır

1. Okuma yazma bilmeyen

2. Okuma yazma bilip bir okul bitirmeyen

3. İlkokul

4. İlköğretim

5. Ortaokul veya mesleki ortaokul

6. Genel Lise

7. Mesleki veya teknik lise

8. Yüksek öğretim

Başvuru: İş arayanların, gereksinimlerinin karşılanması için Kurum il Müdürlüklerine doğrudan yaptıkları müracaatlardır (İŞKUR)

Kayıtlı İşsiz: Çalışma yaşında ve gücünde olan, çalışmak isteyen, Kuruma başvurduğunda asgari ücret düzeyinde gelir getirici bir işi olmayan, Kurum tarafından henüz kendisine iş bulunamayan aktif kayıtlardaki kişilerdir. Kayıtlı işgücünden, daha iyi şartlarda iş arayanlar, emeklilerden iş arayanlar ve belli bir iş yerinde çalışmak isteyenler çıkarıldığında geriye kalanlar kayıtlı işsiz sayılmaktadır. (İŞKUR)

Kayıtlı işgücü: İş arayanlardan aktif kayıtlarda yer alanların tümüdür.

Aktif kayıt: Son işlem tarihinden itibaren 18 ay süre ile işe gönderilmek üzere hazır olan kayıttır.

Açık İş: Kuruma işverenlerden intikal eden işçi istemidir.

Açık İş: İşveren tarafından hemen veya yakın gelecekte doldurulmak istenen ve işverenin işyeri dışından uygun bir adayın bulunması için aktif adımları attığı yeni yaratılan, boş veya boşalacak iştir. (EUROSTAT) . Bu tanıma göre açık iş muhakkak işyeri dışına açılmalıdır. İşgücü Talep araştırması kapsamında derlenen açık işler bu kapsamdadır.

Açık İş Oranı: Açık işlerin, açık işler ile mevcut çalışanların sayısının toplamına bölünmesi ile elde edilen bir orandır. Temel olarak, işyerleri tarafından fiilen doldurulmak istenen ve bu doğrultuda gerekli girişimlerin yapıldığı pozisyonları göstermektedir. İşyerinde çalışanlar yardımıyla doldurulmayı bekleyen pozisyonlar ise açık iş kavramı kapsamında yer almamaktadır. İşgücü arzına ilişkin İşsizlik oranına kıyasla işgücü talebinin bir göstergesi olarak ekonominin konjonktürel hareketlerine dair daha kullanışlı bir göstergedir. Örneğin ekonominin büyüme dönemlerinde açık iş oranında nispi olarak yükseliş görülürken, açık iş oranının gerilediği dönemler ekonomide yavaşlama işareti olarak değerlendirilmektedir.

Beceri: Eğitim, öğretim ve deneyimin ürünü olan beceri, ilişkin olduğu konudaki bilgiyle bir araya geldiği zaman uzman kişinin niteliğini oluşturur. Beceri, genel olarak iş ve görevleri başarabilmek için gerekli olan sistematik zihinsel ve fiziksel eylemleri, yatkınlıkları, etkinlikleri ifade eder.

Beceri Eksiği: İşgücünün sahip olduğu genel uzmanlığın işin gerekleriyle uyuşmazlığıdır.

Beceri İhtiyacı: Belirli bir organizasyon, sektör veya ulusal ekonomide, farklı türdeki faaliyet, iş veya mesleki rol için gereksinim duyulan beceridir.

Beceri Açığı: Beceri açığının yapısı ve düzeyini belirtir. İşgücü piyasasında becerili işgücüne ihtiyacın, mevcut işgücü arzından ne kadar fazla olduğunu gösterir. Dünyanın birçok ülkesinde işgücü piyasaları, artan işsizlik, yetersiz eğitilmiş personel, ekonomik ve teknolojik koşulların hızla değişmesi ve bu değişime ayak uydurma güçlükleri gibi sorunlarla karşı karşıyadır. beceri açığının nedenleri arasında, (1) iş gereksinimleriyle karşılaştırıldığında yetersiz kalan ehliyetler, (2) Ehliyetlerle karşılaştırıldığında yetersiz kalan işler, (3) İşsizlik, gizli işsizlik, (4) sayısal olarak becerili işçi açığı yer alır.

İşe Yerleştirme: İş arayanların kurumca işe yerleştirilmesidir.

Girişim: Yasal birimlerin oluşturduğu en küçük özellikle mevcut kaynaklarının tahsisi için belirli derecede karar alma özerkliğini kullanarak, mal ve hizmet üreten bir organizasyon birimidir. Girişim, bir veya birden fazla yerde, bir veya birden fazla faaliyet yürütebilir.

Net İstihdam Değişim Oranı: Beklenen istihdam artışından, beklenen istihdam azalışının çıkarılması ile elde edilen sayının mevcut çalışan sayısına bölünmesi ile elde edilen orandır.

Temininde güçlük çekilen meslekler: İşverenler açık işlerini istedikleri becerilere sahip çalışanlarla doldurmadıkları takdirde, bu durumu temininde güçlük çekilen meslekler veya beceri eksiği açık işler olarak ifade ederler.

Yaş bağımlılık oranı : 0-14 ve 65 ve daha yukarı yaştaki nüfusun, 15-64 yaş grubundaki nüfusa oranın yüzde olarak ifadesidir.

Yaş Bağımlılık Oranı = ((0-14 yaş nüfus + 65 yaş nüfus))/(15-64 yaş nüfus) x 100

Yerel birim: Coğrafi olarak tanımlanan bir yere yerleşmiş girişim veya onun bir parçasıdır.

Ekonomik faaliyet, coğrafi olarak tanımlanan bu yerde veya bu yerden tek ve aynı girişim için bir veya daha fazla kişinin çalışması halinde yürütülür.

Ek 4- Ek Tablolar

SEKTÖRLERE GÖRE İPTA SONUÇLARI-2014/1.DÖNEM							
Sektörler	İşyeri Sayısı	Çalışan Sayısı	Açık İş Sayısı	Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı	30 haziran 2015 İçin Belirlenen Net İstihdam Değişimi	Açık İş Oranı	Net İstihdam Değişim Oranı 30 Haziran 2015
Madencilik ve taş ocakçılığı	1	13			**17**	**0,0%**	**130,8%**
İmalat	15	583	3	191	**109**	**0,5%**	**18,7%**
İnşaat	33	572	2	47	**230**	**0,4%**	**40,3%**
Toptan ve perakende ticaret	70	1.239	43	132	**98**	**3,3%**	**7,9%**
Ulaştırma ve depolama	46	1.884	16	80	**62**	**0,8%**	**3,3%**
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	11	141	7	27	**17**	**4,7%**	**12,1%**
Bilgi ve iletişim	2	54		5	**20**	**0,0%**	**37,0%**
Finans ve sigorta faaliyetleri	3	44		1	**-3**	**0,0%**	**-6,8%**
Gayrimenkul faaliyetleri	1	3			**0**	**0,0%**	**0,0%**
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	7	98	1	12	**29**	**1,0%**	**29,6%**
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	11	542		4	**31**	**0,0%**	**5,7%**
Eğitim	10	178	15	15	**12**	**7,8%**	**6,7%**
İnsan sağliği ve sosyal hizmet faaliyetleri	5	191	1	9	**0**	**0,5%**	**0,0%**
Diğer hizmet faaliyetleri	5	65		14	**-1**	**0,0%**	**-1,5%**
IĞDIR	**220**	**5.607**	**88**	**537**	**622**	**1,5%**	**11,1%**

Ek-5 2014 Yılı İŞKUR İşgücü Piyasası Analiz Çalışması (İPA) Örnek Planı

Coğrafi kapsam:

Coğrafi kapsam olarak nüfus büyüklüklerine bakılmaksızın Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde bulunan tüm il ve ilçe merkezleri ile köyler kapsama dahil edilmiştir.

Sektörel Kapsam :

Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev2.0 esas olmak üzere aşağıda yer alan sektörler kapsamı oluşturmaktadır.

B	Madencilik ve Taş ocakçılığı
C	İmalat
D	Elektrik, gaz, Buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı
E	Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri
F	İnşaat
G	Toptan ve parekende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motorsikletlerin onarımı
H	Ulaştırma ve depolama
I	Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri
J	Bilgi ve iletişim
K	Finans ve sigorta faaliyetleri
L	Gayrimenkul faaliyetleri
M	Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetleri
N	İdari ve destek hizmet faaliyetleri
P	Eğitim
Q	İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri
R	Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor
S	Diğer hizmet faaliyetleri

Kapsanan kitle:

Sektörel kapsam dahilinde tüm yerel birimler anket kapsamını oluşturmaktadır.

Örnekleme çerçevesi:

2014 yılı Türkiye İstatistik Kurumu İş Kayıtları Sistemi altlık olarak kullanılmak üzere sektörel kapsam dahilinde ilgili sektörde yer alan ve 10 ve daha fazla çalışana sahip yerel birimler çalışmada örnekleme çerçevesi olarak kullanılmıştır.

Örnekleme birimi:

Örnekleme birimi yerel birimdir.

Gözlem birimi:

Gözlem birimi yerel birimdir.

Tahmin boyutu:

2014 yılı İşkur İPA çalışması, 17 sektörde yerel birim bazında Türkiye tahmini vermek üzere planlanmıştır. Ayrıca C sektöründe 10,11,12,13,14,15,16,17,18, 19,20,21,22,23,24,25,26,27,28,29,30,31,32,33 bölümlerinde tahmin verilecek boyutta tabakalama değişkenleri aşağıda verilmiştir.

Kısımlar
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
P
Q
R
S

Örnekleme yöntemi:

2014 yılı İşkur İPA çalışmasında tabakalı rassal örnekleme yöntemi kullanılmıştır.

Örnek Hacmi ve Örnek Seçimi

2014 yılı İşkur İPA çalışmasında amaç, kapsam dahilindeki sektörler bazında Türkiye tahmini vermektir. Çalışma 6 ilde (Ankara, İstanbul, İzmir, Antalya, Bursa, Kocaeli) örnekleme, diğer illerde tamsayım uygulanmak üzere planlanmıştır. Bursa il için ayrıca 2-9, 10+ çalışan sayısı tabakalaması istenmiştir. Örnek hacmi istenilen düzeyde tahmin üretilmesini sağlayacak kriterler dikkate alınarak, 6 ilde 40353 olarak hesaplanmıştır. Diğer illerde ise birim sayısı 87151 olarak belirlenmiştir.

Örnek hacminin dağıtımı, sektör düzeyinde uzlaşık dağıtım yöntemi ile yapılmıştır.

$n_h = ñ [K^2 + (1- K^2) M_h^2]^{½}$

ñ = Göze düşen ortalama örnek hacmi

$M_h = N_h / (N / h) = h.W_h$

K = Göreceli önem

h = Tabaka sayısı

$n_{min} = K.ñ$ en küçük göze düşen örnek hacmi

Bu yöntem birim sayısı çok küçük dahi olsa her tabakada belirli sayıda örnek hacmini garanti etmektir. Dolayısıyla yerel birim sayısının çok az sayıda olduğu tabakalar yapısal olarak sistem içerisinde belirlenerek tamsayımla ele alınmıştır. Tüm sektörlerde maliyet ve işgücü dikkate alınarak belirlenmiştir.

Örneklerin seçimi ardışık basit rassal örneklem (ABRÖ) yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. Bu yöntemde, birimlere (0,1] aralığında uniform dağılan sürekli rassal sayılar (permanent random number-PRN) atanır. Atanan bu rassal sayılara göre birimler küçükten büyüğe doğru dizilir, tabaka bazında belirlenen $d_h \in [0,1]$ şeklindeki sabit bir başlangıç noktasından sonraki ilk birimden başlamak üzere, tabaka bazında belirlenen örnek hacmi kadar birim örneğe seçilir.

Tahmin ve Notasyonlar

Her sektörde yerel birimler bulundukları tabaka esas olmak üzere ABRÖ yöntemi ile örneğe seçilmişlerdir. Her tabakadan örneğe seçilen toplam n_h tane birimin π_h olarak tanımlanan bir seçim olasılığı vardır. Herhangi bir tabakadaki örnek birimin seçim olasılığı aşağıdaki gibi yazılır:

$$\pi_h = \frac{n_h}{N_h}$$

h = ele alınan ekonomik faaliyet grubundaki tabaka indisi

n_h = h. tabakadaki örnek birim sayısı

N_h = h. tabakadaki toplam birim sayısı

Herhangi bir karakteristiğin (y) toplam tahmini ($\hat{Y}$), seçilen birimlerin seçim olasılıklarının tersi ile çarpımının toplamından elde edilir.

$$\hat{Y}_h = \sum_i \left(y_i / \pi_h \right) = \sum_i \frac{N_h}{n_h} y_i$$

($\hat{Y}$) toplam tahminine ilişkin h. tabakadaki varyans formulu aşağıda verilmiştir:

$$v\left(\hat{Y}_h\right) = N_h{}^2 v\left(\bar{y}_h\right) = N_h{}^2 \left[\sum \left(y_i - \bar{y}_h\right)^2 / n_h\left(n_h - 1\right)\right]$$ dır.

Tabaka bazında gerçekleştirilen bu tahminlerden Türkiye toplamına tabakalı örneklemin genel kuralları kullanılarak ulaşılır. Herhangi bir karakteristiğin genel toplam tahmini

$\hat{Y} = \sum_h \hat{Y}_h$ şeklinde bulunur.

Toplam tahmine ilişkin varyans ise

$v\left(\hat{Y}\right) = \sum_h v\left(\hat{Y}_h\right)$ olarak elde edilir.